

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

Europejski Fundusz Społeczny

**Wojewódzki Urząd Pracy
w Kielcach**

**KOBIETY
NA RYNKU PRACY
W WOJEWÓDZTWIE
ŚWIĘTOKRZYSKIM
W 2003 ROKU**

**Programowanie
Rozwoju Zasobów Ludzkich
w ramach Europejskiego
Funduszu Społecznego**

— **Kielce, lipiec 2004** —

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W KIELCACH

Al. IX Wieków Kielc 3
25 - 516 Kielce
tel. 344-49-76, fax 368-08-25

Niniejsza publikacja udostępniona jest
na stronie internetowej
Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach:
www.wup.kielce.pl

Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie
danych statystycznych w druku dozwolone
wyłącznie z podaniem źródła.

Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach opracował materiał analityczno - statystyczny *„Kobiety na rynku pracy w województwie świętokrzyskim w 2003 roku”*.

W opracowaniu przedstawiono strukturę demograficzną i kwalifikacje pracujących kobiet i mężczyzn. Określono wskaźniki zatrudnienia w poszczególnych grupach wiekowych, z uwzględnieniem poziomu wykształcenia oraz miejsca zamieszkania.

Scharakteryzowano sytuację kobiet na rynku pracy w Polsce oraz w krajach Unii Europejskiej. Porównano różnice występujące w sferze zatrudnienia, omówiono zagadnienia dotyczące udziału kobiet na rynku pracy, równości płci, nierówności w wynagradzaniu, segregacji rynku pracy ze względu na płeć.

Dokonano próby zdiagnozowania zjawiska bezrobocia wśród kobiet. Przedstawiono stan i strukturę bezrobotnych kobiet w kraju i w województwie, z określeniem tendencji występujących w ostatnich latach. Określono poziom aktywizacji zawodowej bezrobotnych kobiet z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy.

Tematyka opracowania nawiązuje do działań planowanych w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 - 2006, priorytet I „Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej” oraz Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego priorytet II „Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach”.

Celem opracowania jest przybliżenie instytucjom zajmującym się problemami rynku pracy sytuacji kobiet i trudności, jakie napotykają w dostępie do pracy oraz umożliwienie potencjalnym beneficjentom w/w programów przygotowanie się do aplikowania o środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Andrzej Lato
Dyrektor
Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w Kielcach

Kielce, lipiec 2004 roku.

SPIS TREŚCI:

	<i>Strona</i>
1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	7
2. STRUKTURA PRACUJĄCYCH	10
3. ZMIANY POZIOMU BEZROBOCIA KOBIET	14
3.1. Bezrobotne kobiety w kraju	14
3.2. Bezrobotne kobiety w województwie	18
4. STRUKTURA BEZROBOTNYCH KOBIET	20
4.1. Bezrobotne kobiety według wieku	20
4.2. Bezrobotne kobiety według poziomu wykształcenia	21
4.3. Bezrobotne kobiety według stażu pracy	22
4.4. Bezrobotne kobiety według czasu pozostawania bez pracy	23
4.5. Bezrobotne kobiety zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	24
4.6. Bezrobotne kobiety zamieszkałe na wsi	25
4.7. Bezrobotne kobiety uprawnione do pobierania zasiłku	28
4.8. Bezrobocie absolwentek	28
4.9. Bezrobotne kobiety według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności	30
4.10. Bezrobotne kobiety według grup zawodów i specjalności	31
4.11. Bezrobocie kobiet niepełnosprawnych	33
5. DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY W ZAKRESIE ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA KOBIET	34
5.1. Podjęcia pracy	34
5.2. Poradnictwo zawodowe	37
5.3. Szkolenia	38

6. DZIAŁANIA WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY W ZAKRESIE ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA Kobiet	39
7. KOBIETY NA RYNKU PRACY	42
7.1. Kobiety na rynku pracy w Polsce	42
7.2. Kobiety na rynku pracy w Unii Europejskiej	45
7.3. Polityka równości szans na rynku pracy	51
8. PODSUMOWANIE	63
Bibliografia	68
Aneks statystyczny	
Tablice	70-104

SPIS TABLIC:

	<i>Strona</i>
1. Ludność według województw w 2002 roku	70
2. Ludność w powiatach woj. świętokrzyskiego w III kwartale 2003 roku	71
3. Pracujący według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w Polsce w 2002 roku	72
4. Pracujący według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w województwie w 2002 roku	73
5. Bezrobotne kobiety według województw na koniec 2003 roku	74
6. Bezrobotne kobiety w powiatach woj. świętokrzyskiego w latach 1999-2003	75
7. Bezrobotne kobiety w miastach i gminach woj. świętokrzyskiego w latach 2002 - 2003	76-78
8. Bezrobotne kobiety według wieku, wykształcenia i stażu pracy oraz czasu pozostawania bez pracy w województwie na koniec 2003r.	79
9. Bezrobotne kobiety według wieku w powiatach	80
10. Bezrobotne kobiety w wieku 18-24 lata według powiatów	81
11. Bezrobotne kobiety według poziomu wykształcenia w powiatach	82
12. Bezrobotne kobiety według stażu pracy w powiatach	83
13. Bezrobotne kobiety według czasu pozostawania bez pracy w powiatach	84
14. Bezrobotne kobiety zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy według powiatów	85
15. Bezrobotne kobiety zamieszkałe na wsi według powiatów	86
16. Bezrobotni zamieszkali na wsi według wieku, poziomu wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy w podziale na płeć	87

17. Bezrobotne kobiety z prawem do zasiłku według powiatów	88
18. Bezrobotne absolwentki według powiatów	89
19. Bezrobotne kobiety według Polskiej Klasyfikacji Działalności	90
20. Bezrobotne kobiety według wielkich grup zawodów w powiatach	91
21. Ranking zawodów bezrobotnych kobiet na koniec 2003 roku	92-93
22. Ranking zawodów bezrobotnych kobiet rejestrujących się w 2003 roku	94-95
23. Najbardziej sfeminizowane zawody wśród bezrobotnych - stan na koniec 2003 roku	96-97
24. Bezrobotne kobiety niepełnosprawne według powiatów	98
25. Bilans bezrobotnych kobiet w 2003 roku według powiatów	99
26. Podjęcia pracy przez bezrobotne kobiety w 2002 i 2003 roku	100
27. Podjęcia pracy przez bezrobotne kobiety w 2003r. według powiatów	101
28. Podjęcia pracy przez wybrane kategorie bezrobotnych kobiet w 2003 roku według powiatów	102
29. Udział bezrobotnych kobiet w podjęciach pracy na skutek działania poradnictwa zawodowego w 2003 roku według powiatów	103
30. Udział bezrobotnych kobiet w szkoleniach w 2003r. według powiatów	104

1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

W kraju wśród 38.232,3 tys. ludności przeważają kobiety - 51,6% (19.715,1 tys. osób), udział mężczyzn wynosi 48,4% (18.517,2 tys. osób).

Według stanu na 30.06.2002 roku w województwie świętokrzyskim zamieszkiwało 1.297.413 osób. Większość ludności stanowiły kobiety - 663.742 osoby, czyli 51,2%. Kobiety przeważają zarówno wśród ludności mieszkającej w miastach - 52,2% (w kraju 52,4%), jak i na wsi - 50,2% (w kraju 50,2%).

Tendencje występujące w kraju i województwie znajdują potwierdzenie w strukturze ludności wg płci w powiatach, w których również przeważają kobiety. Największy udział kobiet wśród mieszkańców posiada m. Kielce - 52,5%, najmniejszy powiat kielecki - 50,1%.

Kobiety stanowią większość we wszystkich województwach, a ich udział jest nieznacznie zróżnicowany - najwyższy w łódzkim (52,3%), najniższy w podkarpackim, podlaskim i warmińsko-mazurskim (51,1%).

Najwyższy udział kobiet zamieszkałych w miastach posiada województwo łódzkie (53,3%) oraz mazowieckie (53%), najmniejszy śląskie (51,8%). Udział kobiet zamieszkujących na wsi jest najwyższy w woj. śląskim (50,8%), najniższy w podlaskim (49,4%).

Ludność Polski charakteryzuje się wyższą liczbą kobiet niż mężczyzn, przy równowadze płci na wsi i przewadze liczby kobiet w miastach.

Istotnym wskaźnikiem charakteryzującym sytuację demograficzną jest współczynnik feminizacji, który określa ile kobiet na danym obszarze przypada na 100 mężczyzn.

Współczynnik feminizacji na koniec czerwca 2002 roku **dla ogółu ludności** wynosił **106** i odpowiednio: **na wsi - 101, w miastach - 110**. Kobiety przeważają w starszych grupach wieku, w młodszych rocznikach zarówno w miastach, jak i na wsi, dominują mężczyźni.

Wśród ludności do 29 roku życia – średnio na 100 mężczyzn przypada 96 kobiet, w przedziale wieku od 30 do 40 lat występuje zbliżone wyrównanie płci, a w starszych grupach wieku zdecydowanie przeważają kobiety (wśród ludności w wieku 70 lat i więcej współczynnik feminizacji wyniósł 182).

W miastach równowaga płci występuje w grupie wieku od 25 do 29 lat, w następnych grupach wieku przewaga kobiet rośnie do wskaźnika feminizacji równego 187 dla kobiet w wieku 70 lat i więcej.

Zdecydowanie odmienna jest sytuacja na wsi, gdzie wśród ludności do 55 roku życia przeważają mężczyźni .

W województwie świętokrzyskim występują podobne tendencje jak w kraju. **Współczynnik feminizacji dla ogółu ludności wynosi 105** i odpowiednio: **na wsi - 101, w miastach - 109**. W grupach wieku - powyżej 50 roku życia przeważają kobiety, w młodszych rocznikach, zarówno w miastach jak i na wsi, więcej jest mężczyzn. **W przedziale wieku do 29 roku życia i od 30 do 40 lat – średnio na 100 mężczyzn przypada 95 kobiet**, w starszych grupach wieku - 70 lat i więcej - współczynnik feminizacji wynosi 174.

W miastach równowaga płci występuje w grupie wieku do 15 roku życia, od 15 do 34 roku życia przeważają mężczyźni, w następnych grupach wieku przewaga kobiet wzrasta. Sytuacja na wsi jest inna - mniej jest kobiet niż mężczyzn aż do 55 roku życia.

Struktura wiekowa

Konsekwencją ekonomicznej i demograficznej struktury wieku ludności jest określony potencjał zasobów ludzkich, zróżnicowany w zależności od miejsca zamieszkania i płci.

Wyraźnie zróżnicowana jest sytuacja na obszarach wiejskich i miejskich. Na wsi udział osób w wieku produkcyjnym jest zdecydowanie niższy. Spowodowane jest to brakiem perspektyw dla wielu młodych osób wchodzących w wiek produkcyjny i w konsekwencji koniecznością przeniesienia się do miasta.

Praca w rolnictwie pozostaje często jedynym źródłem utrzymania mieszkańców wsi. Do miast najczęściej migrują kobiety, co wynika z tradycji dziedziczenia gospodarstwa rolnego przez mężczyzn. Potwierdza to analizowany wcześniej współczynnik, dotyczący ludności wiejskiej do 55 roku życia.

W 2002 roku według ekonomicznych grup wieku - udział kobiet w wieku przedprodukcyjnym wynosił 22,1% (mężczyzn - 24,2%), w wieku produkcyjnym 56% (mężczyzn - 64,5%), w wieku poprodukcyjnym 21,9% (mężczyzn - 11,3%).

Wiek przedprodukcyjny obejmuje ludność do 18 roku życia. Wiek produkcyjny wynosi dla kobiet 18-59 lat, dla mężczyzn 18-64 lata. Wiek poprodukcyjny obejmuje zaś kobiety powyżej 60 lat i mężczyzn powyżej 65 lat.

Sytuację demograficzną charakteryzuje wskaźnik obciążenia demograficznego ludności, określający udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w potencjalnych zasobach pracy, czyli ludności w wieku produkcyjnym - **tzw. miara demograficznej „młodości rejonu”** oraz udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w zasobach pracy - **tzw. miara demograficznej „starości rejonu”**.

W województwie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada: **39 osób w wieku przedprodukcyjnym** (38 mężczyzn i 40 kobiet) oraz **28 osób w wieku poprodukcyjnym** (18 mężczyzn i 39 kobiet).

Struktura wiekowa regionu ulega stopniowemu pogorszeniu. Zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym, co wynika z niższego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji. Wśród migrujących znaczący udział stanowią osoby młode, które wyjeżdżają do dużych miast i ośrodków gospodarczych innych województw w poszukiwaniu pracy, bądź w celu kontynuacji nauki i po jej ukończeniu pozostają tam na stałe.

Województwo świętokrzyskie należy do regionów o najwyższym udziale osób powyżej 60/65 roku życia. W 2001 roku udział mieszkańców w tym wieku wynosił 16,4%, a udział dzieci i młodzieży poniżej 18 lat - 23,3%. Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 60,3%.

Przewiduje się, że utrzymywanie się w dłuższej perspektywie dotychczasowych tendencji spowoduje znaczny wzrost udziału osób starszych, zwłaszcza w sytuacji, gdy już za kilka lat z rynku pracy odchodzić będą kolejne roczniki wyżu demograficznego lat pięćdziesiątych, a ich miejsce zajmie niż z lat dziewięćdziesiątych. W konsekwencji doprowadzi to do dalszego obciążenia osób w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym.

2. STRUKTURA PRACUJĄCYCH

Pracujący według płci, wieku i poziomu wykształcenia

W kraju z ogółu pracujących osób 61,6% mieszkało w miastach. Większość pracujących (54,1%) stanowili mężczyźni, a ich udział wśród pracujących mieszkańców wsi był wyższy (56,9%) niż w miastach (52,3%).

Wskaźnik zatrudnienia ¹ w maju 2002 roku był niski i wynosił ogółem 43,7%, przy czym wyższy był dla mężczyzn (49,5%) niż dla kobiet (38,4%). Struktura pracujących mężczyzn i kobiet według wieku była zbliżona, przy czym największy udział w populacji mężczyzn miały **osoby w wieku 25-44 lata (54,1%)**, a w populacji kobiet osoby **w wieku 35-54 lata (56,1%)**.

Wskaźnik zatrudnienia jest ściśle związany z takimi cechami demograficznymi jak **płeć i wiek**. Poziom zaangażowania zawodowego kobiet zarówno w miastach, jak i na wsi, był we wszystkich grupach wieku niższy niż mężczyzn. W grupie najmłodszej (15-24 lata) dotyczącej głównie osób uczących się, wynosił dla mężczyzn 24,6%, dla kobiet 20,1%. Wraz z wiekiem wskaźnik zatrudnienia wzrasta.

---

¹ Udział osób pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w danej kategorii.

Najwyższy poziom osiągnął w grupie wieku 35-44 lata - 75,3% dla mężczyzn i 68% dla kobiet. W kolejnych grupach wieku następuje stopniowy spadek zaangażowania zawodowego, co spowodowane jest trudną sytuacją osób w tym wieku na rynku pracy oraz ich stopniowym wycofywaniem się z życia zawodowego. W populacji osób w wieku 55-64 lata pracowała tylko co piąta kobieta i co trzeci mężczyzna.

Istotną cechą decydującą o zaangażowaniu zawodowym i sytuacji osób na rynku pracy **jest poziom uzyskanego wykształcenia**. Wśród pracujących najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (29,2%), następnie średnim zawodowym (27,0%) i wyższym (18,1%).

Pracujące kobiety charakteryzowała korzystniejsza struktura wykształcenia. Kobiety z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym, ogólnokształcącym i wyższym stanowiły 67,5% ogółu tej populacji, a mężczyźni 49,3%. Niekorzystnie kształtowała się struktura wykształcenia mieszkańców wsi. Osoby z wyżej wymienionym poziomem wykształcenia stanowiły 37,7% pracujących na wsi, w mieście 70% pracujących. Odsetek pracujących mieszkańców miast z wyższym wykształceniem (24,5%) był trzykrotnie wyższy niż mieszkańców wsi.

Najwyższy wskaźnik zatrudnienia (75,8%) wystąpił wśród osób z wyższym wykształceniem, najniższy z podstawowym ukończonym i nieukończonym (18,1%).

W województwie świętokrzyskim z ogółu populacji pracujących - 57,9% stanowili mieszkańcy wsi (w kraju 38,4%). Większość pracujących (54%), podobnie jak w kraju, stanowili mężczyźni, a kobiety 46%. Udział mężczyzn był wyższy wśród pracujących mieszkańców wsi (55,7%) niż w miastach (51,6%).

Struktura pracujących mężczyzn i kobiet według wieku, podobnie jak w kraju była zbliżona. **Największą grupę pracujących stanowiły osoby w wieku 35-54 lata (53,8%)**, zarówno wśród mężczyzn (51,8%), jak i kobiet (56%).

Spośród ogółu pracujących 93,3% to ludność w wieku produkcyjnym, z czego mężczyźni stanowią 94,6%, a kobiety - 91,8%.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie w maju 2002 roku wynosił 43,8% (w kraju 43,7%). Poziom zaangażowania zawodowego kobiet - 39,1% (w kraju 38,4%) był znacznie niższy niż mężczyzn - 48,8% (w kraju - 49,5%).

Wiek, jedna z cech demograficznych, w znaczącym stopniu wpływa na kształtowanie się tego wskaźnika. We wszystkich grupach wieku **wskaźnik zatrudnienia był** wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet. W grupie najmłodszej (15-24 lata) był na niskim poziomie i wynosił dla mężczyzn 24% (w kraju 24,6%), dla kobiet 18,4% (w kraju 20,1%). W kolejnych grupach wiekowych wskaźnik zatrudnienia wzrasta, a najwyższy poziom osiąga w wieku 35-44 lata (pracę wykonywało 73,8% mężczyzn i 70,5% kobiet). W starszych grupach wiekowych następuje stopniowy spadek wskaźnika. Dla osób w wieku przedemerytalnym (55-64 lata) wskaźnik zatrudnienia wyniósł 31,7%, w wieku 65 lat i więcej - 11,5%. Pracę wykonywało 56% ogółu ludności w wieku produkcyjnym, dla mężczyzn wskaźnik ten był wyższy i wynosił 58,3%, dla kobiet 53,4%.

Wskaźnik zatrudnienia dla kobiet był znacznie niższy niż dla mężczyzn zarówno na wsi, jak i w mieście.

Poziom wskaźnika zatrudnienia dla mieszkańców wsi był wyższy - 47,5% (w kraju 45,2%) niż dla ludności miejskiej - 39,5% (w kraju 42,9%).

Jedną z najbardziej istotnych cech charakteryzujących przygotowanie zawodowe osób pracujących **jest poziom wykształcenia**. W populacji pracujących najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (28,2%), następnie średnie zawodowe (25,0%), podstawowe ukończone i nieukończone (19,8%).

Pracujące kobiety charakteryzowała korzystniejsza struktura wykształcenia. Spośród ogółu pracujących kobiet 60,9% posiadało wykształcenie średnie, policealne lub wyższe (w kraju 67,5%), natomiast wśród pracujących mężczyzn analogiczny odsetek wynosił tylko 44,1% (w kraju 49,3%).

Niekorzystnie kształtował się poziom wykształcenia pracujących mieszkańców wsi. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (34,6%) oraz podstawowym ukończonym i nieukończonym (30,3%). Wśród mieszkańców miast najwięcej osób posiadało wykształcenie średnie zawodowe (30,7%) i wyższe (28,2%). Odsetek pracujących zamieszkałych na wsi z wyższym wykształceniem (6,9%) był czterokrotnie niższy niż w miastach.

W zależności od poziomu wykształcenia wzrasta analizowany wskaźnik. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia - 73,5% wystąpił wśród osób z wyższym wykształceniem (dla mężczyzn 74,8%, kobiet 72,5%), najniższy - z podstawowym ukończonym i nieukończonym - 24,2% (dla mężczyzn 29,1%, kobiet 20%).

Status zatrudnienia jako ważna cecha zawodowa, pozwala dokonać oceny sytuacji na rynku pracy. Z ogółu pracujących w maju 2002 roku najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni - 59,2%. Kolejna grupa to osoby pracujące na własny rachunek - 23,7%, najmniej liczna to pracodawcy - 2,9%.

Mężczyźni, podobnie jak kobiety, najczęściej występowali w charakterze pracowników najemnych, a udział ich wynosił odpowiednio: 57,8% i 60,9%.

Pracodawcami lub pracującymi na własny rachunek częściej byli mężczyźni (odpowiednio: 3,6% i 28,1% ogółu pracujących mężczyzn) niż kobiety (odpowiednio: 2% i 18,5% ogółu pracujących kobiet).²

Twierdzenie o charakterze stereotypowym, że kobietom jest trudniej założyć własną firmę nie ma przełożenia na podstawy prawne określające warunki zakładania własnej działalności gospodarczej. Opinia ta określa przede wszystkim samoocenę kobiet, które postrzegają się jako mniej kompetentne do prowadzenia tego typu działalności i wskazują mężczyzn jako lepiej wykonujących rolę właściciela firmy.³

---

² Źródło: *Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002*, GUS 2003, *Raport z wyników Spisów Powszechnych 2002, Województwo Świętokrzyskie*, Urząd Statystyczny w Kielcach 2003.

³ Maciej Kalski, Paweł Łazarczyk, *Ocena równości szans bezrobotnych kobiet na rynku pracy województwa opolskiego w perspektywie ustaleń sektorowego programu operacyjnego rozwój zasobów ludzkich 2004 - 2006*, Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Opole 2004, s. 55.

3. ZMIANY POZIOMU BEZROBOCIA Kobiet

3.1. BEZROBOTNE KobiETY W KRAJU

Restrukturyzacja i prywatyzacja polskiej gospodarki przyczyniła się do utraty wielu miejsc pracy, zwłaszcza wśród kobiet. Bezrobocie kobiet spowodowane było w znacznym stopniu upadkiem gałęzi przemysłu zatrudniających przede wszystkim kobiety, do których należały zakłady odzieżowe, włókiennicze, przetwórstwa rolno-spożywczego oraz handlu detalicznego. Z kolei reforma sfery usług społecznych (edukacji, ochrony zdrowia), silnie sfeminizowanych, spowodowała likwidację miejsc pracy tradycyjnie zajmowanych przez kobiety.⁴ Reforma oświaty przyczyniła się do wzrostu liczby bezrobotnych kobiet w zawodach nauczycielskich, a reforma w służbie zdrowia do zwiększenia liczby bezrobotnych w zawodach medycznych. Zwolnienia nie ominęły kobiet w restrukturyzowanych Polskich Kolejach Państwowych. Powyższa sytuacja zmuszała niejednokrotnie bezrobotne kobiety do doskonalenia swoich kwalifikacji zawodowych, a nawet do zmiany zawodu na taki, który mógłby zapewnić im otrzymanie ponownego zatrudnienia.

Bezrobotne kobiety mają trudniejszą sytuację na rynku pracy niż mężczyźni. Mimo, że lepiej wykształcone, częściej tracą pracę i mają problemy z pozyskaniem nowej. **Określa się to jako zjawisko segregacji zawodowej na rynku pracy.** W przypadku kobiet segregacja ta ma zarówno charakter poziomy (aktywność zawodowa kobiet koncentruje się głównie w kilku dziedzinach: edukacja, usługi, służba zdrowia), jak i pionowy, co oznacza mniejszą liczbę stanowisk decyzyjnych i wolniejszy awans. Jest to charakterystyczne także dla zawodów sfeminizowanych.

---

⁴ Bożena Balcerzak-Paradowska, Bożena Kołaczek, *Uwarunkowania aktywności zawodowej kobiet w Polsce w latach 1990-1999. Wybrane zagadnienia* [w:] *Kobiety i mężczyźni na rynku pracy* (...), (red.) Bożena Balcerzak-Paradowska, Warszawa 2001, s. 21.

Ponadto, znaczenie jakie pracodawcy przywiązują do takiej cechy jak dyspozycyjność, stawia kobiety w gorszej sytuacji. Jako kandydatki do pracy i jako pracownice postrzegane są często w sposób stereotypowy, przez pryzmat swojej społecznej roli kobiety - matki. Sytuacja, w której kobiety muszą łączyć pracę zawodową z obowiązkami rodzinnymi oraz istniejące uprawnienia uwzględniające ich funkcję macierzyńską, są przez wielu pracodawców traktowane jako mankament i ograniczają ich chęć do zatrudniania kobiet.⁵

Trudną sytuację kobiet na rynku pracy często wyjaśnia się ich niższymi kwalifikacjami lub obniżeniem się tych kwalifikacji, zwłaszcza gdy przerywają pracę, aby wychować dzieci. Obowiązki kobiet w fazie rozwoju rodziny: przerwa w pracy wynikająca z uprawnień do urlopu wychowawczego, która powoduje dezaktualizację kwalifikacji zawodowych kobiet oraz niechęć pracodawców do zatrudniania kobiet młodych w wieku 18-24 lata, jak i starszych w wieku 45-60 lat, wywierają istotny wpływ na wzrost ich bezrobocia.

Bezrobotne kobiety to w większości osoby młode do 35 roku życia (55,9%). Kobiety w wieku 25-34 lata stanowią 30,5% ogółu kobiet, analogiczny udział dla mężczyzn wyniósł 25,4%. Dane te potwierdzają informacje o obawach pracodawców, którzy nie chcą zatrudniać kobiet, przewidując ich rodzinne i macierzyńskie obowiązki. Wprowadzenie systemu ochronnego dla kobiet powoduje, że staje się ona „kłopotliwym pracownikiem”.

Kobiety, z natury słabsze fizycznie, nie mogą wykonywać ciężkich prac, co powoduje, że są „nieprzydatne” w wielu zawodach. Mają inne od mężczyzn preferencje zawodowe - muszą pogodzić pracę zawodową z obowiązkami rodzinnymi. W związku z tym szukają odpowiedniej pracy w miejscu stałego zamieszkania, są mniej dyspozycyjne, co stwarza większe trudności w ewentualnym przekwalifikowaniu.

---

⁵ Ibidem, s. 22.

Tymczasem właśnie zmiana kwalifikacji zawodowych, znajomość potrzeb rynku pracy i szybkie dostosowanie się do jego wymagań decyduje o sukcesie w sferze aktywności zawodowej.

W kraju liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet na koniec 2003 roku wynosiła 1.634.689 osób, tj. **51,5%** ogółu bezrobotnych. Nastąpiło zmniejszenie liczby bezrobotnych kobiet o 11.061 osób (o 0,7%), a mężczyzn o 30.223 osoby (o 1,9%) w stosunku do 2002 roku.

Tempo spadku bezrobocia wśród mężczyzn było ponad 2-krotnie wyższe niż wśród kobiet. Odbiciem występujących tendencji jest kształtowanie się poziomu wskaźnika zatrudnienia w tych subpopulacjach.

Omawiany wskaźnik wzrósł w subpopulacji mężczyzn w IV kwartale 2003 roku w porównaniu do IV kwartału 2002 roku o 0,2 punktu procentowego (z 50,7% do 50,9%), podczas gdy wśród kobiet - o 0,1 punktu (z 38,1% do 38,2%).⁶

W końcu 2003 roku na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadało 106 kobiet, natomiast w świętokrzyskim relacje były odmierne, na 100 bezrobotnych mężczyzn przypadało 95 kobiet.

W populacji bezrobotnych w kraju dominowały kobiety, to jednak wśród podejmujących pracę przeważali mężczyźni. W 2003 roku pracę podjęło 562.695 kobiet (tj. 43,4% ogółu podejmujących pracę) i 734.649 mężczyzn (56,6%). Powyższe dane potwierdzają tezę, że mężczyźni mają znacznie korzystniejszą sytuację na rynku pracy niż kobiety, pomimo w wielu przypadkach niższego wykształcenia oraz posiadanych kwalifikacji i umiejętności.

Występuje zróżnicowanie terytorialne udziału kobiet wśród bezrobotnych. Według stanu na koniec 2003 roku - najwyższy odsetek bezrobotnych kobiet posiadały województwa: śląskie (54,3%), opolskie (53,7%), wielkopolskie (53,3%), kujawsko-pomorskie (53,2%), najniższy: świętokrzyskie (48,8%), lubelskie (49%), łódzkie i podlaskie (po 49,4%) oraz mazowieckie (49,6%).

---

⁶ Źródło: Ministerstwo Gospodarki i Pracy, *Bezrobocie w Polsce w 2003 roku*.

W kraju wśród bezrobotnych kobiety zawsze stanowiły większą grupę niż bezrobotni mężczyźni. Przewaga bezrobotnych kobiet utrzymuje się od 1990 roku z różnym natężeniem. Najwyższy udział bezrobotnych kobiet zanotowano w 1997 roku - 60,4% ogółu zarejestrowanych.

Bezrobocie rejestrowane w Polsce w latach 1990 - 2003 w tys. osób⁷

Stan w końcu roku

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Udział kobiet w%
1990	1.126,1	552,4	573,7	50,9
1991	2.155,6	1.021,5	1.134,1	52,6
1992	2.509,3	1.170,5	1.338,8	53,4
1993	2.889,6	1.382,3	1.507,3	52,2
1994	2.838,0	1.343,0	1.495,0	52,7
1995	2.628,8	1.180,2	1.448,6	55,1
1996	2.359,5	983,9	1.375,6	58,3
1997	1.826,4	723,2	1.103,2	60,4
1998	1.831,3	760,0	1.071,3	58,5
1999	2.349,8	1.042,5	1.307,3	55,6
2000	2.702,6	1.211,0	1.491,6	55,2
2001	3.115,1	1.473,0	1.642,1	52,7
2002	3.217,0	1.571,2	1.645,8	51,2
2003	3.175,7	1.541,0	1.634,7	51,5

Jak wynika z powyższych danych począwszy od 1998 roku do 2002 roku udział bezrobotnych kobiet ulegał systematycznemu obniżaniu. Wzrastał natomiast udział bezrobotnych mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych. Dynamika wzrostu bezrobocia wśród mężczyzn wyniosła w tym okresie 106,7% i była znacznie wyższa niż wśród kobiet - 53,6%.

⁷ Źródło: Krajowy Urząd Pracy, *Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w grudniu 1999 roku*.
Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, *Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w grudniu 2003 roku*.

3.2. BEZROBOTNE KOBIETY W WOJEWÓDZTWIE

W końcu grudnia 2003 roku w powiatowych urzędach pracy województwa zarejestrowanych było **61.699 kobiet (48,8%** ogółu bezrobotnych) oraz 64.839 mężczyzn (51,2%). Liczba bezrobotnych kobiet była **niższa o 3.041 osób** (o 4,7%), a mężczyzn **o 1.687 osób** (o 2,5%) w porównaniu do 2002r. Nieznacznie niższy był również udział kobiet w populacji bezrobotnych - o 0,5 punktu procentowego.

Na przestrzeni lat 2001-2003 udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych systematycznie malał, a wzrastał udział mężczyzn. Kobiety stanowiły większość w ogólnej liczbie bezrobotnych do grudnia 2001 roku - 51,1% (o 2,2 punktu procentowego więcej w porównaniu do udziału mężczyzn). Na koniec 2002 roku udział ten wynosił - 49,3%, a na koniec 2003 roku - 48,8% i był najniższy na przestrzeni analizowanego okresu.

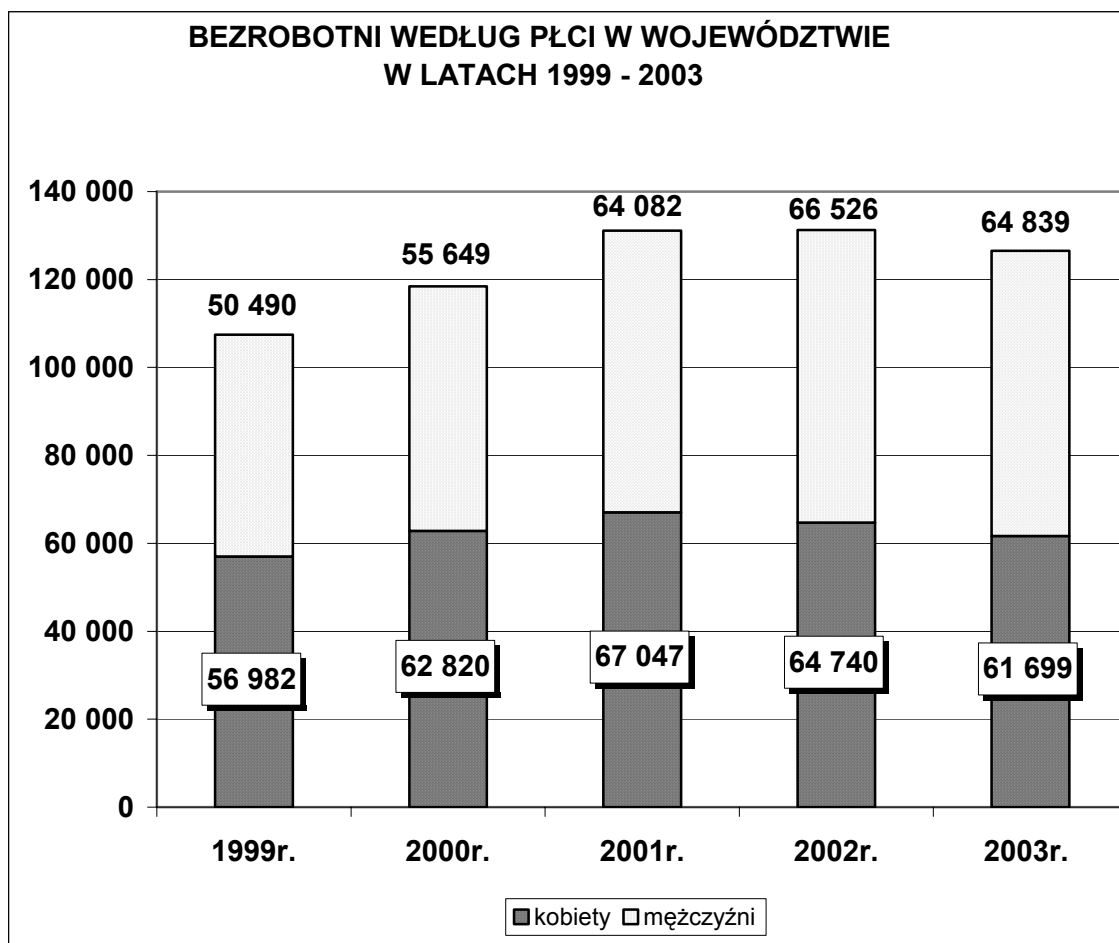
Bezrobotni według płci w województwie w latach 1999 - 2003.

Stan na koniec roku	Liczba bezrobotnych		
	ogółem	kobiety	Udział w %
1999	107.472	56.982	53,0
2000	118.469	62.820	53,0
2001	131.129	67.047	51,1
2002	131.266	64.740	49,3
2003	126.538	61.699	48,8

Liczba bezrobotnych kobiet pozostaje zróżnicowana terytorialnie. Na koniec 2003 roku tylko w powiecie jędrzejowskim więcej było zarejestrowanych kobiet niż mężczyzn, a ich udział wyniósł 55,2%. Natomiast najniższy udział odnotowano w powiatach: opatowskim - 43,1% i buskim - 45,6%.

Poziom bezrobocie kobiet w miastach i gminach województwa przedstawiono w **Tablicy Nr 7 Aneksu Statystycznego**.

Liczbę bezrobotnych kobiet i mężczyzn przedstawia poniższy wykres.

Na koniec grudnia 2003 roku w populacji bezrobotnych kobiet 43.059 osób, tj. 69,8% poprzednio pracowało, a 18.640 osób, tj. 30,2% nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego.

W grupie nowo zarejestrowanych w 2003 roku kobiety stanowiły 41,2 %.

Wśród osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy udział kobiet na koniec 2003 roku wynosił 54,8% (2.495 osób), natomiast w populacji osób z prawem do zasiłku - 38,9% (7.561 osób). Spośród zarejestrowanych kobiet prawo do zasiłku posiadało 12,3%, natomiast wśród mężczyzn - 18,3%. Z ogółu bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi prawo do zasiłku posiadało zaledwie 9,9%, natomiast wśród kobiet zamieszkałych w miastach 15%.

Podstawowe dane o bezrobotnych kobietach według analizowanych kategorii przedstawiono w **Tablicach Nr 14 i 17 Aneksu Statystycznego**.

4. STRUKTURA BEZROBOTNYCH KOBIET

4.1. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG WIEKU

Bezrobotne kobiety zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy województwa to osoby młode - 58,4% z nich nie ukończyło 35 roku życia. Dwie najliczniejsze grupy zarejestrowanych kobiet: 25-34 lata oraz 18-24 lata, stanowią odpowiednio 31,6% oraz 26,8% wszystkich bezrobotnych kobiet. Kolejną pod względem liczebności jest grupa w wieku 35-44 lata - 22,5% oraz w wieku 45-54 lata - 17,7% ogółu kobiet. Najmniej liczna (z wyjątkiem kobiet poniżej 17 roku życia - 0,01%) jest grupa kobiet w wieku 55-59 lat (1,4%).

W porównaniu do 2002 roku zmniejszył się udział kobiet do 35 roku życia (o 1,4 punktu procentowego) oraz nieznacznie w wieku 35-44 lata (o 0,2 pkt), wzrósł natomiast w wieku 45-54 lata (o 1,2 pkt) oraz 55-59 lat (o 0,4 pkt).

Kobiety przeważają wśród bezrobotnych w kategoriach wieku 25-34 lata, stanowiąc 52,7% i 35-44 lata - 50,7% ogółu zarejestrowanych. Powyższe dane wskazują, że kobiety w wieku od 25 do 45 lat mają większe problemy z uzyskaniem pracy, w porównaniu z mężczyznami. Kobiety stanowią mniejszość wśród bezrobotnych w wieku: 55-59 lat - 27,4%, 45-54 lata - 44,3% oraz 18-24 lata - 48,9%.

Analiza struktury bezrobotnych kobiet według wieku, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy wykazuje, że największy udział młodych kobiet (do 35 roku życia) występuje w powiatach: kazimierskim - 73,6%, buskim - 72,9% i opatowskim - 69,2%, natomiast najmniejszy w starachowickim - 48,7%, skarżyskim - 49,5% i m. Kielce - 51,8% ogółu kobiet. Najwyższy udział kobiet w wieku 35-44 lata występuje w powiatach: skarżyskim - 26,5%, starachowickim - 26%, ostrowieckim - 25,4% i koneckim - 24,4%.

Wysoki udział bezrobotnych kobiet w wieku 45-54 lata posiadają powiaty: starachowicki - 23,6%, m. Kielce - 22,9%, skarżyski - 22% i konecki - 20,7%, najniższy: kazimierski - 11,2%, sandomierski - 12% i buski - 12,2%.

BEZROBOTNE KOBIETY W WIEKU 18-24 LATA

Według stanu na 31.12.2003 roku zarejestrowanych było 16.519 kobiet i 17.286 mężczyzn w wieku 18-24 lata, tj. 26,8% ogółu bezrobotnych kobiet i 26,7% ogółu mężczyzn.

W okresie 2003 roku „napływ” kobiet z tej kategorii wiekowej był niższy od „odpływu”, tj. zarejestrowano 16.440 kobiet, natomiast z ewidencji bezrobotnych wyłączono 18.606 kobiet. Pracę podjęło 5.679 kobiet (30,5%), 4.750 rozpoczęło szkolenie lub staż (25,5%), a 3.751 nie potwierdziło gotowości do pracy (20,2%).

Najwięcej bezrobotnych kobiet w wieku 18-24 lata na koniec 2003 roku zarejestrowanych było w powiecie kieleckim - 2.969 osób (28,8% wszystkich bezrobotnych kobiet) i Kielcach - 1.922 (23,2%) oraz w powiecie: ostrowieckim - 1.582 (22,8%) i koneckim - 1.325 (21,6%). Najmniej kobiet pozostających bez pracy odnotowano w powiecie: kazimierskim - 463 osoby (42,7%) oraz pińczowskim - 539 osób (34,5%). Jednocześnie największy udział młodych kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet zanotowano w powiatach: kazimierskim - 42,7%, buskim - 39,4% i opatowskim - 34,6%. Najmniejszy w : starachowickim - 19,5%, skarżyskim - 20,4% i koneckim - 21,6%.

4.2. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Kobiety dominują wśród bezrobotnych z wykształceniem: średnim ogólnokształcącym (77,1% ogółu analizowanego poziomu wykształcenia), wyższym (66,2%) oraz policealnym i średnim zawodowym (57,2%), mniejszy udział stanowią wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (39,6%) oraz gimnazjalnym i poniżej (42,3%). Z powyższych danych wynika, że bezrobotne kobiety legitymują się wyższym poziomem wykształcenia niż bezrobotni mężczyźni.

Kobiety zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy charakteryzują się średnim poziomem wykształcenia: 18.475 posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,9% ogółu bezrobotnych kobiet), a 17.166 - policealne i średnie zawodowe (27,8%). Kolejną pod względem wielkości populacją są kobiety z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej - 14.056 osób, tj. 22,8%. Najmniej bezrobotnych kobiet legitymuje się wykształceniem wyższym - 8,5% oraz średnim ogólnokształcącym - 11%.

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że większość kobiet (57,7%) posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, policealne lub średnie zawodowe.

Struktura poziomu wykształcenia kobiet na koniec 2003 roku nieznacznie różni się od struktury na koniec 2002 roku. Zanotowano wzrost udziału w grupie kobiet z wykształceniem wyższym (o 0,8 punktu procentowego) i średnim ogólnokształcącym (o 0,3 punktu), zasadniczym zawodowym (0,1 punktu) oraz spadek udziału z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (o 1,1 punktu) oraz gimnazjalnym i poniżej (o 0,1 punktu).

Z analizy poziomu wykształcenia bezrobotnych kobiet wynika, że najtrudniejsza sytuacja występuje w powiatach: koneckim (60,3%) i kieleckim (60,1%), w których ponad 60% bezrobotnych kobiet posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe lub gimnazjalne i poniżej. Lepiej pod tym względem przedstawia się sytuacja w Kielcach (39,3% kobiet posiada powyższe wykształcenie) oraz w powiatach pińczowskim (43,8%) i kazimierskim (46,5%). Jednocześnie w Kielcach najwięcej kobiet posiada wykształcenie wyższe (16,3%).

4.3. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG STAŻU PRACY

Większość bezrobotnych kobiet (69,8%) i mężczyzn (74,9%) była zatrudniona przed zarejestrowaniem się w powiatowym urzędzie pracy.

Pod względem stażu pracy najczęściej kobiet przepracowało od 1 roku do 5 lat (18,7% zarejestrowanych bezrobotnych kobiet) oraz od 10 do 20 lat (16,5%). Najmniej liczne są grupy kobiet, które przed zarejestrowaniem pracowały 30 lat i więcej (0,3%) oraz od 20 do 30 lat (7,4%). Znacząca grupa kobiet nie posiadała stażu pracy (30,2%). W porównaniu z końcem 2002 roku zmiany w strukturze bezrobotnych kobiet według stażu pracy wahały się w granicach 1 punktu procentowego.

Kobiety przeważają wśród posiadających staż do 1 roku (54,1%), bez stażu (53,4%) i ze stażem od 10 do 20 lat (51,2%), natomiast mniejszy udział stanowią wśród osób ze stażem pracy 30 lat i więcej (12,9%) oraz od 20 do 30 lat (36%).

Jak wynika z danych w grupach o długim stażu pracy większość bezrobotnych stanowią mężczyźni, a udział ich wynosi odpowiednio: 87,1% i 64%. Kobiety stanowią mniejszość w dwóch grupach bezrobotnych o długim stażu pracy (30 lat i więcej oraz od 20 do 30 lat) oraz w grupach o średniej długości stażu (od 1 do 5 lat i od 5 do 10 lat), przeważają natomiast wśród osób ze stażem do 1 roku i od 10 do 20 lat oraz bez stażu pracy.

4.4. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

W ogólnej liczbie długotrwale bezrobotnych - pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy - kobiety stanowią większość, a ich udział wynosi 54,5%.

Według stanu na koniec 2003 roku najczęściej kobiet pozostawało bez pracy powyżej 24 miesięcy (44,1%). Dwie kolejne najliczniejsze grupy to kobiety oczekujące na pracę od 12 do 24 miesięcy (17,7%) i od 6 do 12 miesięcy (12,8%). Od 3 do 6 miesięcy oczekiwało na pracę - 11,2% ogółu kobiet, a od 1 do 3 miesięcy - 9,8%. Najmniej liczna była grupa kobiet pozostająca bez pracy do 1 miesiąca - 4,4%.

Kobiety długotrwale bezrobotne (pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy i powyżej 24 miesięcy) stanowiły aż 61,8% wszystkich bezrobotnych kobiet. Analogiczny odsetek dla bezrobotnych mężczyzn był znacznie niższy i wyniósł 49,2%.

Największy odsetek kobiet długotrwale bezrobotnych występuje w powiatach włoszczowskim (69,7%) oraz kazimierskim (68,4%), najmniejszy w starachowickim (54,2%) oraz w Kielcach (55,9%).

Powyższe dane potwierdzają trudną sytuację kobiet na rynku pracy. Większość bezrobotnych kobiet - blisko 59% - stanowią osoby młode do 35 roku życia. Najwięcej kobiet legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym lub policealnym i średnim zawodowym. Stażu pracy nie posiada ponad 30% zarejestrowanych kobiet. Spośród bezrobotnych kobiet, które pracowały przed zarejestrowaniem w urzędzie pracy, najwięcej posiada krótki staż pracy, tj. od 1 do 5 lat.

Długotrwale bezrobocie częściej dotyczy kobiet niż mężczyzn.

4.5. BEZROBOTNE KOBIETY ZWOLNIONE Z PRZYCZYŃ DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY

W powiatowych urzędach pracy na koniec 2003 roku zarejestrowanych było 2.495 kobiet zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, tj. 4% ogółu bezrobotnych kobiet (analogiczny odsetek dla mężczyzn wyniósł 3,2%). W porównaniu do 2002 roku odnotowano spadek o 297 osób.

Najwięcej bezrobotnych kobiet zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy zarejestrowanych było w powiatach: ostrowieckim (546 osób, co stanowi 7,9% ogółu kobiet) i jędrzejowskim (427 osób, tj. 11,1%). Najmniej rejestracji z powodu zwolnień odnotowano w powiecie buskim (9 osób) i pińczowskim (15 osób).

Bezrobotne kobiety zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy stanowiły na koniec grudnia 2003 roku 54,8% ogółu tej kategorii bezrobotnych.

4.6. BEZROBOTNE KOBIETY ZAMIESZKAŁE NA WSI

Na koniec 2003 roku w powiatowych urzędach pracy województwa zarejestrowanych było 32.956 kobiet zamieszkałych na wsi. Stanowiły one 53,4% ogółu bezrobotnych kobiet oraz 47,7% wszystkich bezrobotnych zamieszkałych na wsi. W porównaniu do 2002 roku populacja zarejestrowanych kobiet zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 1.339 osób.

Najwięcej bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi zarejestrowanych było w powiatach: kieleckim (9.675 osób), koneckim (4.308), jędrzejowskim (2.363) oraz włoszczowskim (2.142), najmniej w kazimierskim (782) i pińczowskim (942).

Największy udział bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w danym urzędzie pracy występuje w powiatach: kieleckim (93,8%), opatowskim (76,5%), włoszczowskim (75,9%), najmniej w powiatach: ostrowieckim (27,6%) i skarżyskim (31,4%).

Bezrobotne kobiety zamieszkałe na wsi to najczęściej osoby młode - 63,8% z nich nie ukończyło 35 roku życia. Dwie najliczniejsze grupy zarejestrowanych kobiet w wieku 25-34 lata i 18-24 lata stanowią odpowiednio 33,2% i 30,6% ogółu bezrobotnych kobiet. Trzecia grupa to kobiety w wieku 35-44 lata (21,3%). W porównaniu do 2002 roku zmniejszył się udział kobiet w wieku 18-24 lata (o 2,2 punktu).

W ogólnej liczbie bezrobotnych zamieszkałych na wsi kobiety stanowią większość wśród osób do 35 roku życia (50,6%), natomiast w wieku 55-59 lat ich udział wynosi 22,8%, a wieku 45-54 lata - 40,4%.

Cechą charakterystyczną bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi jest średni poziom wykształcenia - 59,9% z nich posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe lub policealne i średnie zawodowe (odpowiednio 34,3% i 25,6%). Trzecią pod względem liczebności grupę stanowią bezrobotne z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (25,4% bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi).

Jak wynika z danych, struktura wykształcenia bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi zasadniczo różni się od struktury wykształcenia bezrobotnych mężczyzn. Mężczyźni są gorzej wykształceni - 80,3% z nich posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (47%) lub gimnazjalne i poniżej (33,3%). Kolejną grupę stanowią bezrobotni mężczyźni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (15,8%), najmniej liczne grupy mężczyzn posiadają wykształcenie średnie ogólnokształcące (1,9%) lub wyższe (2%).

Większość bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi (65,7%) pracowała przed zarejestrowaniem się w urzędzie pracy. Najwięcej kobiet przepracowało od 1 roku do 5 lat (19,4% zarejestrowanych kobiet) i do 1 roku (14,8%) oraz od 10 do 20 lat (14,5%). Najmniej liczne są grupy kobiet, które przed zarejestrowaniem pracowały 30 lat i więcej (0,2%) oraz od 20 do 30 lat (4,5%). Znaczna grupa nie posiadała stażu pracy (34,3%), co oznacza trudności w poszukiwaniu i podjęciu pracy.

Ponad połowa (64,8%) bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi pozostaje bez pracy powyżej 12 miesięcy. Najlicniejsza jest grupa oczekująca na pracę ponad 24 miesiące - 47,4%, a następnie od 12 do 24 miesięcy - 17,4% ogółu tej populacji kobiet. Najmniej liczną kategorią są bezrobotne kobiety pozostające bez pracy do 1 miesiąca (3,8%) oraz od 1 do 3 miesięcy (9,1%).

Niekorzystnie przedstawia się struktura bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi według wieku, wykształcenia, stażu i czasu pozostawania bez pracy w porównaniu do bezrobotnych kobiet mieszkających w miastach. W analizowanej populacji notuje się wyższy odsetek kobiet młodych do 35 roku życia - 63,8% (w mieście 52,1%), z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym - 59,7% (44,8%), bez stażu pracy - 34,3% (25,5%) oraz długotrwale bezrobotnych - 64,8% (58,4%), co obrazuje tablica na stronie 27.

**STRUKTURA BEZROBOTNYCH KOBIET WEDŁUG WIEKU,
WYKSZTAŁCENIA, STAŻU PRACY, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY
ORAZ MIEJSCA ZAMIESZKANIA**

Stan na 31.12.2003 roku

Wyszczególnienie	Miasto		Wieś		Ogółem	
	Kobiety	Udział %	Kobiety	Udział %	Kobiety	Udział %
1. Bezrobotne kobiety według wieku	28.743	100,0	32.956	100,0	61.699	100,0
15 - 17	0	0,0	3	0,0	3	0,0
18 - 24	6.426	22,4	10.093	30,6	16.519	26,8
25 - 34	8.527	29,7	10.948	33,2	19.475	31,6
35 - 44	6.885	23,9	7.002	21,3	13.887	22,5
45 - 54	6.358	22,1	4.591	13,9	10.949	17,7
55 - 59	547	1,9	319	1,0	866	1,4
60 - 64	-	-	-	-	-	-
2. Bezrobotne kobiety według wykształcenia	28.743	100,0	32.956	100,0	61.699	100,0
- wyższe	3.226	11,2	1.986	6,0	5.212	8,5
- policealne i średnie zawodowe	8.723	30,4	8.443	25,6	17.166	27,8
- średnie ogólnokształcące	3.917	13,6	2.873	8,7	6.790	11,0
- zasadnicze zawodowe	7.181	25,0	11.294	34,3	18.475	29,9
- gimnazjalne i poniżej	5.696	19,8	8.360	25,4	14.056	22,8
3. Bezrobotne kobiety według stażu pracy	28.743	100,0	32.956	100,0	61.699	100,0
do 1 roku	3.761	13,1	4.901	14,8	8.662	14,0
1 - 5	5.162	18,0	6.385	19,4	11.547	18,7
5 - 10	3.922	13,6	4.052	12,3	7.974	12,9
10 - 20	5.382	18,7	4.770	14,5	10.152	16,5
20 - 30	3.091	10,8	1.478	4,5	4.569	7,4
30 lat i więcej	98	0,3	57	0,2	155	0,3
bez stażu	7.327	25,5	11.313	34,3	18.640	30,2
4. Bezrobotne kobiety według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach	28.743	100,0	32.956	100,0	61.699	100,0
do 1 miesiąca	1.435	5,0	1.270	3,8	2.705	4,4
1 - 3	3.069	10,7	3.006	9,1	6.075	9,8
3 - 6	3.416	11,9	3.485	10,6	6.901	11,2
6 - 12	4.025	14,0	3.862	11,7	7.887	12,8
12 - 24	5.178	18,0	5.724	17,4	10.902	17,7
pow. 24	11.620	40,4	15.609	47,4	27.229	44,1

4.7. BEZROBOTNE KOBIETY UPRAWNIONE DO POBIERANIA ZASIŁKU

Spośród kobiet zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy 12,3% posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Na koniec grudnia 2002 roku wskaźnik ten był nieznacznie niższy i wynosił 12%. Natomiast wśród ogółu bezrobotnych uprawnionych do zasiłku kobiety stanowiły 38,9%, tj. 7.561 osób, a mężczyźni 61,1% (11.865 osób).

Największy udział kobiet z prawem do zasiłku wystąpił w powiecie starachowickim (22,1%) oraz w Kielcach (18,4%), najmniejszy w powiatach: kazimierskim (3%) i opatowskim (3,5%). Najwięcej kobiet uprawnionych do pobierania powyższego rodzaju świadczenia jest w Kielcach (1.519) oraz w powiecie kieleckim (1.414) i starachowickim (1.101).

4.8. BEZROBOCIE ABSOLWENTEK

Na koniec grudnia 2003 roku 3.161 kobiet posiadało status absolwenta, tj. 51,2% ogółu zarejestrowanych absolwentów oraz 5,1% wszystkich bezrobotnych kobiet w województwie. Więcej absolwentek niż absolwentów trafia do rejestrów urzędów pracy. Najwięcej kobiet z tej kategorii bezrobotnych zarejestrowanych jest w Kielcach (633) i powiecie kieleckim (395), najmniej w kazimierskim (75) i pińczowskim (117). Największy udział absolwentek wśród bezrobotnych kobiet występuje w Kielcach - 7,7% oraz w powiatach: pińczowskim - 7,5% i buskim - 7,4%.

Najwięcej absolwentek pozostających w ewidencji bezrobotnych na koniec 2003 roku posiadało zawody z następujących grup:

- ekonomiści	206;
- sprzedawcy i demonstratorzy	204;
- fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	145;
- pracownicy ds. finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	136;
- specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	128;
- kucharze	118 osób.

Ponadto 973 absolwentki nie posiadały zawodu.

W grupach zawodowych, w których zarejestrowanych było 100 i więcej absolwentek, najbardziej sfeminizowane zawody to fryzjerki i kosmetyczki oraz sprzedawcy i demonstratorzy. Ponadto w mniej licznych grupach bezrobotnych do wysoce sfeminizowanych zawodów należą: technicy farmaceutyczni, nauczyciele szkół podstawowych i przedszkoli, pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej, psychologzy, opiekunki dziecięce, średni personel ochrony zdrowia, pielęgniarki i położne, pracownicy biur podróży i pokrewni.

Poniżej przedstawiono strukturę bezrobotnych absolwentek według poziomu wykształcenia na koniec grudnia 2002 i 2003 roku.

Bezrobotne absolwentki według poziomu wykształcenia.

Poziom wykształcenia	31.12.2002r.		31.12.2003r.		wzrost / spadek udziału w punktach procentowych
	osoby	udział %	osoby	udział %	
wyższe	1.449	32,6	1.249	39,5	6,9
policealne i średnie zawodowe	1.780	40,0	766	24,2	- 15,8
średnie ogólnokształcące	629	14,2	599	19,0	4,8
zasadnicze zawodowe	507	11,4	461	14,6	3,2
pozostałe	82	1,8	86	2,7	0,9
razem	4.447	100,0	3.161	100,0	-

Zwiększył się znacznie udział absolwentek z wyższym wykształceniem (o 6,9 punktu procentowego) oraz średnim ogólnokształcącym (o 4,8 punktu), natomiast znacząco zmniejszył się udział i liczba absolwentek z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (odpowiednio: o 15,8 punktu i o 1.014 osób).

W 2003 roku zarejestrowano 10.437 bezrobotnych absolwentek, a z ewidencji wyłączono 11.723, w tym z powodu podjęcia pracy 1.668 osób, 5.239 podjęło staż, 106 szkolenie, a 4.710 wyłączono z innych przyczyn lub z powodu utraty statusu.

4.9. BEZROBOTNE KOBIECY WEDŁUG SEKCJI POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI

Na koniec 2003 roku najwięcej bezrobotnych kobiet, przed zarejestrowaniem się w powiatowym urzędzie pracy, pracowało w instytucjach należących do trzech sekcji według Polskiej Klasyfikacji Działalności:

- przetwórstwo przemysłowe - 14,6% wszystkich zarejestrowanych kobiet,
- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz art. przeznaczenia osobistego i użytku domowego - 13,3%,
- pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna, indywidualna - 8,5%.

Największy udział kobiet wśród bezrobotnych poprzednio pracujących zanotowano w sekcjach:

- ochrona zdrowia i opieka społeczna - 82,8% bezrobotnych to kobiety,
- hotele i restauracje - 81,9%,
- gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników - 81,6%,
- pośrednictwo finansowe - 75,9%,
- edukacja - 70,2%.

Najmniejszy udział kobiet wystąpił wśród bezrobotnych pracujących poprzednio w sekcjach:

- budownictwo - 10%,
- górnictwo i kopalnictwo - 16,3%,
- zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę - 19,4%.

Z ogółu bezrobotnych kobiet zarejestrowanych na koniec 2003 roku 30,2% wcześniej nie pracowało.

Wysoki udział długotrwale bezrobotnych kobiet, znacznie przewyższający wskaźnik wojewódzki (61,8% ogółu bezrobotnych kobiet), wystąpił w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (78,2%), gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (68,1%), przetwórstwo przemysłowe (68%), budownictwo (67,2%), transport, gospodarka magazynowa i łączność (67,1%).

4.10. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

Od 1 stycznia 2003 roku sprawozdawczość dotycząca zawodów i specjalności bezrobotnych sporządzana jest zgodnie z nową Klasyfikacją, która została dostosowana do standardów Unii Europejskiej, jak również uwzględnia zawody objęte Klasyfikacją Zawodów Szkolnictwa Zawodowego.

Na koniec 2003 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawały:

- **14.584 kobiety bez zawodu**, tj. **23,6%** ogółu kobiet i **52,5%** wszystkich bezrobotnych bez zawodu,
- **47.115 kobiet posiadających zawód**, tj. **76,4%** ogółu kobiet i **47,7%** wszystkich bezrobotnych posiadających zawód.

Struktura zawodowa bezrobotnych według wielkich grup zawodów.

Sym- bol grupy	NAZWA GRUPY	Bezrobotni zarejestrowani na 31.12.2003r.		Udział grup zawodów ogółem w %	Udział grup zawodów kobiet w %	Udział kobiet w grupie zawodów ogółem w %
		ogółem	kobiety			
	OGÓLEM	126.538	61.699	100,0	100,0	48,8
	Bez zawodu	27.786	14.584	22,0	23,6	52,5
	Bezrobotni posiadający zawód	98.752	47.115	78,0	76,4	47,7
"1"	Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	106	51	0,1	0,1	48,1
"2"	Specjaliści	7.181	4.954	5,7	8,0	69,0
"3"	Technicy i inny średni personel	22.607	12.714	17,9	20,6	56,2
"4"	Pracownicy biurowi	3.097	2.478	2,4	4,0	80,0
"5"	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	12.467	11.310	9,8	18,4	90,7
"6"	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy	2.239	1.345	1,8	2,2	60,1
"7"	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	41.369	10.472	32,7	17,0	25,3
"8"	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	3.721	1.067	2,9	1,7	28,7
"9"	Pracownicy przy pracach prostych	5.965	2.724	4,7	4,4	45,7

W związku ze spadkiem bezrobocia, w 2003 roku odnotowano zarówno zmniejszenie liczby bezrobotnych kobiet bez zawodu (o 485 osób), jak i posiadających zawód (o 2.556 osób).

Z analizy struktury zawodowej bezrobotnych kobiet wynika, iż na koniec grudnia 2003 roku najliczniej zarejestrowane były kobiety posiadające zawód z grupy technicy i inny średni personel (20,6%). Ponadto, od wielu lat w populacji kobiet znaczny udział stanowią osoby, które wykonywały zawód zaliczany do grupy: pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (18,4%). Trzecią grupą pod względem liczebności kobiet pozostają robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (17%).

Do najbardziej sfeminizowanych grup zawodów należą:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy - 90,7% w tej grupie to kobiety,
- pracownicy biurowi - 80%,
- specjaliści - 69%,
- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy - 60,1%,
- technicy i inny średni personel - 56,2%.

Pod względem udziału kobiet w określonej grupie zawodowej, w czterech grupach kobiety należą do mniejszości, tj.: wśród parlamentarzystów, wyższych urzędników i kierowników (48,1%), pracowników przy pracach prostych (45,7%), operatorów i monterów maszyn i urządzeń (28,7%) oraz robotników przemysłowych i rzemieślników (25,3%).

W rankingu zawodów bezrobotnych kobiet, najliczniejszą grupę stanowią: sprzedawcy i demonstratorzy (6.013 osób co stanowi 93,3% ogółu bezrobotnych w tej grupie), pracownicy ds. finansowych i handlowych (5.077 osób, tj. 88,9%), krawcy, kapelusznicy i pokrewni (3.430 osób, tj. 98,9%), kucharze (2.527 osób, tj. 87%), szwaczki, hafciarki i pokrewni (1.485 osób, tj. 99,5%), fryzjerki, kosmetyczki i pokrewni (1.448 osób, tj. 97,1%).

Sprzedawczynie to jednocześnie największa grupa wśród kobiet poprzednio pracujących, które pozostają bez pracy powyżej 12 miesięcy (3.225 osób).

Pozostałe grupy w rankingu zawodów, w których zarejestrowanych było 1.000 i więcej kobiet to:

- pracownicy obsługi biurowej
(1.382 bezrobotne kobiety, w tym 647 długotrwale, tj. 46,8%),
- piekarze, cukiernicy i pokrewni (1.361 i 720, tj. 52,9%),
- technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni (1.283 i 535, tj. 41,7%),
- ekonomiści (1.149 i 226, tj. 19,7%),
- pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe (1.088 i 724, tj. 66,5%).

Najbardziej sfeminizowane zawody wśród bezrobotnych to: szwaczki, hafciarki; księgowość; pomoce domowe i sprzątaczk; krawcy, kapelusznicy; tkacze, dziewiarze; pielęgniarki i położne; fryzjerzy, kosmetyczki; opiekunki dziecięce; nauczyciele przedszkoli i szkół podstawowych; pracownicy domowej opieki osobistej; sprzedawcy i demonstratorzy.

4.11. BEZROBOCIE KOBIET NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Na koniec 2003 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 1.016 bezrobotnych niepełnosprawnych kobiet, tj. 44,8% ogółu tej populacji. Większość stanowią niepełnosprawni mężczyźni - 55,2%, tj. 1.252 osoby. W porównaniu do 2002 roku liczba bezrobotnych niepełnosprawnych kobiet wzrosła o 187 osób, tj. o 22,6%.

Zarejestrowane niepełnosprawne kobiety stanowiły 1,6% wszystkich bezrobotnych kobiet. Wśród niepełnosprawnych kobiet przeważają osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy (52,8%), w wieku 45-54 lata (42,8%), z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym i podstawowym nieukończonym (56,4%). Najwięcej niepełnosprawnych kobiet zarejestrowanych było w powiecie ostrowieckim - 275 osób (4% ogółu bezrobotnych kobiet w powiecie) i w Kielcach - 271 osób (3,3%). Najmniej natomiast w kazimierskim - 2 osoby (0,2%) i pińczowskim - 7 osób (0,4%).

W 2003 roku zarejestrowano 751 niepełnosprawnych kobiet, tj. 40,2% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych, a pracę podjęły 544 kobiety (41%).

5. DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY W ZAKRESIE ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA Kobiet

5.1. PODJĘCIA PRACY

Na przestrzeni 2003 roku zarejestrowano **39.340 bezrobotnych kobiet** i **56.137 mężczyzn**, tj. odpowiednio **41,2%** i **58,8%** napływu. **Wyłączono z ewidencji bezrobotnych 42.381 kobiet** i **57.824 mężczyzn**, tj. odpowiednio: **42,3%** i **57,7%** ogółu wyłączonych bezrobotnych.

Najważniejszą przyczynę wyłączenia z ewidencji bezrobocia stanowiło **podjęcie pracy przez 19.113 kobiet (39,2%)** i **29.611 mężczyzn (60,8%)** oraz niepotwierdzenie gotowości do pracy przez 10.120 kobiet (37%) i 17.225 mężczyzn (63%). Z powodu rozpoczęcia szkolenia lub stażu pracy wyłączono 6.489 kobiet (58,1%) i 4.676 mężczyzn (41,9%).

W 2003 roku pracę podjęło **19.113 bezrobotnych kobiet**, tj. o 928 osób mniej niż w 2002 roku. Pod względem rodzaju podejmowanego zatrudnienia, udział kobiet był następujący:

- **praca niesubsydiowana** - **14.520 kobiet**, tj. **39%** ogółu podejmujących pracę (o 2.985 osób mniej niż w 2002r.),
w tym: **praca sezonowa** - **774 kobiety**, tj. **45,3%** (o 473 osoby mniej),
- **praca subsydiowana** - **4.593 kobiety**, tj. **39,9%** ogółu podejmujących pracę (o 2.057 osób więcej niż w 2002r.),
z tego:
  - **prace interwencyjne** - **2.175 kobiet**, tj. **43,4%** ogółu zatrudnionych (o 879 osób więcej),
  - **roboty publiczne** - **1.798 kobiet**, tj. **34,4%** ogółu (o 1.012 osób więcej),
  - **udzielone pożyczki** - **129 kobiet**, tj. **43%** ogółu (o 69 osób więcej),
  - **inne podjęcia pracy** (np. umowy absolwenckie) - **491 kobiet**, tj. **51,1%** ogółu (o 97 osób więcej).

Pomimo, że mężczyźni przeważają wśród rejestrujących się bezrobotnych, to jednak częściej niż kobiety podejmują pracę zarówno niesubsydiowaną (61%), jak i subsydiowaną (60,1%). Wśród bezrobotnych podejmujących pracę udział kobiet jest prawie dwukrotnie niższy niż udział bezrobotnych mężczyzn.

Spośród osób aktywizowanych w ramach różnych programów, kobiety przeważają tylko wśród podejmujących inne prace (51,1%) oraz skierowanych na staże absolwenckie (64%).

W województwie występuje znaczne zróżnicowanie terytorialne w podjęciach pracy przez kobiety. Jednak w żadnym z powiatów udział kobiet wśród bezrobotnych podejmujących pracę ogółem nie przekroczył poziomu 50%. Najwyższy udział zanotowano w Kielcach (45,1%) i powiatach: skarżyskim (43,7%), starachowickim (41,6%). W pozostałych powiatach poziom ten był niższy i wynosił: od 33,5% w powiecie włoszczowskim do 38,4% w kazimierskim.

Udział kobiet wśród bezrobotnych podejmujących pracę w 2003 roku według poszczególnych rodzajów zatrudnienia przedstawiał się następująco:

- **praca niesubsydiowana** - najwyższy udział odnotowano w powiecie: skarżyskim (45,4%) i w Kielcach (44,5%) oraz powiecie starachowickim (40,7%), najniższy w powiecie opatowskim (32,9%);
- **praca sezonowa** - najwyższy udział w powiecie ostrowieckim (70,5%) oraz kieleckim (54,8%), najniższy w kazimierskim (7,4%). W trzech powiatach: jędrzejowskim, pińczowskim i włoszczowskim nie zanotowano podjęć pracy sezonowej;
- **prace interwencyjne** - najwyższy udział w powiecie buskim (54,2%), najniższy w powiecie włoszczowskim (33,5%). Wśród osób długotrwale bezrobotnych, które podjęły prace interwencyjne, udział kobiet wynosi 50,8%.

- **roboty publiczne** - najwyższy udział w Kielcach (63,6%) i powiecie opatowskim (50,3%), najniższy w powiecie włoszczowskim (22,7%) i sandomierskim (23%). Spośród osób długotrwale bezrobotnych, które podjęły zatrudnienie w ramach robót publicznych kobiety stanowią 31,4%.
- **podjęcie pracy w ramach otrzymania pożyczki na działalność gospodarczą przez osobę bezrobotną** - najwyższy udział w powiecie kazimierskim (75%) i włoszczowskim (66,7%). Najwięcej kobiet otrzymało pożyczkę w powiecie kieleckim (18) i w Kielcach (12) oraz powiatach: ostrowieckim i skarżyskim (po 10).
- **podjęcie pracy w ramach pożyczki na utworzenie przez pracodawcę dodatkowego miejsca pracy** - najwyższy udział w powiecie staszowskim (66,7%) i koneckim (45,8%); w 8 powiatach nie zatrudniono w tej formie żadnej kobiety (w 6 powiatach nie wystąpiła ta forma zatrudnienia).

Podjęcia pracy przez kobiety wśród wymienionych poniżej kategorii bezrobotnych, którzy w 2003 roku podjęli zatrudnienie:

- **Bezrobotni poprzednio pracujący** - podejmujące zatrudnienie **kobiety stanowiły 37,4%**; największy udział zanotowano w Kielcach (43,5%), powiecie skarżyskim (43,3%) i starachowickim (41%), natomiast najmniejszy w powiecie włoszczowskim (30,2%).
- **Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy** - **kobiety stanowiły 38,2%** ogółu osób, które podjęły zatrudnienie; największy udział wystąpił w powiatach: pińczowskim (83,3%), buskim i kazimierskim (po 44,4%), najmniejszy w powiecie staszowskim (22,8%) i opatowskim (32,3%).
- **Bezrobotni dotychczas nie pracujący** - **kobiety**, które podjęły pracę **stanowiły 47,2%**; największy udział odnotowano w powiecie buskim (52,6%) i Kielcach (50,7%) oraz powiecie koneckim (50,1%), najmniejszy w powiecie opatowskim (39,9%).

- **Bezrobotni zamieszkali na wsi - udział kobiet**, które podjęły pracę **wynosił 36%**; najwyższy w powiecie starachowickim (40%) i opatowskim (38%), najniższy w ostrowieckim (32,3%).
- **Bezrobotni absolwenci - kobiety**, które podjęły pracę **stanowiły 50,3%**. Najwyższy udział odnotowano w powiecie kazimierskim (62,8%) i buskim (59%), najniższy we włoszczowskim (39,7).
- **Bezrobotni w wieku 18-24 lata - udział kobiet**, które podjęły pracę, **wynosił 42,1%**; najwyższy w powiecie kazimierskim (46,7%) i Kielcach (45,9%), najniższy w powiecie włoszczowskim (37,5%).
- **Bezrobotni niepełnosprawni - udział kobiet** podejmujących pracę **wynosił 41%**; najwyższy w Kielcach (52,3%), najniższy w powiecie pińczowskim (20%).

5.2. PORADNICTWO ZAWODOWE

W 2003 roku z usług poradnictwa zawodowego prowadzonego przez doradców z urzędów pracy skorzystało ponad 4,5 tys. bezrobotnych kobiet.

Indywidualnych porad udzielono 521 kobietom, a grupowym poradnictwem zawodowym objęto 3.993 kobiety. Najliczniejszy udział korzystających z poradnictwa zawodowego stanowiły: kobiety do 25 roku życia (60,4%), absolwentki (58,6%) oraz kobiety zamieszkałe w miastach (55,1%).

W wyniku działania poradnictwa zawodowego 395 kobiet podjęło pracę. Kobiety stanowiły większość wśród osób z wykształceniem wyższym (54,5%), i średnim ogólnokształcącym (58,6%), natomiast bezrobotni mężczyźni przeważali wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (52,7%), zasadniczym zawodowym (66%) oraz gimnazjalnym i poniżej (73,2%).

5.3. SZKOLENIA

Szkolenia rozpoczęło 1.250 bezrobotnych kobiet. Stanowiły one 42% wszystkich bezrobotnych, którzy rozpoczęli szkolenia w 2003 roku.

Największy udział kobiet wśród szkolących się wystąpił w powiecie ostrowieckim (52,7%) i Kielcach (49%), najmniejszy w pińczowskim (5%) i buskim (8,6%).

Wśród 2.215 osób, które ukończyły szkolenia było 881 kobiet, tj. prawie 40%. Najwięcej kobiet ukończyło szkolenia w powiecie ostrowieckim - 307 (51,8%), sandomierskim - 148 (46,7%) i Kielcach - 136 (46,3%), najmniej w powiecie pińczowskim - 2 (5%), buskim - 5 (8,8%) i kazimierskim - 5 (22,7%).

Po ukończeniu szkolenia pracę podjęło 237 kobiet, co stanowiło 26,1% wszystkich osób, które podjęły pracę po ukończeniu szkolenia.

Największy udział kobiet podejmujących pracę odnotowano w powiecie skarżyskim (48,6%) i koneckim (39%), najniższy w pińczowskim (6,7%) i starachowickim (8,3%).

W końcu grudnia 2003 roku szkolenia kontynuowało 128 kobiet (59% wszystkich osób szkolących się na koniec 2003 roku).

6. DZIAŁANIA WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY W ZAKRESIE ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA KOBIEC

1. Programy aktywizacji zawodowej finansowane ze środków Funduszu Pracy.

Województwo podejmując działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców regionu świętokrzyskiego, w tym bezrobotnych kobiet, dysponowało w 2003 roku kwotą 61.091.600 zł.

Dodatkowo Wojewódzki Urząd Pracy pozyskał 5.979.000 zł środków Funduszu Pracy na realizację:

- **Programu Aktywizacji Zawodowej Młodzieży „Świętokrzyska Szansa”;**
- **Programu Aktywizacji Zawodowej Bezrobotnych Mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego „Droga do pracy”.**

W ramach obydwu programów zaktywizowano ogółem **2.113 osób**, które objęto takimi formami aktywizacji zawodowej, jak staże absolwenckie, subsydiowane zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i refundacji wynagrodzeń absolwentów, szkolenia zawodowe, a także pożyczki dla bezrobotnych na podjęcie działalności gospodarczej oraz pożyczki dla pracodawców na utworzenie nowych miejsc pracy. Do wszystkich form aktywizacji zawodowej zrealizowanych w ramach tych programów równy dostęp mieli zarówno mężczyźni, jak i kobiety. Elementem monitorowania efektów realizacji programów było badanie udziału kobiet w realizowanych formach, który wyniósł ok. 50%. Dodatkowo w roku 2003 kontynuowany był program „**Pierwsza Praca**”. Z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu skorzystało ogółem **9.071 absolwentów**, z tego 60% stanowiły kobiety. Dodatkowe działania w zakresie poradnictwa i doradztwa zawodowego objęły **15.991 osób** (65% to kobiety).

2. Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich – Komponent B-1 Reorientacja/Przekwalifikowania.

Województwo świętokrzyskie jest jednym z siedmiu województw w kraju, które zostały zakwalifikowane do udziału w Programie Aktywizacji Obszarów Wiejskich Komponent B-1. Celem Programu było zwiększenie pozarolniczego zatrudnienia na obszarach wiejskich dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej i bezrobotnych mieszkańców wsi. Ogółem w ramach wszystkich usług w 2003 roku zaktywizowano 11.760 osób z terenów wiejskich, w tym w ramach:

- usług w zakresie szkoleń - 1.829 osób;
- centrów wspierania przedsiębiorczości - 2.073 osoby;
- usług w zakresie okresowego zatrudnienia - 755 osób;
- usług w zakresie zatrudnienia - 7.103 osoby.

Ponadto usługą w zakresie planowania rozwoju lokalnego objęto społeczności lokalne, reprezentowane przez jednostki samorządu terytorialnego. Wojewódzki Urząd Pracy kontynuując realizację programu w 2003 roku, we współpracy z partnerami, na bieżąco monitorował udział kobiet we wszystkich realizowanych projektach. Najwyższy udział zanotowano:

- w usługach związanych z zatrudnieniem - 4.399 kobiet (60,5% ogólnej liczby osób objętych usługą);
- w szkoleniach - 1.237 kobiet (41,6% ogółu);
- w centrach wspierania przedsiębiorczości - 1.973 kobiety (62,5% ogółu).

Bardzo dużą popularnością wśród kobiet cieszyły się szkolenia i kursy zawodowe. Najwięcej kobiet wzięło udział w takich kursach, jak: „Księgowość małych i średnich przedsiębiorstw”, „Szwaczka maszynowa”, „Sprzedawca w handlu detalicznym”, „Pracownik działu kadr”, „Kadry i płace z obsługą komputerową”, „Sekretarka - asystentka szefa”.

3. Świętokrzyski Program Doskonalenia Kadr w ramach PHARE 2001 – Spójność Społeczna i Gospodarcza.

W dniu 14 października 2003 roku podpisano kontrakt na realizację projektu Phare 2001 „Promocja zatrudnienia i rozwój zasobów ludzkich” w województwie świętokrzyskim. Wartość kontraktu wynosi 2.379.390 Euro. **Wojewódzki Urząd Pracy**, pełniąc w programie rolę koordynatora regionalnego, **rozpoczął realizację** następujących działań z następującym planowanym udziałem kobiet:

- szkolenia bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem (minimum 50%),
- promocja przedsiębiorczości (35%),
- szkolenia kadr małych i średnich przedsiębiorstw (33%),
- szkolenia nauczycieli, przedstawicieli samorządów lokalnych, partnerów społecznych i przedsiębiorców w zakresie przygotowania i wdrażania lokalnych paktów na rzecz zatrudnienia (50%).

Ogółem planuje się zaktywizowanie 3.900 osób.

4. Doradztwo i poradnictwo zawodowe.

Wojewódzki Urząd Pracy organizując i koordynując rozwój usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej w swych działaniach kładzie szczególny nacisk na pomoc kobietom. Z usług poradnictwa zawodowego w ramach poradnictwa grupowego prowadzonego przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w roku 2003 skorzystały łącznie 2.393 osoby. Wśród nich 930 osób to bezrobotni, z czego 501 to kobiety, co stanowi prawie 54% ogółu. Wśród osób, które skorzystały z informacji zawodowej 53,3% stanowiły kobiety. Działalność Centrum obejmuje m.in. pomoc kobietom w wyborze zawodu, zmianie kwalifikacji oraz upowszechnianie informacji o zawodach, możliwościach szkolenia i kształcenia.

7. KOBIETY NA RYNKU PRACY

7.1. KOBIETY NA RYNKU PRACY W POLSCE

Kobiety jako jedną z najważniejszych wartości w życiu uznają pracę zawodową zgodną z kwalifikacjami, pozwalającą na inicjatywę i samodzielność. Taka ocena wartości pracy sięga lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia, kiedy to zaczęły wzrastać potrzeby kobiet związane ze zdobywaniem wiedzy i wykorzystaniem jej w pracy zawodowej. Wskaźnik wykształcenia kobiet i skorelowane z nim potrzeby aktywności zawodowej stale rosną. Na konieczność kształcenia wskazują uczennice i studentki, które planując karierę zawodową łączą osiągnięcie sukcesu życiowego z sukcesem zawodowym. Takie stanowisko młodej generacji kobiet znajduje potwierdzenie w populacji osób studiujących, gdzie przeważają kobiety (57% ogółu studentów szkół wyższych, stan na 30.11.2002r.). Znaczący jest udział kobiet na studiach wieczorowych i zaocznych, a na studiach dziennych stanowią prawie 55% studiujących. Do najbardziej „kobiecych” kierunków studiów należą: pedagogika, nauki humanistyczne, nauki przyrodnicze, medycyna i nauki społeczne. Studiujący mężczyźni dominują na kierunkach inżynieryjno-technicznych, transportu i komunikacji.

Poziom wykształcenia zasadniczo różnicuje populację pracujących kobiet i mężczyzn. Pracujące kobiety z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim ogólnokształcącym stanowią większość tej populacji, podczas gdy udział mężczyzn o tym poziomie wykształcenia jest znacznie niższy. Przeprowadzone badania dowodzą, że najbardziej odpowiadają kobietom stanowiska kierownicze, wolne zawody i prowadzenie własnego biznesu. Najbardziej krytycznie oceniają własne życie robotnice niewykwalifikowane oraz rolniczki.

Na podjęcie działalności gospodarczej decydują się kobiety, które świadomie zmieniły swoją drogę zawodową i zrezygnowały z dotychczasowych miejsc pracy, jak i te, które niezależnie od siebie stały się bezrobotne.

Potrzeba przedsiębiorczości zaspokajana jest zarówno przez kobiety miejskie, jak i wiejskie. Jak wynika z badań, głównie kobiety lepiej wykształcone, przede wszystkim z wykształceniem wyższym, a następnie ze średnim zawodowym i ogólnokształcącym, zakładają własne firmy.

Samozatrudnienie to jeden z filarów ograniczania bezrobocia w krajach rozwiniętych. Aby jednak był on skuteczny, potrzebne są sprzyjające warunki gospodarcze i regulacje prawne, a także istnienie określonego stanu świadomości społecznej, oswojonej z samodzielnością i koniecznością decydowania o własnym losie.⁸

Należy podkreślić zaangażowanie kobiet bezrobotnych w proces przygotowywania się do pełnienia nowej roli zawodowej i prowadzenia własnej firmy, o czym może świadczyć ich udział w programach szkoleniowych.

Pomimo, że kobiety wyraźnie określają swoje potrzeby wobec wiedzy i pracy, to ich urzeczywistnienie nie znajduje potwierdzenia w praktyce. Dotyczy to szans zarówno na pełniejszą aktywizację zawodową, jak i oczekiwania w sferze awansu funkcyjnego i płacowego. Oznacza to nierówność szans kobiet na polskim rynku pracy. Potwierdzenie stanowi również współczynnik aktywności zawodowej, tj. osób pracujących lub aktywnie poszukujących pracy, który wyraźnie różni się od wskaźnika zatrudnienia kobiet (39,1%) w porównaniu z mężczyznami (48,8%).

Dzieje się tak mimo, iż statystycznie kobiety są lepiej wykształcone, bardziej aktywne w poszukiwaniu zatrudnienia oraz bardziej elastyczne w procesie dostosowywania się do dynamicznych zmian na rynku pracy.⁹

---

⁸ Ibidem, s. 54.

⁹ *Europejski Fundusz Społeczny w Polsce*, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003, [w:] *Ocena równości szans bezrobotnych kobiet na rynku pracy województwa opolskiego (...)*, Maciej Kalski, Paweł Łazarczyk, Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Opole 2004, s. 5.

Przemiany, które dokonały się w Polsce po 1989 roku można rozpatrywać zarówno w aspekcie zagrożeń, jak i szans dla kobiet. Zagrożenia to bezrobocie i utrata poczucia bezpieczeństwa, w wyniku czego ludzie coraz częściej uświadamiają sobie, że ich warunki życia zależą od własnej aktywności i przedsiębiorczości.

Społeczeństwo polskie, podobnie jak społeczeństwa innych krajów europejskich, nie było przygotowane do tak przełomowych zmian. Brak przygotowania odnosi się zarówno do sfery psychicznej, jak i do całego procesu kształcenia i socjalizacji. Na rynku pracy obecnie potrzebne są inne kwalifikacje i zachowania.

W sytuacji, gdy podaż siły roboczej przeważa nad popytem na nią, konieczne staje się poszukiwanie nowych form aktywności zawodowej, do czego niejednokrotnie potrzebne jest przekwalifikowanie się, zmiana zawodu i dotychczasowych przyzwyczajeń oraz nowe umiejętności. Konieczne jest aktywne poruszanie się po rynku pracy.

Kobiety, aby sprostać coraz większym wymaganiom stawianym przez pracodawców i skutecznie konkurować o pozycję zawodową z mężczyznami, znacznie częściej podejmują działania mające na celu podwyższenie lub uzupełnienie posiadanego wykształcenia.¹⁰

Proces adaptacji do nowych wymagań i innych warunków funkcjonowania jest znacznie łatwiejszy dla młodzieży i osób młodszych, trudniejszy dla osób w średnim wieku i starszych. Jednocześnie, psychologia ocenia, że kobiety mają większą łatwość adaptacji niż mężczyźni i lepiej radzą sobie ze stresem.

---

¹⁰ Bożena Balcerzak-Paradowska, Bożena Kołaczek, *Uwarunkowania aktywności zawodowej kobiet w Polsce w latach 1990-1999. Wybrane zagadnienia*, [w:] *Kobiety i mężczyźni na rynku pracy. Rzeczywistość lat 1990-1999*, (red.) Bożena Balcerzak-Paradowska, Warszawa 2001, s. 22

7.2. KOBIETY NA RYNKU PRACY W UNII EUROPEJSKIEJ

Sektorem, w którym znajdują odbicie zmiany strukturalne zachodzące w gospodarkach narodowych krajów rozwiniętych, są usługi.

Przy znaczących rozpiętościach, jakie występują w odsetku pracujących w sektorze usług w krajach Unii, w Polsce jest to sektor o wysokim stopniu feminizacji. Usługi w Unii zapewniają pracę 80,1% kobiet, w Polsce - 59,0%, a mężczyznom odpowiednio - 55,2% i 39,1%.

Znaczące różnice występują w zakresie dosyć popularnej formy zatrudnienia, jaką stanowi praca w niepełnym wymiarze czasu. Taki rodzaj pracy w krajach Unii stanowi głównie domenę kobiet. W systemie tym pracowało 32,3% kobiet wobec 5,8% mężczyzn; w Polsce - 12,7% kobiet i 7,9% mężczyzn. Uważa się, że praca w niepełnym wymiarze czasu jest korzystna dla kobiet ze względu na ich większe zaangażowanie obowiązkami rodzinnymi.

W dziedzinie aktywności zawodowej i pracy między poszczególnymi krajami Unii występuje znaczne zróżnicowanie. W krajach południowych notuje się niższy poziom aktywności zawodowej kobiet, w porównaniu z kobietami zamieszkującymi kraje położone na północy kontynentu. W 1997 roku najniższe wskaźniki wystąpiły we Włoszech (34,8%), w Grecji (36,2%) i Hiszpanii (36,7%). Poziom aktywności zawodowej kobiet w Polsce jest porównawczo wysoki (50%), ale niższy niż w wielu krajach europejskich, np. Danii (59%), Szwecji (56,5%), Finlandii (54,9%), Wielkiej Brytanii (53,2%) oraz Holandii (50,6%).

Odzwierciedleniem rzeczywistego wykorzystania zasobów pracy są wskaźniki zatrudnienia. Efektywne wykorzystanie zasobów pracy w 1997 roku w większości krajów europejskich przekraczało 50%.

Rozpiętość między najwyższym wskaźnikiem (Dania - 61,9%) a najniższym (Włochy - 41,8%) wynosiła 20,1 punktu. W przypadku mężczyzn rozpiętość była mniejsza (Dania - 68,9%, Hiszpania - 52,1%) i wynosiła 16,8 punktu.

Najwyższy wskaźnik zatrudnienia kobiet w 1997 roku posiadała Dania - 55,2%, a najniższy Hiszpania - 26,4% (rozpiętość 28,8 punktu). Poziom wykorzystania ogólnych zasobów pracy w Polsce jest zbliżony do występującego w większości krajów Unii, jednak wskaźnik ten odniesiony do kobiet jest w wielu przypadkach niższy.¹¹

Według danych EUROSTATU, wskaźnik zatrudnienia ogółem dla państw członkowskich Unii (UE 15) w 2003 roku, wyniósł 64,3% i był niższy dla kobiet - 56%, wyższy zaś dla mężczyzn (72,5%).

W porównaniu z krajami Unii, Polska miała najniższy wskaźnik zatrudnienia - 51,2%, co stanowiło różnicę 23,9 punktu w stosunku do najwyższego wskaźnika (75,1% - Dania). Dla kobiet wskaźnik ten wyniósł 46% (niższy miały tylko: Włochy - 42,7% i Grecja - 43,9%), a dla mężczyzn 56,5% i był najniższy.

W krajach UE w latach 1997 - 2003 nastąpiło zwiększenie wskaźnika zatrudnienia zarówno dla kobiet (z większym natężeniem), jak i dla mężczyzn.

Wskaźnik zatrudnienia wzrósł dla:

- kobiet: z 50,8% do 56%,
- mężczyzn: z 70,7% do 72,5%.

W Polsce wystąpiły odmienne tendencje - wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się w latach 1997 - 2003 zarówno dla kobiet, jak i dla mężczyzn (z większym natężeniem).

Wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się dla:

- kobiet: z 51,3% do 46%,
- mężczyzn: z 66,8% do 56,5%.

---

¹¹ Danuta Graniewska, *Aktywność zawodowa kobiet i mężczyzn w krajach Unii Europejskiej i w Polsce. Elementy analizy porównawczej*, [w:] *Kobiety i mężczyźni na rynku pracy. (...)*, (red.) Bożena Balcerzak-Paradowska, Warszawa 2001, s.184 -187.

Wskaźnik zatrudnienia kobiet pozostaje jednak niższy w porównaniu do wskaźnika zatrudnienia mężczyzn zarówno w krajach UE (15), jak i w Polsce.

W Polsce spadkowi wielkości zatrudnienia towarzyszy wysoka stopa bezrobocia. Na koniec 2003 roku wyniosła ona 19,1%* wobec 8,1% w krajach UE (15).

W latach 1997 - 2003 w krajach UE stopa bezrobocia zmniejszyła się: dla kobiet z 11,6% do 9% i mężczyzn z 8,9% do 7,4%. W Polsce natomiast w analizowanym okresie nastąpiło zwiększenie stopy bezrobocia, dla kobiet z 13% do 20%, dla mężczyzn przeszło dwukrotnie z 9,1% do 18,6%.

Stopa bezrobocia dla kobiet i mężczyzn w Polsce pozostaje przeszło dwukrotnie wyższa niż w krajach UE.¹²

Wzajemne informowanie się o działaniach podejmowanych w polityce rynku pracy przez służby zatrudnienia w poszczególnych krajach Unii należy do zadań Programu MISEP (Mutual Information System on Employment Policies). System istnieje jako grupa krajowych korespondentów publicznych służb zatrudnienia (łącznie z przedstawicielami Norwegii), którzy spotykają się dwa razy w roku w państwach sprawujących aktualnie prezydencję w UE. Raz w roku odbywa się również konferencja EEO, tj. wspólne spotkanie korespondentów MISEP oraz SYSDEM (europejski system dokumentacji zatrudnienia).

Głównym tematem spotkania korespondentów systemu MISEP, które odbyło się w listopadzie 2003 roku w Rzymie, **był wzrost udziału kobiet w rynku pracy - skupienie uwagi na strukturalnej nierówności**. Omówiono zagadnienia dotyczące udziału kobiet na rynku pracy, równości płci, nierówności w wynagradzaniu oraz segregacji rynku pracy ze względu na płeć.

* *Zharmonizowana stopa bezrobocia* - obliczona przez Eurostat w oparciu o kwartalne wyniki badania siły roboczej BAEL oraz miesięczne dane z bezrobocia rejestrowanego.

¹² Publikacje Eurostatu „New release” 97/2004 z dn. 3 sierpnia, <http://europa.eu.int/comm/eurostat/>.

We Włoszech stopa zatrudnienia zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jest niższa niż w pozostałych krajach europejskich. Pozytywnym zjawiskiem jest obserwowany ostatnio wzrost stopy zatrudnienia kobiet i odpowiednio zmniejszanie się ich stopy bezrobocia. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia zanotowano wśród kobiet samotnych. Obecnie kobiety wchodzące na rynek pracy są starsze, lepiej wykształcone, bardziej angażują się w pracę. Średnio kobiety we Włoszech zarabiają 24% mniej niż mężczyźni, przy czym różnice zależą od sektora zatrudnienia, kwalifikacji oraz wieku. Ważnym czynnikiem mającym wpływ na sytuację kobiet na rynku pracy jest zapewnienie im zatrudnienia, które pozwoli pogodzić życie zawodowe i rodzinne. W związku z tym duże znaczenie przywiązuje się do pracy częściowej i zapewnienia opieki nad dziećmi.

Sytuacja w Finlandii różni się od innych krajów. Charakterystyczna jest wysoka stopa zatrudnienia kobiet - 64% (tylko o 5 punktów procentowych niższa niż mężczyzn), natomiast stopa bezrobocia jest taka sama dla mężczyzn i kobiet (9,1%). Kobiety zarabiają jednak około 82% tego co mężczyźni. Podobnie jak w innych krajach, kobiety częściej pracują w niepełnym wymiarze czasu pracy. Istnieją zawody i sektory, w których większość pracujących stanowią kobiety.

W Norwegii różnice w zatrudnieniu pomiędzy kobietami i mężczyznami zmniejszają się, jednak istnieje wysoki stopień segregacji ze względu na zawód. Kobiety częściej pracują w sektorze publicznym i w zawodach związanych z opieką społeczną, 42% pracujących kobiet pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy. Kobiety osiągają zarobki w wysokości około 85% zarobków mężczyzn.

Wysokie wskaźniki aktywności zawodowej oraz zatrudnienia **w Austrii** nie eliminują zjawiska dyskryminacji. W 2002 roku stopa zatrudnienia dla kobiet wyniosła 63,1% (o 12,6 punktu procentowego niższa niż dla mężczyzn), a stopa bezrobocia dla kobiet wyniosła 4,5% (4,1% dla mężczyzn).

Od 1999 roku udział kobiet w rynku pracy systematycznie wzrasta, tym samym wzrasta zatrudnienie w sektorach z dużym udziałem kobiet. Podobnie jak w Norwegii, wysoki odsetek kobiet pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy - ponad 35% (3,9% mężczyzn). Wysoki wskaźnik zatrudnienia kobiet ma związek z zapewnieniem opieki nad dziećmi. Podobnie jak w pozostałych krajach, także w Austrii występują różnice w wynagrodzeniach ze względu na płeć, przy czym od kilku lat różnice te zwiększają się na niekorzyść kobiet.

W Szwecji w ostatnich latach zmniejsza się udział mężczyzn, a wzrasta udział kobiet na rynku pracy. Rodzice mogą wybierać, kto będzie sprawował opiekę nad dzieckiem i kiedy. Najczęściej robią to kobiety, jako nieodpłatną pracę w domu.

We Francji wskaźnik zatrudnienia dla kobiet jest niższy niż dla mężczyzn, a stopa bezrobocia wyższa. Pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy wykonuje 31% kobiet i 5% mężczyzn. Kobiety zarabiają średnio 25% mniej niż mężczyźni.

Na słowackim rynku pracy występują podobne tendencje, tj. segregacja ze względu na płeć, niższy wskaźnik zatrudnienia kobiet, przy czym stopa bezrobocia jest wyższa wśród mężczyzn. Podobna sytuacja występuje w Niemczech.

Pomimo, że w państwach Unii Europejskiej istnieją regulacje dotyczące zakazu dyskryminacji w zatrudnianiu oraz nagradzaniu pracowników, to w analizowanym okresie sytuacja kobiet na rynku pracy zarówno w krajach UE (15), jak i w Polsce była gorsza niż mężczyzn. Potwierdza to niższy wskaźnik aktywności zawodowej i zatrudnienia oraz wyższa stopa bezrobocia dla kobiet. Jednocześnie, kobiety znacznie częściej niż w Polsce, wykonują pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy.

W Polsce zaledwie 13,1% pracujących kobiet wykonuje pracę w niepełnym wymiarze. Wiąże się to w wielu przypadkach z sytuacją rodzinną, a przede wszystkim z koniecznością zapewnienia opieki dzieciom. Ponad 2-krotnie wyższy wskaźnik kobiet pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy w niektórych krajach UE (15) oraz Norwegii wynika z zapewnienia przez państwo opieki nad dziećmi oraz innymi osobami zależnymi od kobiet.

Pewną normą na rynku pracy jest zjawisko segregacji ze względu na płeć. Ma to miejsce również w Polsce - kobiety częściej pracują w sektorze publicznym oraz dominują w następujących grupach zawodowych: urzędnicy, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, technicy i średni personel oraz specjaliści. Ponadto niektóre sekcje działalności gospodarczej zatrudniają więcej kobiet niż mężczyzn: ochrona zdrowia i opieka społeczna, edukacja, pośrednictwo finansowe, handel i naprawy, pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna.

Powszechne jest, że kobiety zarabiają mniej niż mężczyźni. Polska w tym przypadku nie wyróżnia się, choć należy zaznaczyć, że w 2002 roku kobiety zarabiały średnio 17% mniej niż mężczyźni (w 1999 roku różnica wynosiła 20%). Natomiast np. we Francji zarobki kobiet stanowią ok. 75% zarobków mężczyzn.¹³

---

¹³ Źródło: *Sprawozdanie z podróży służbowej do Włoch, Rzymu, listopad 2003*, Departament Rynku Pracy, MGPIPS, Warszawa 2003.

7.3. POLITYKA RÓWNOŚCI SZANS NA RYNKU PRACY

Sytuacja kobiet na polskim rynku pracy jest niewątpliwie trudniejsza nie tylko od sytuacji mężczyzn, ale także kobiet w innych krajach Unii Europejskiej. Włączenie się naszego kraju w realizację unijnej polityki zatrudnieniowej, która kładzie duży nacisk na równość płci, jest szansą na poprawę statusu kobiet na rynku pracy.

7.3.1. Polityka równości szans w Unii Europejskiej.

Kwestia promocji zasady równości kobiet i mężczyzn została ujęta w traktacie ustanawiającym Wspólnoty Europejskie jako jedno z zadań utworzonej organizacji. Częścią wspólnotowej strategii równości płci jest tworzenie instytucji do spraw równych szans. Na szczeblu unijnym powstało wiele takich struktur. Jedną z nich jest istniejąca w ramach Komisji Europejskiej **Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych**, do zadań której należy m.in. wyznaczanie działań, jakie mają być podejmowane w celu osiągnięcia równości mężczyzn i kobiet. Odbywa się to poprzez tworzenie i nadzorowanie ustawodawstwa, wdrażanie programów stworzonych w celu poprawy równości szans kobiet i mężczyzn oraz zapewnianie, że sprawy płci będą wzięte pod uwagę we wszystkich polach działalności Wspólnot.

W chwili akcesji do Unii Europejskiej, Polska została włączona w realizację **Europejskiej Strategii Zatrudnienia** i zobowiązana do stosowania **wytycznych w dziedzinie zatrudnienia**. Europejska Strategia Zatrudnienia opiera się na czterech filarach, z których **ostatni wiąże się z równością szans i likwidacją wszelkich barier i nierówności na rynku pracy ze względu na płeć, przekonania religijne, polityczne, wykształcenie i inne czynniki**. Ma ona na celu wspomaganie zmian zachodzących w europejskich społeczeństwach w kierunku pełnego przestrzegania zasady równości płci w odniesieniu do pracy oraz umożliwienia kobietom łączenia funkcji zawodowych i rodzinnych.

Strategia ma umożliwić **wyrównanie szans kobiet na znalezienie pracy np. poprzez rozwój sektora usług opieki nad dziećmi i osobami starszymi, rozwój szkoleń ułatwiających aktywizację zawodową kobiet oraz programy ułatwiające kobietom powrót do pracy po dłuższej przerwie, spowodowanej np. urlopem wychowawczym.** Efektem tych zmian powinno być zwiększenie aktywności zawodowej, a więc wzrost stopy zatrudnienia kobiet. Ma to istotne znaczenie w kontekście starzenia się europejskich społeczeństw i obaw o trwałość systemów emerytalnych. Chodzi również o lepsze zrównoważenie udziału kobiet w zatrudnieniu w poszczególnych sektorach gospodarki.

7.3.2. Dostosowanie polskiej polityki do wymogów unijnych.

Instytucją, która od 2001 roku stoi na straży równości płci w życiu publicznym w Polsce, jest **Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn**. Cały czas prowadzone są prace nad dostosowaniem polskiego prawa w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn do standardów europejskich. Do najważniejszych dokumentów uwzględniających tą kwestię należą:

1. Narodowa Strategia Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w latach 2000 - 2006 stanowi opis kierunków działań, jakie należy podjąć aby sprostać wyzwaniom rynku pracy, uwzględniając opisane w Europejskiej Strategii Zatrudnienia filary, na których powinny wspierać się narodowe polityki zatrudnienia. Wysoki udział kobiet w łącznej liczbie bezrobotnych został wymieniony jako jeden z problemowych obszarów rynku pracy. Założono tutaj wzmocnienie polityki równości szans i zaniechania praktyk dyskryminacyjnych na rynku pracy, co dotyczy kobiet wchodzących na rynek pracy, kobiet powracających do aktywności zawodowej oraz kobiet zainteresowanych podjęciem pracy w niepełnym wymiarze ze względu na sytuację rodzinną. Przewidziano realizację rządowych programów dotyczących propagowania idei równości płci na rynku pracy, co ma znaleźć wyraz w programach kształcenia szkolnego.

Podkreślono, że jednym z najistotniejszych problemów jest podtrzymanie aktywności zawodowej kobiet w okresie urlopu macierzyńskiego i wychowawczego oraz po jego zakończeniu. W Strategii przewidziano promocję wśród pracodawców wiedzy na temat korzyści z podtrzymywania aktywności zawodowej kobiet, które urodziły dziecko, poprzez zatrudnienie ich w niepełnym wymiarze czasu pracy, a także przygotowanie szeregu ofert uczestnictwa w krótkich kursach zawodowych, kursach aktywizacji zawodowej i samokształcenia, adresowanych do kobiet. Ma to na celu podtrzymywanie ich aktywności zawodowej w okresach, w których nie mogą świadczyć normalnej pracy. Podkreślono także konieczność wprowadzenia rozwiązań ułatwiających kobietom powrót do pracy.

2. Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia - określa działania i zakładane wyniki wdrożenia priorytetów i wytycznych Europejskiej Strategii Zatrudnienia. W Krajowym Planie na 2005 rok podkreślono niższy poziom aktywności zawodowej kobiet niż mężczyzn, niższy wskaźnik zatrudnienia oraz wyższy poziom bezrobocia, dlatego też w dokumencie znalazła się wytyczna **„Równość kobiet i mężczyzn”**. Przewiduje ona realizację dwóch zadań: **„Integracja i reintegracja zawodowa kobiet”** i **„Promocja antydyskryminacyjnych przepisów prawa pracy”**, których celem jest poprawa sytuacji kobiet na rynku pracy. Przewidują one m.in. upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia pozwalających na godzenie życia zawodowego i rodzinnego, przełamywanie stereotypów kulturowych narzucających sposób pojmowania ról społecznych, a także podniesienie poziomu wiedzy i świadomości prawnej kobiet w zakresie antydyskryminacyjnych przepisów prawa pracy. W ramach zadania „Promocja przedsiębiorczości – wsparcie dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw założono, że z powstałych około 4000 nowych firm, około 20% będzie prowadzonych przez kobiety. Jako efekt zadania „Promowanie elastycznych form zatrudnienia” przewidziano wzrost wykorzystania elastycznych form pracy wśród kobiet.

7.3.3. Równość szans w programach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Europejski Fundusz Społeczny stanowi podstawowy instrument zwalczania negatywnych zjawisk występujących na rynku pracy, w tym dyskryminacji ze względu na płeć. Jeden z pięciu obszarów wsparcia EFS to „*Zwiększanie dostępu i uczestnictwa kobiet na rynku pracy*”, włącznie z możliwością rozwijania kariery zawodowej, zwiększeniem dostępu kobiet do nowych miejsc pracy, pomocą w uruchamianiu działalności gospodarczej.

Równość szans mieści się również w kategorii **kwestii horyzontalnych**, które muszą być wspierane w ramach EFS.

1. Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL.

Oprócz programów operacyjnych finansowanych z tego funduszu, ich realizacji służy także współfinansowana z EFS **Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL**. Jedną z zasad wdrażania Inicjatywy EQUAL jest udział grup napotykających na problemy w integracji zawodowej i społecznej w działaniach i decyzjach podejmowanych w ramach partnerstwa. Zastosowanie tej reguły przyczyni się do podniesienia rzeczywistej zdolności kobiet do wpływania na sprawy, które ich dotyczą.

2. Programy krajowe w ramach EFS.

- **Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL).**

Jednym z podstawowych założeń Programu jest wzmocnienie polityki równości szans na rynku pracy, co jest głównym celem Działania **1.6 „Integracja i reintegracja zawodowa kobiet”** w ramach **Priorytetu I SPO RZL „Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej”**. Jest to jedno z najważniejszych działań w ramach polityki rozwoju zasobów ludzkich, pozwalające na wyeliminowanie dyskryminacji kobiet na rynku pracy.

Skierowane jest ono przede wszystkim do **kobiet bezrobotnych i poszukujących pracy, biernych zawodowo, o niskich i zdezaktualizowanych kwalifikacjach, a także kobiet powracających na rynek pracy po długiej nieobecności.** W grupie beneficjentów tego działania uwzględniono także **kobiety z obszarów wiejskich oraz kobiety prowadzące własną działalność gospodarczą lub chcące ją rozpocząć.** Działanie jest realizowane w ramach dwóch schematów: *schematu a) „Wspieranie równości szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy”*, w ramach którego projektodawcami mogą być instytucje rynku pracy, pracodawcy, jednostki naukowe, ośrodki doradztwa rolniczego, ośrodki poradnictwa zawodowego i psychologicznego i jednostki samorządu terytorialnego oraz *schematu b) „Promocja równości szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy”*, gdzie projekty może przygotowywać Sekretariat Pełnomocnika Rządu ds. Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn. Projekty przewidziane do realizacji w ramach tego Działania będą obejmować przede wszystkim: **wspieranie dostępu kobiet do edukacji, wspieranie przedsiębiorczości oraz samozatrudnienia kobiet, promowanie nowoczesnych standardów i form zatrudnienia, promowanie inicjatyw lokalnych na rzecz kobiet.** Najważniejsze typy projektów przewidzianych do sfinansowania w tym zakresie to:

- kursy szkoleniowe;
- dotacje na podejmowanie działalności gospodarczej;
- subsydiowane staże pracy;
- opracowywanie i uruchomienie baz danych o lokalnych rynkach pracy zawierających ważne informacje zawodowe i oferty zatrudnienia dla kobiet;
- doradztwo zawodowe, psychologiczne i prawne.

Jako jeden z rezultatów działania założono poprawę wskaźnika zatrudnienia kobiet do 49% w 2006 roku. Instytucją Wdrażającą to Działanie jest **Departament Wdrażania EFS w Ministerstwie Gospodarki i Pracy, gdzie powinny być kierowane wszystkie projekty.**

Zasada równych szans zachowana jest przy realizacji Działań **1.2 „Perspektywy dla młodzieży”** i **1.3 „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia”** SPO RZL, w których rolę Instytucji Wdrażającej na terenie województwa świętokrzyskiego pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach. Działania te realizowane są w oparciu o dwa schematy:

- schemat a) realizowany przez powiatowe urzędy pracy, mający na celu wspieranie na rynku młodych i długotrwanie bezrobotnych kobiet;
- schemat b) dotyczący promocji aktywności zawodowej osób bezrobotnych, w tym kobiet oraz wsparcia ich otoczenia społecznego, wdrażany na drodze konkursu projektów składanych przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje rynku pracy, organizacje pozarządowe i szkoły.

W ramach tych działań kobiety bezrobotne nie dłużej niż 24 miesiące mogą skorzystać z **subsydiowanego zatrudnienia, staży, szkoleń zawodowych, poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, jak również uzyskać wsparcie związane z podjęciem własnej działalności gospodarczej**. Projekty w ramach schematu b) mogą dotyczyć opracowywania i rozpowszechniania informacji o ofertach zatrudnienia i możliwościach podnoszenia kwalifikacji, jak również akcji informacyjnych mających na celu promocję aktywnej postawy na rynku pracy.

Istotnym elementem innowacyjnym są tzw. działania towarzyszące w ramach Działania 1.3 umożliwiające osobom długotrwanie bezrobotnym uczestnictwo w projekcie poprzez **zapewnienie opieki nad dziećmi i innymi osobami zależnymi przez okres 6 miesięcy**.

Do innych działań SPO RZL w realizacji których szczególny nacisk położono na kwestię równości płci należą:

- ✓ **Działanie 1.4 „Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych”**, w którym rolę **Instytucji Wdrażającej pełni Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)**. Działanie to ukierunkowane jest m.in. na wspieranie niepełnosprawnych kobiet poprzez podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych, stosowanie elastycznych i alternatywnych form zatrudnienia oraz wspieranie samodzielnej działalności gospodarczej. Instrumentem realizacji tych celów są m.in. **szkolenia i warsztaty, usługi doradcze, subsydiowane staże pracy, subsydiowanie wynagrodzeń, rozwijanie alternatywnych form pracy (takie jak telepraca, praca przez internet)**. Projektodawcami wyżej wymienionych działań mogą być m.in. publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, pracodawcy, szkoły oraz jednostki naukowe.
- ✓ **Działanie 1.5 „Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka”**, gdzie Instytucją Wdrażającą jest **Departament Wdrażania EFS w Ministerstwie Gospodarki i Pracy**. Działanie to umożliwia udzielenie wsparcia kobietom zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez m.in. warsztaty, szkolenia, mające na celu przezwyciężanie problemów, którymi kobiety te są obarczone, podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych, a także subsydiowanie zatrudnienia, doradztwo i poradnictwo zawodowe oraz rozwój standardów jakości usług prowadzących do integracji z rynkiem pracy, świadczonych przez instytucje pomocy społecznej. Projektodawcami w ramach Działania mogą być **jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe prowadzące działalność na rzecz grup szczególnego ryzyka, instytucje szkoleniowe, organizacje pracodawców i związki zawodowe, jednostki naukowe oraz Ochotnicze Hufce Pracy**.

Wszystkie działania realizowane w ramach EFS muszą uwzględniać równość szans jako jedną ze wspólnych dla całego obszaru Unii i jej poszczególnych członków kwestii horyzontalnych. Wdrażanie tej zasady w przypadku SPO RZL będzie monitorowane na poziomie projektów, działań oraz priorytetów przez wskaźniki, odpowiednio zdefiniowane w Programie oraz Uzupełnieniu Programu. Nad prawidłową realizacją SPO RZL oraz przestrzeganiem zasady równych szans będzie sprawował kontrolę Komitet Monitorujący. Równy udział kobiet i mężczyzn w składzie Komitetu Monitorującego ma obrazować priorytetowe znaczenie tej zasady, zgodnie z polityką Unii Europejskiej.

Elementem monitoringu realizacji kwestii horyzontalnej, jaką stanowi równość szans w dostępie do Programu, jest badanie czy realizatorzy w jednakowym stopniu umożliwiają dostęp do wdrażanych przez siebie projektów kobietom i mężczyznom. Wskaźniki monitorowania wyznaczone dla SPO RZL w pełni odzwierciedlają zasadę równych szans. Przewidziano zwiększenie zatrudnienia kobiet w poszczególnych formach oraz grupach wiekowych, a także wyższy procentowy udział kobiet, które podjęły zatrudnienie do 6 miesięcy po zakończeniu realizacji projektu, dzięki wsparciu SPO RZL.

- **Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)**

Zasady polityki równych szans muszą być uwzględnione we wszystkich działaniach realizowanych w ramach ZPORR. **Wojewódzki Urząd Pracy w działaniach, w których pełni rolę Instytucji Wdrażającej**, zapewnia zgodność projektów z polityką równych szans kobiet i mężczyzn. Wskaźniki monitoringu wszystkich działań realizowanych przez WUP uwzględniają równą liczbę kobiet i mężczyzn korzystających z działań i usług.

- ✓ **Działanie 2.1 „Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie”**
- ma ono na celu zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców regionu, w tym kobiet i dostosowanie ich umiejętności i kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Działanie adresowane jest w równym stopniu do kobiet i mężczyzn - przede wszystkim **pracujących osób dorosłych, uczniów szkół ponadgimnazjalnych, studentów oraz rolników i domowników zainteresowanych podjęciem dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa**. Kwalifikujące się typy projektów w ramach Działania to m.in. szkolenia, usługi doradcze, praktyczna nauka zawodu, a także badania i analizy dla potrzeb regionalnego rynku pracy. W grupie uprawnionych projektodawców znajdują się m.in. jednostki samorządu terytorialnego, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, jednostki naukowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i inne instytucje, w tym instytucje rynku pracy.
- ✓ **Działanie 2.3 „Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa”**
- celem działania jest dostosowywanie **rolników i domowników oraz innych osób zatrudnionych w rolnictwie** do funkcjonowania w zmieniających się warunkach społeczno-ekonomicznych poprzez wyposażenie rolników w umiejętności umożliwiające zdobycie nowego zatrudnienia i wykonywania nowego zawodu. Przy realizacji Działania będą uwzględniane zasady równości szans pod kątem równego dostępu rolników i ich rodzin bez względu na płeć, do przedsięwzięć mających na celu reorientację zawodową. Najważniejsze typy projektów możliwe do dofinansowania w tym zakresie to: **szkolenia i kursy ukierunkowane na zdobywanie nowych zawodów, pośrednictwo pracy, informacja zawodowa i usługi doradcze oraz subsydiowane zatrudnienie**. Projekty mogą składać m.in. jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, pracodawcy, samorządy gospodarcze i zawodowe, instytucje szkoleniowe, instytucje rynku pracy i szkoły wyższe.

✓ **Działanie 2.4 „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi”** - celem ogólnym działania jest wyposazenie, zarówno mężczyzn jak i kobiet, w nowe umiejętności umożliwiające ponowne zatrudnienie i wykonywanie nowych zawodów. Działanie adresowane jest do **pracowników przemysłów i sektorów podlegających procesowi restrukturyzacji oraz innych osób zagrożonych utratą pracy z powodu procesów restrukturyzacyjnych**. Podstawowymi formami z jakich mogą skorzystać kobiety w ramach Działania są **szkolenia i kursy mające na celu nabycie kwalifikacji w nowych zawodach, usługi w zakresie pośrednictwa pracy, informacja zawodowa i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu, a także subsydiowanie zatrudnienia w nowym miejscu pracy**. Uprawnieni projektodawcy to m.in. jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, samorządy gospodarcze i zawodowe, szkoły wyższe, instytucje szkoleniowe oraz instytucje rynku pracy.

W działaniach ZPORR wdrażanych przez WUP koszty opieki nad dziećmi i osobami zależnymi są kosztem kwalifikowalnym, co w znacznym stopniu ułatwi wielu kobietom uczestnictwo w projektach. WUP będzie również monitorował czy ilość przedstawicieli obu płci biorących udział w poszczególnych formach wsparcia jest taka sama oraz czy w rezultacie projektu równa ilość mężczyzn i kobiet ukończyła szkolenia oraz znalazła nowe zatrudnienie.

Zasada równych szans kobiet i mężczyzn jako jedna z kwestii horyzontalnych musi być również przestrzegana przy realizacji następujących działań Priorytetu II ZPORR „Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach”:

- ✓ **Działanie 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne”**, w którym rolę **Instytucji Wdrażającej** pełni **Urząd Marszałkowski**. Działanie ma na celu wspieranie **rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej oraz studentów, w tym młodych kobiet poprzez pomoc finansową w postaci stypendiów**. Jednostkami uprawnionymi do składania projektów są organy prowadzące szkoły ponadgimnazjalne, organy dotujące szkoły niepubliczne ponadgimnazjalne oraz powiaty. We wskaźnikach monitoringu przewidziano, że 55% osób korzystających ze wsparcia stanowić będą kobiety.

- ✓ **Działanie 2.5 „Promocja przedsiębiorczości”**, w którym funkcję **Instytucji Wdrażającej** pełni również **Urząd Marszałkowski**. Beneficjentami ostatecznymi działania są m.in. osoby fizyczne, nie zarejestrowane jako bezrobotne, **zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą**, w tym kobiety. Mogą one skorzystać z **usług doradczych i szkoleniowych wspierających zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, a także z pomocy finansowej w formie wsparcia pomostowego lub jednorazowej dotacji na rozwój działalności**. Projektodawcami w ramach działania mogą być m.in. ośrodki Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, jednostki naukowe, ośrodki poradnictwa zawodowego i psychologicznego oraz konsorcja tych podmiotów. We wskaźnikach monitoringu założono, że 20% z nowych mikroprzedsiębiorstw utworzonych zostanie przez kobiety, a jako uczestnicy pozostałych form stanowić one będą 35%.

W efekcie dostosowania polskiego ustawodawstwa i polityki zatrudnieniowej do wymogów wspólnotowych sytuacja kobiet na rynku pracy będzie ulegać stopniowej poprawie.

Wszystkie programy i działania, w realizacji których uczestniczy Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach, uwzględniają politykę równych szans, poprzez przykładanie dużej wagi do proporcjonalnego uczestnictwa kobiet i mężczyzn w szkoleniach, subsydiowanym zatrudnieniu, stażach i innych formach wsparcia. Całością tych przedsięwzięć przyczyni się zatem do aktywizacji zawodowej, podwyższenia kwalifikacji i wzrostu stopy zatrudnienia kobiet w regionie świętokrzyskim oraz likwidacji przejawów dyskryminacji ze względu na płeć w życiu zawodowym.

8. PODSUMOWANIE

1. Ludność województwa charakteryzuje się wyższą liczbą kobiet (51,2%) od liczby mężczyzn, podobnie jak w kraju (51,6%).
2. W województwie większość pracujących stanowią mężczyźni (54%), podobnie jak w kraju (54,1%). Udział kobiet wśród pracujących wynosi 46%, (w kraju 45,9%).
3. Pracujące kobiety charakteryzuje korzystna struktura wykształcenia - 60,9% z nich posiada wykształcenie średnie, policealne lub wyższe (w kraju 67,5%). Analogiczny wskaźnik dla mężczyzn wynosi 44,1% (w kraju 49,3%).
4. Poziom zaangażowania zawodowego - **wskaźnik zatrudnienia dla kobiet wynosi 39,1% i jest niższy niż dla mężczyzn - 48,8%**. Najwyższy wskaźnik zatrudnienia występuje wśród osób z wyższym wykształceniem - 73,5% (dla kobiet 72,5%, mężczyzn 74,8%), najniższy z podstawowym ukończonym i nieukończonym - 24,2% (dla kobiet 20%, dla mężczyzn 29,1%).
5. Trudna sytuacja kobiet na rynku pracy w Polsce wynika z:
  - obowiązków kobiet w fazie rozwoju rodziny,
  - dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych z powodu urlopów macierzyńskich i wychowawczych,
  - konieczności pogodzenia pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi,
  - mniejszej dyspozycyjności (ograniczone możliwości zmiany miejsca zamieszkania związane z podejmowaniem pracy),
  - problemów z przekwalifikowaniem się,
  - niechęci pracodawców do zatrudniania kobiet młodych oraz w wieku powyżej 45 lat,
  - koncentracji aktywności zawodowej w kilku dziedzinach (edukacja, usługi, służba zdrowia).

6. Sytuacja kobiet na rynku pracy w krajach Unii Europejskiej, podobnie jak w Polsce, jest gorsza niż mężczyzn. Potwierdza to niższy wskaźnik aktywności i zatrudnienia oraz wyższa stopa bezrobocia dla kobiet.
Jednocześnie kobiety znacznie częściej niż w Polsce pracują w niepełnym wymiarze czasu pracy.
7. W latach 1997 - 2003, w krajach UE (15) zmniejszyła się stopa bezrobocia kobiet i mężczyzn, odpowiednio dla kobiet z 11,6% do 9%, dla mężczyzn z 8,9% do 7,4%.
8. W Polsce w analizowanym okresie wzrosła stopa bezrobocia kobiet i mężczyzn, dla kobiet z 13% do 20%, dla mężczyzn przeszło dwukrotnie z 9,1% do 18,6%. Stopa bezrobocia dla kobiet i mężczyzn w Polsce pozostaje przeszło dwukrotnie wyższa niż w krajach UE.
9. W krajach UE w latach 1997 - 2003 nastąpiło zwiększenie wskaźnika zatrudnienia zarówno dla kobiet (z większym natężeniem) z 50,8% do 56%, jak i dla mężczyzn z 70,7% do 72,5%.
10. W Polsce wystąpiły odmienne tendencje - wskaźnik zatrudnienia zmniejszył się w latach 1997 - 2003 zarówno dla kobiet z 51,3% do 46%, jak i mężczyzn (z większym natężeniem) z 66,8% do 56,5%.
Wskaźnik zatrudnienia kobiet pozostaje jednak niższy w porównaniu do wskaźnika zatrudnienia mężczyzn zarówno w krajach UE (15), jak i w Polsce.
11. W populacji bezrobotnych w kraju na przestrzeni lat 1990-2003 odsetek bezrobotnych kobiet przewyższał udział mężczyzn, przy czym od 1998 roku odsetek ten systematycznie maleje. W województwie od 2002 roku utrzymuje się niższy udział bezrobotnych kobiet niż mężczyzn.

12. Terytorialne zróżnicowanie udziału kobiet wśród bezrobotnych w województwie - tylko w powiecie jędrzejowskim więcej było zarejestrowanych kobiet, a ich udział wyniósł 55,2%. W pozostałych powiatowych urzędach pracy udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych był niższy niż 50%, najniższy w opatowskim - 43,1%.
13. Większość bezrobotnych kobiet (69,8%) i mężczyzn (74,9%) pracowała przed zarejestrowaniem w powiatowym urzędzie pracy. Najwięcej zarejestrowanych kobiet posiada staż pracy od 1 roku do 5 lat oraz od 10 do 20 lat.
14. Najwięcej bezrobotnych kobiet przed zarejestrowaniem pracowało w zakładach pracy należących do 3 sekcji PKD: przetwórstwo przemysłowe; handel hurtowy i detaliczny; pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna.
15. Znacząca grupa kobiet nie posiada stażu pracy i doświadczenia zawodowego (30,2%).
16. Cechy charakterystyczne bezrobotnych kobiet. W większości są to osoby młode, ponad połowa z nich - 58,4% nie ukończyła 35 roku życia, o średnim poziomie wykształcenia - 57,7% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, policealne lub średnie zawodowe. Pomimo, że bezrobotne kobiety są lepiej wykształcone od bezrobotnych mężczyzn, to trudniej im znaleźć pracę.
17. Ponad połowa (61,8%) zarejestrowanych kobiet to osoby długotrwale bezrobotne, pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy. Analogiczny odsetek dla mężczyzn wynosi 49,2%. Kobiety dłużej pozostają w ewidencji bezrobotnych, co wynika z większych trudności z podjęciem zatrudnienia w porównaniu do mężczyzn.

18. Bezrobotni mężczyźni częściej podejmują pracę (60,8% ogółu bezrobotnych podejmujących pracę) niż bezrobotne kobiety - 39,2%.
19. Bezrobotne kobiety stanowią mniejszość zarówno wśród podejmujących pracę niesubsydiowaną (39%), jak i subsydiowaną (39,9%).
20. Bezrobotne kobiety zamieszkałe na wsi stanowiły 53,4% ogółu bezrobotnych kobiet oraz 47,7% wszystkich bezrobotnych zamieszkałych na wsi.
21. Struktura wykształcenia bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi znacznie różni się od struktury wykształcenia bezrobotnych mężczyzn. Większość bezrobotnych kobiet - 59,9% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe lub policealne i średnie zawodowe. Natomiast 80,3% bezrobotnych mężczyzn - zasadnicze zawodowe lub gimnazjalne i poniżej.
22. Bezrobotne kobiety zamieszkałe na wsi są w znacznie gorszej sytuacji niż zamieszkałe w miastach. W populacji tej notuje się wyższy odsetek kobiet:
  - młodych do 35 roku życia - 63,8% (w mieście 52,1%),
  - z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym - 59,7% (44,8%),
  - bez stażu pracy - 34,3% (25,5%),
  - długotrwale bezrobotnych - 64,8% (58,4%).
23. Wśród uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych, udział kobiet wynosił tylko 38,9%.
24. Bezrobotne kobiety posiadające status absolwenta stanowiły 51,2% ogółu zarejestrowanych. Znacznie zwiększył się udział absolwentek z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym, a zmniejszył z policealnym i średnim zawodowym. Wśród absolwentek 30,8% nie posiadało zawodu, pozostałe osoby posiadające zawód to w większości ekonomistki oraz sprzedawczynie i demonstratorki.

25. W populacji bezrobotnych kobiet 76,4% posiadało zawód, a 23,6% było bez zawodu. Najbardziej liczne grupy bezrobotnych kobiet z określonym zawodem to: technicy i inny średni personel (12,7 tys.), pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (11,3 tys.), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (10,5 tys.) oraz specjaliści z wyższym wykształceniem (5 tys.).
26. Do najbardziej sfeminizowanych grup zawodów należą: pracownicy usług osobistych i sprzedawcy oraz pracownicy biurowi.
27. Bezrobotne kobiety zainteresowane są uzyskaniem nowego lub zmianą dotychczasowego zawodu. Wśród rozpoczynających szkolenia w 2003 roku stanowiły 42%.

BIBLIOGRAFIA

1. *Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2003.
2. *Raport z Wyników Spisów Powszechnych 2002*, Województwo Świętokrzyskie, Urząd Statystyczny w Kielcach, Kielce 2003.
3. Danuta Graniewska, *Współczesne procesy aktywności zawodowej kobiet*, [w:] Polityka Społeczna, sierpień 1996.
4. Zdzisława Janowska, *Aktywność zawodowa i przedsiębiorczość kobiet w Polsce*, [w:] Polityka Społeczna, sierpień 1996.
5. Ewa Lisowska, *Kobiety przedsiębiorcy. Motywacje i bariery*, [w:] Polityka Społeczna, sierpień 1996.
6. *Jak wspierać przedsiębiorczość kobiet*, rozmowa z Hanną Gronkiewicz-Waltz, [w:] Polityka Społeczna, sierpień 1996.
7. Joanna Moczydłowska, *Organizacje pozarządowe wobec bezrobocia i pracy zawodowej kobiet. Studium wybranych przypadków*, [w:] Polityka Społeczna, sierpień 2002.
8. *Kobieta w Polsce w okresie transformacji społeczno-ekonomicznej*, GUS, wrzesień 1999, /www.stat.gov.pl/novosci/22.09/kobieta.htm.
9. Maciej Kalski, Paweł Łazarczyk, *Ocena równości szans bezrobotnych kobiet na rynku pracy województwa opolskiego w perspektywie ustaleń Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006*, Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Opole 2004.

10. Bożena Balcerzak-Paradowska, Bożena Kołaczek, *Uwarunkowania aktywności zawodowej kobiet w Polsce w latach 1990-1999. Wybrane zagadnienia*, [w:] *Kobiety i mężczyźni na rynku pracy. Rzeczywistość lat 1990-1999*, (red.) Bożena Balcerzak-Paradowska, Warszawa 2001.
11. Danuta Graniewska, *Aktywność zawodowa kobiet i mężczyzn w krajach Unii Europejskiej i w Polsce. Elementy analizy porównawczej*, [w:] *Kobiety i mężczyźni na rynku pracy. (...)*, (red.) Bożena Balcerzak-Paradowska, Warszawa 2001.
12. *Sprawozdanie z podróży służbowej do Włoch, Rzymu, listopad 2003*, Departament Rynku Pracy, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej, Warszawa 2003.
13. *Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w grudniu 1999r.*, Krajowy Urząd Pracy, Warszawa - styczeń 2000.
14. *Bezrobocie w 2002r.*, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa - luty 2003.
15. *Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w grudniu 2003r.*, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa - styczeń 2004.
16. *Bezrobocie w Polsce w 2003 roku*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa - maj 2004.

TABLICA 1. LUDNOŚĆ WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2002 ROKU

Stan w dniu 30.06.2002r.

WOJEWÓDZTWA	Ogółem	Kobiety	Udział kobiet w %	Miasta		Udział kobiet w %	Wieś		Udział kobiet w %
				ogółem	kobiety		ogółem	kobiety	
POLSKA	38 232 301	19 715 122	51,6	23 607 932	12 375 196	52,4	14 624 369	7 339 926	50,2
DOLNOŚLĄSKIE	2 907 337	1 509 939	51,9	2 075 754	1 090 336	52,5	831 583	419 603	50,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	2 069 648	1 069 737	51,7	1 288 403	679 028	52,7	781 245	390 709	50,0
LUBELSKIE	2 199 024	1 130 274	51,4	1 025 666	538 964	52,5	1 173 358	591 310	50,4
LUBUSKIE	1 009 101	518 829	51,4	650 992	339 394	52,1	358 109	179 435	50,1
ŁÓDZKIE	2 612 227	1 366 039	52,3	1 697 252	905 324	53,3	914 975	460 715	50,4
MAŁOPOLSKIE	3 233 496	1 663 441	51,4	1 626 890	855 094	52,6	1 606 606	808 347	50,3
MAZOWIECKIE	5 124 911	2 662 191	51,9	3 313 236	1 755 245	53,0	1 811 675	906 946	50,1
OPOLSKIE	1 064 402	547 689	51,5	559 618	291 560	52,1	504 784	256 129	50,7
PODKARPACKIE	2 104 255	1 074 515	51,1	852 954	444 164	52,1	1 251 301	630 351	50,4
PODLASKIE	1 208 621	617 386	51,1	711 639	371 738	52,2	496 982	245 648	49,4
POMORSKIE	2 180 824	1 118 680	51,3	1 485 085	773 768	52,1	695 739	344 912	49,6
ŚLĄSKIE	4 741 538	2 446 046	51,6	3 749 798	1 942 347	51,8	991 740	503 699	50,8
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 297 413	663 742	51,2	595 281	310 961	52,2	702 132	352 781	50,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 428 560	730 314	51,1	860 264	449 068	52,2	568 296	281 246	49,5
WIELKOPOLSKIE	3 352 583	1 725 576	51,5	1 934 723	1 014 976	52,5	1 417 860	710 600	50,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	1 698 361	870 724	51,3	1 180 377	613 229	52,0	517 984	257 495	49,7

Źródło: *Ludność według płci, wieku, województw, podregionów, powiatów, miast i gmin. Stan w dniu 30.06.2002r.* Opracowanie na podstawie wyników ostatecznych NSP 2002, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2003.

**TABLICA 2. LUDNOŚĆ W POWIATACH WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
W III KWARTALE 2003 ROKU**

Stan w dniu 30.09.2003r.

POWIATY	Ogółem	Kobiety	Udział %	Ludność na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn
WOJEWÓDZTWO	1 292 531	661 410	51,2	110,6	104,8
buski	74 723	38 151	51,1	77,3	104,3
jędrzejowski	90 224	45 598	50,5	71,8	102,2
kazimierski	36 413	18 501	50,8	86,3	103,3
kielecki	196 341	98 364	50,1	87,3	100,4
m. Kielce	210 742	110 618	52,5	1 933,4	110,5
konecki	84 978	43 064	50,7	74,5	102,7
opatowski	57 769	29 251	50,6	63,3	102,6
ostrowiecki	117 375	61 069	52,0	190,5	108,5
pińczowski	42 741	21 614	50,6	70,0	102,3
sandomierski	82 618	42 431	51,4	122,2	105,6
skarżyski	80 419	41 806	52,0	212,7	108,3
starachowicki	95 758	49 319	51,5	182,7	106,2
staszowski	74 801	37 592	50,3	80,9	101,0
włoszczowski	47 629	24 032	50,5	52,6	101,8

Źródło: *Biuletyn Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego*. Urząd Statystyczny w Kielcach,
Grudzień 2003.

Tablica 3. Pracujący według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w Polsce w 2002 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	Poziom wykształcenia						
		Wyższe	Policealne	Średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone i nieukończone	Nieustalony poziom wykształcenia
w tysiącach								
Ogółem	13 218,3	2 386,4	640,7	3 574,6	1 013,0	3 857,9	1 733,5	12,2
Mężczyźni	7 150,9	1 090,9	163,7	1 939,0	329,8	2 641,3	979,1	7,1
Kobiety	6 067,4	1 295,5	477,0	1 635,6	683,2	1 216,6	754,4	5,1
Miasta	8 139,9	1 996,1	491,4	2 429,6	782,4	1 913,0	519,7	7,7
Wieś	5 078,4	390,3	149,3	1 145,0	230,6	1 944,9	1 213,8	4,5
w %								
Ogółem	100,0	18,1	4,8	27,0	7,7	29,2	13,1	0,1
Mężczyźni	100,0	15,3	2,3	27,1	4,6	36,9	13,7	0,1
Kobiety	100,0	21,3	7,9	27,0	11,3	20,0	12,4	0,1
Miasta	100,0	24,5	6,1	29,8	9,6	23,5	6,4	0,1
Wieś	100,0	7,7	2,9	22,5	4,6	38,3	23,9	0,1

Źródło: Raport z Wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2003.

Tablica 4. Pracujący według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w województwie w 2002 roku

Wyszczególnienie	Ogółem	Poziom wykształcenia						
		Wyższe	Policealne	Średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe ukończone i nieukończone	Nieustalony poziom wykształcenia
w tysiącach								
Ogółem	454,9	72,3	21,8	113,6	28,1	128,1	90,0	1,0
Mężczyźni	245,4	31,1	5,1	63,9	8,0	88,1	48,6	0,5
Kobiety	209,5	41,2	16,7	49,6	20,1	40,0	41,4	0,5
Miasta	191,7	54,1	14,3	58,8	16,9	36,9	10,3	0,3
Wieś	263,2	18,2	7,6	54,7	11,2	91,2	79,7	0,6
w %								
Ogółem	100,0	15,9	4,8	25,0	6,2	28,2	19,8	0,2
Mężczyźni	100,0	12,7	2,1	26,1	3,3	35,9	19,8	0,2
Kobiety	100,0	19,7	8,0	23,7	9,6	19,1	19,8	0,2
Miasta	100,0	28,2	7,4	30,7	8,8	19,3	5,4	0,2
Wieś	100,0	6,9	2,9	20,8	4,3	34,6	30,3	0,2

Źródło: Raport z Wyników Spisów Powszechnych 2002. Województwo Świętokrzyskie, Urząd Statystyczny w Kielcach, Kielce 2003.

TABLICA 5. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan na 31.12.2003r.

Lp.	WOJEWÓDZTWA	Liczba rejestrowanych bezrobotnych					
		ogółem			z prawem do zasiłku		
		razem	kobiety	% udział	razem	kobiety	% udział
0	1	2	3	4	5	6	
	POLSKA	3 175 674	1 634 689	51,5	478 105	202 836	42,4
1	DOLNOŚLĄSKIE	278 271	143 289	51,5	45 351	20 379	44,9
2	KUJAWSKO -POMORSKIE	212 066	112 734	53,2	35 509	13 872	39,1
3	LUBELSKIE	174 529	85 500	49,0	15 918	6 531	41,0
4	LUBUSKIE	108 026	54 674	50,6	21 600	9 026	41,8
5	ŁÓDZKIE	233 064	115 063	49,4	39 045	17 691	45,3
6	MAŁOPOLSKIE	208 028	107 443	51,6	30 411	12 408	40,8
7	MAZOWIECKIE	363 554	180 432	49,6	50 287	21 718	43,2
8	OPOLSKIE	81 623	43 868	53,7	10 555	4 474	42,4
9	PODKARPACKIE	182 497	92 598	50,7	24 528	9 778	39,9
10	PODLASKIE	81 274	40 172	49,4	9 472	3 804	40,2
11	POMORSKIE	191 525	99 927	52,2	32 574	13 796	42,4
12	ŚLĄSKIE	325 516	176 661	54,3	39 592	18 281	46,2
13	ŚWIĘTOKRZYSKIE	126 538	61 699	48,8	19 426	7 561	38,9
14	WARMIŃSKO -MAZURSKIE	170 430	89 189	52,3	29 972	11 508	38,4
15	WIELKOPOLSKIE	247 869	132 100	53,3	43 100	18 784	43,6
16	ZACHODNIO -POMORSKIE	190 864	99 340	52,0	30 765	13 225	43,0

Źródło: Informacja o stanie i strukturze bezrobocia w grudniu 2003r.,
Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Departament Rynku Pracy.

TABLICA 6. BEZROBOTNE KOBIETY W POWIATACH WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIEGO W LATACH 1999 - 2003

WYSZCZEGÓLNIENIE	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOW- SKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIER- SKI	SKARŻYSKI	STARACHOWICKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOW- SKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.1999r.																
Ogółem bezrobotni	107 472	-	-	30 341	4 056	5 857	1 655	10 679	4 797	10 876	2 621	6 422	7 424	11 491	6 557	4 696
w tym kobiety	56 982	-	-	16 570	2 045	3 462	825	5 752	2 235	5 606	1 475	3 263	3 922	6 081	3 405	2 341
<i>udział %</i>	53,0	-	-	54,6	50,4	59,1	49,8	53,9	46,6	51,5	56,3	50,8	52,8	52,9	51,9	49,9
31.12.2000r.																
Ogółem bezrobotni	118 469	14 432	19 515	33 947	4 600	6 531	1 878	11 882	5 094	12 384	2 927	6 723	8 671	11 809	6 978	5 045
w tym kobiety	62 820	8 148	10 261	18 409	2 299	3 761	948	6 346	2 414	6 541	1 617	3 450	4 615	6 226	3 658	2 536
<i>udział %</i>	53,0	56,5	52,6	54,2	50,0	57,6	50,5	53,4	47,4	52,8	55,2	51,3	53,2	52,7	52,4	50,3
31.12.2001r.																
Ogółem bezrobotni	131 129	16 621	21 868	38 489	4 904	7 410	2 133	12 847	5 495	14 316	3 335	7 034	9 849	12 120	7 439	5 758
w tym kobiety	67 047	8 873	10 999	19 872	2 448	4 147	1 081	6 633	2 498	7 300	1 756	3 493	5 144	5 964	3 866	2 845
<i>udział %</i>	51,1	53,4	50,3	51,6	49,9	56,0	50,7	51,6	45,5	51,0	52,7	49,7	52,2	49,2	52,0	49,4
31.12.2002r.																
Ogółem bezrobotni	131 266	17 292	22 440	39 732	4 573	7 540	2 234	12 911	5 440	14 260	3 146	6 942	10 331	11 461	6 951	5 745
w tym kobiety	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
<i>udział %</i>	49,3	50,9	48,6	49,6	47,9	54,3	48,0	49,4	44,4	49,8	50,1	48,1	49,9	47,9	48,9	49,2
31.12.2003r.																
Ogółem bezrobotni	126 538	16 566	21 574	38 140	4 488	6 962	2 290	12 553	5 500	14 075	3 167	6 772	10 394	10 455	6 089	5 653
w tym kobiety	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
<i>udział %</i>	48,8	49,9	47,8	48,7	45,6	55,2	47,4	48,8	43,1	49,4	49,3	47,9	48,9	47,6	49,2	49,9

TABLICA 7. BEZROBOTNE KOBIETY W MIASTACH I GMINACH WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Wyszczególnienie	Ogółem bezrobotni	Kobiety	% udział kobiet	Ogółem bezrobotni	Kobiety	% udział kobiet	Spadek/ wzrost liczby kobiet w odniesieniu do 31.12.2002r.	
	31.12.2002r.			31.12.2003r.			w liczbach bezwzgl.	w %
Województwo ogółem	131 266	64 740	49,3	126 538	61 699	48,8	-3 041	-4,7
Powiat grodzki	17 292	8 797	50,9	16 566	8 270	49,9	-527	-6,0
miasto: Kielce	17 292	8 797	50,9	16 566	8 270	49,9	-527	-6,0
Powiaty ziemskie	113 974	55 943	49,1	109 972	53 429	48,6	-2 514	-4,5
POWIAT BUSKI	4 573	2 192	47,9	4 488	2 048	45,6	-144	-6,6
gm. miejsko - wiejska	2 320	1 110	47,8	2 245	1 039	46,3	-71	-6,4
Busko - Zdrój	2 320	1 110	47,8	2 245	1 039	46,3	-71	-6,4
gminy wiejskie	2 253	1 082	48,0	2 243	1 009	45,0	-73	-6,7
Gnojno	281	144	51,2	281	129	45,9	-15	-10,4
Nowy Korczyn	328	142	43,3	313	139	44,4	-3	-2,1
Pacanów	429	203	47,3	410	178	43,4	-25	-12,3
Solec - Zdrój	299	152	50,8	303	149	49,2	-3	-2,0
Stopnica	421	208	49,4	436	198	45,4	-10	-4,8
Tuczepy	176	81	46,0	185	73	39,5	-8	-9,9
Wiślica	319	152	47,6	315	143	45,4	-9	-5,9
POWIAT JĘDRZEJOWSKI	7 540	4 093	54,3	6 962	3 843	55,2	-250	-6,1
gm. miejsko - wiejskie	4 916	2 762	56,2	4 522	2 562	56,7	-200	-7,2
Jędrzejów	2 667	1 439	54,0	2 433	1 288	52,9	-151	-10,5
Małogoszcz	1 148	659	57,4	1 032	604	58,5	-55	-8,3
Sędziszów	1 101	664	60,3	1 057	670	63,4	6	0,9
gminy wiejskie	2 624	1 331	50,7	2 440	1 281	52,5	-50	-3,8
Imielno	361	183	50,7	348	178	51,1	-5	-2,7
Nagłowice	430	196	45,6	389	186	47,8	-10	-5,1
Oksa	359	189	52,6	336	184	54,8	-5	-2,6
Słupia Jędrzejowska	267	142	53,2	261	141	54,0	-1	-0,7
Sobków	688	363	52,8	607	335	55,2	-28	-7,7
Wodzisław	519	258	49,7	499	257	51,5	-1	-0,4
POWIAT KAZIMIERSKI	2 234	1 072	48,0	2 290	1 086	47,4	14	1,3
gm. miejsko - wiejskie	1 640	795	48,5	1 673	820	49,0	25	3,1
Kazimierza Wielka	1 233	585	47,4	1 235	601	48,7	16	2,7
Skalbierz	407	210	51,6	438	219	50,0	9	4,3
gminy wiejskie	594	277	46,6	617	266	43,1	-11	-4,0
Bejsce	207	101	48,8	208	88	42,3	-13	-12,9
Czarnocin	208	100	48,1	214	97	45,3	-3	-3,0
Opatowiec	179	76	42,5	195	81	41,5	5	6,6
POWIAT KIELECKI	22 440	10 916	48,6	21 574	10 317	47,8	-599	-5,5
gm. miejsko - wiejskie	4 275	2 050	48,0	4 041	1 851	45,8	-199	-9,7
Bodzentyn	1 154	534	46,3	1 089	482	44,3	-52	-9,7
Chęciny	1 728	907	52,5	1 639	827	50,5	-80	-8,8
Chmielnik	1 393	609	43,7	1 313	542	41,3	-67	-11,0
gminy wiejskie	18 165	8 866	48,8	17 533	8 466	48,3	-400	-4,5
Bieliny	1 057	512	48,4	1 035	506	48,9	-6	-1,2
Daleszyce	1 772	873	49,3	1 698	811	47,8	-62	-7,1
Górno	1 475	702	47,6	1 463	688	47,0	-14	-2,0
Łagów	607	297	48,9	604	272	45,0	-25	-8,4
Łopuszno	1 126	529	47,0	1 104	536	48,6	7	1,3
Masłów	941	449	47,7	871	424	48,7	-25	-5,6
Miedziana Góra	1 038	544	52,4	1 021	504	49,4	-40	-7,4

TABLICA 7. BEZROBOTNE KOBIETY W MIASTACH I GMINACH WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Wyszczególnienie	Ogółem bezrobotni	Kobiety	% udział kobiet	Ogółem bezrobotni	Kobiety	% udział kobiet	Spadek/ wzrost liczby kobiet w odniesieniu do 31.12.2002r.	
	31.12.2002r.			31.12.2003r.			w liczbach bezwzgl.	w %
POWIAT KIELECKI								
gminy wiejskie (dok.)								
Mniów	1 584	747	47,2	1 548	735	47,5	-12	-1,6
Morawica	1 215	577	47,5	1 151	559	48,6	-18	-3,1
Nowa Słupia	1 318	664	50,4	1 311	638	48,7	-26	-3,9
Piekoszów	1 707	846	49,6	1 637	806	49,2	-40	-4,7
Pierzchnica	476	204	42,9	448	182	40,6	-22	-10,8
Raków	702	335	47,7	671	323	48,1	-12	-3,6
Sitkówka - Nowiny	677	363	53,6	662	338	51,1	-25	-6,9
Strawczyn	1 073	522	48,6	1 015	494	48,7	-28	-5,4
Zagnańsk	1 397	702	50,3	1 294	650	50,2	-52	-7,4
POWIAT KONECKI	12 911	6 377	49,4	12 553	6 125	48,8	-252	-4,0
gm. miejsko - wiejskie	8 331	4 191	50,3	8 099	4 010	49,5	-181	-4,3
Końskie	5 036	2 524	50,1	4 919	2 432	49,4	-92	-3,6
Stąporków	3 295	1 667	50,6	3 180	1 578	49,6	-89	-5,3
gminy wiejskie	4 580	2 186	47,7	4 454	2 115	47,5	-71	-3,2
Fałków	743	356	47,9	662	327	49,4	-29	-8,1
Gowarczów	827	429	51,9	766	392	51,2	-37	-8,6
Radoszyce	1 497	701	46,8	1 519	706	46,5	5	0,7
Ruda Maleniecka	587	261	44,5	565	256	45,3	-5	-1,9
Słupia Konecka	278	126	45,3	277	119	43,0	-7	-5,6
Smyków	648	313	48,3	665	315	47,4	2	0,6
POWIAT OPATOWSKI	5 440	2 417	44,4	5 500	2 368	43,1	-49	-2,0
gm. miejsko - wiejskie	2 357	1 075	45,6	2 361	1 049	44,4	-26	-2,4
Opatów	1 153	490	42,5	1 128	468	41,5	-22	-4,5
Ożarów	1 204	585	48,6	1 233	581	47,1	-4	-0,7
gminy wiejskie	3 083	1 342	43,5	3 139	1 319	42,0	-23	-1,7
Bačkowice	359	138	38,4	365	149	40,8	11	8,0
Iwaniska	859	345	40,2	875	332	37,9	-13	-3,8
Lipnik	604	266	44,0	624	261	41,8	-5	-1,9
Sadowie	313	137	43,8	316	134	42,4	-3	-2,2
Tarłów	534	263	49,3	542	261	48,2	-2	-0,8
Wojciechowice	414	193	46,6	417	182	43,6	-11	-5,7
POWIAT OSTROWIECKI	14 260	7 098	49,8	14 075	6 950	49,4	-148	-2,1
miasto: Ostrowiec Św.	9 374	4 807	51,3	9 150	4 632	50,6	-175	-3,6
gm. miejsko - wiejskie	2 326	1 069	46,0	2 371	1 072	45,2	3	0,3
Ćmielów	893	416	46,6	906	404	44,6	-12	-2,9
Kunów	1 433	653	45,6	1 465	668	45,6	15	2,3
gminy wiejskie	2 560	1 222	47,7	2 554	1 246	48,8	24	2,0
Bałtów	423	197	46,6	413	205	49,6	8	4,1
Bodzechów	1 569	760	48,4	1 539	763	49,6	3	0,4
Wasńńów	568	265	46,7	602	278	46,2	13	4,9
POWIAT PIŃCZOWSKI	3 146	1 577	50,1	3 167	1 561	49,3	-16	-1,0
gm. miejsko - wiejskie	2 177	1 109	50,9	2 186	1 079	49,4	-30	-2,7
Działoszyce	404	188	46,5	430	186	43,3	-2	-1,1
Pińczów	1 773	921	51,9	1 756	893	50,9	-28	-3,0
gminy wiejskie	969	468	48,3	981	482	49,1	14	3,0
Kije	355	184	51,8	364	185	50,8	1	0,5
Michałów	381	172	45,1	368	173	47,0	1	0,6
Złota	233	112	48,1	249	124	49,8	12	10,7

TABLICA 7. BEZROBOTNE KOBIETY W MIASTACH I GMINACH WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Wyszczególnienie	Ogółem bezrobotni	Kobiety	% udział kobiet	Ogółem bezrobotni	Kobiety	% udział kobiet	Spadek/ wzrost liczby kobiet w odniesieniu do 31.12.2002r.	
	31.12.2002r.			31.12.2003r.			w liczbach bezwzgl.	w %
POWIAT SANDOMIERSKI	6 942	3 336	48,1	6 772	3 243	47,9	-93	-2,8
miasto: Sandomierz	2 010	1 106	55,0	1 958	1 058	54,0	-48	-4,3
gm. miejsko - wiejskie	1 067	481	45,1	1 028	484	47,1	3	0,6
Zawichost	427	195	45,7	405	202	49,9	7	3,6
Koprzywnica	640	286	44,7	623	282	45,3	-4	-1,4
gminy wiejskie	3 865	1 749	45,3	3 786	1 701	44,9	-48	-2,7
Dwikozy	822	397	48,3	796	373	46,9	-24	-6,0
Klimontów	917	394	43,0	907	377	41,6	-17	-4,3
Łonów	609	303	49,8	624	311	49,8	8	2,6
Obrazów	513	233	45,4	489	208	42,5	-25	-10,7
Samborzec	677	286	42,2	673	295	43,8	9	3,1
Wilczyce	327	136	41,6	297	137	46,1	1	0,7
POWIAT SKARŻYSKI	10 331	5 152	49,9	10 394	5 087	48,9	-65	-1,3
miasto: Skarżysko Kam.	5 990	3 007	50,2	6 010	2 908	48,4	-99	-3,3
gm. miejsko - wiejskie	1 440	724	50,3	1 471	729	49,6	5	0,7
Suchedniów	1 440	724	50,3	1 471	729	49,6	5	0,7
gminy wiejskie	2 901	1 421	49,0	2 913	1 450	49,8	29	2,0
Blizyn	1 542	795	51,6	1 495	794	53,1	-1	-0,1
Łączna	603	277	45,9	636	293	46,1	16	5,8
Skarżysko-Kościelne	756	349	46,2	782	363	46,4	14	4,0
POWIAT STARACHOWICKI	11 461	5 491	47,9	10 455	4 980	47,6	-511	-9,3
miasto: Starachowice	6 259	3 056	48,8	5 660	2 771	49,0	-285	-9,3
gm. miejsko - wiejskie	928	429	46,2	938	430	45,8	1	0,2
Wąchock	928	429	46,2	938	430	45,8	1	0,2
gminy wiejskie	4 274	2 006	46,9	3 857	1 779	46,1	-227	-11,3
Brody	1 571	760	48,4	1 416	665	47,0	-95	-12,5
Mirzec	985	482	48,9	862	424	49,2	-58	-12,0
Pawłów	1 718	764	44,5	1 579	690	43,7	-74	-9,7
POWIAT STASZOWSKI	6 951	3 396	48,9	6 089	2 998	49,2	-398	-11,7
gm. miejsko - wiejska	4 519	2 294	50,8	3 997	2 015	50,4	-279	-12,2
Osiek	986	467	47,4	867	430	49,6	-37	-7,9
Połaniec	1 196	681	56,9	1 034	586	56,7	-95	-14,0
Staszów	2 337	1 146	49,0	2 096	999	47,7	-147	-12,8
gminy wiejskie	2 432	1 102	45,3	2 092	983	47,0	-119	-10,8
Bogoria	775	345	44,5	674	310	46,0	-35	-10,1
Łubnice	363	162	44,6	292	135	46,2	-27	-16,7
Oleśnica	344	145	42,2	326	142	43,6	-3	-2,1
Rytwiany	614	305	49,7	505	258	51,1	-47	-15,4
Szydłów	336	145	43,2	295	138	46,8	-7	-4,8
POWIAT WŁOSZCZOWSKI	5 745	2 826	49,2	5 653	2 823	49,9	-3	-0,1
gm. miejsko - wiejska	2 443	1 243	50,9	2 395	1 228	51,3	-15	-1,2
Włoszczowa	2 443	1 243	50,9	2 395	1 228	51,3	-15	-1,2
gminy wiejskie	3 302	1 583	47,9	3 258	1 595	49,0	12	0,8
Kluczewsko	599	259	43,2	585	269	46,0	10	3,9
Krasocin	1 455	740	50,9	1 382	725	52,5	-15	-2,0
Moskorzew	349	144	41,3	355	145	40,8	1	0,7
Radków	237	106	44,7	238	115	48,3	9	8,5
Secemin	662	334	50,5	698	341	48,9	7	2,1

TABLICA 8. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG WIEKU, WYKSZTAŁCENIA I STAŻU PRACY ORAZ CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY W WOJEWÓDZTWIE

stan na 31.12.2003r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Czas pozostawania bez pracy w miesiącach					
		do 1	1 - 3	3 - 6	6 - 12	12 - 24	pow. 24
BEZROBOTNE KOBIETY	61 699	2 705	6 075	6 901	7 887	10 902	27 229
Wiek w latach							
15 - 17	3	0	1	2	0	0	0
18 - 24	16 519	856	2 272	2 594	2 387	4 162	4 248
25 - 34	19 475	811	1 863	2 152	2 586	2 995	9 068
35 - 44	13 887	557	1 054	1 258	1 560	2 221	7 237
45 - 54	10 949	458	840	847	1 270	1 443	6 091
55 - 59	866	23	45	48	84	81	585
60 - 64 lata	-	-	-	-	-	-	-
Wykształcenie							
wyższe	5 212	427	1 116	1 034	877	949	809
policealne i średnie zawodowe	17 166	818	1 703	2 072	2 545	3 538	6 490
średnie ogólnokształcące	6 790	341	853	949	961	1 380	2 306
zasadnicze zawodowe	18 475	655	1 476	1 802	2 141	2 892	9 509
gimnazjalne i poniżej	14 056	464	927	1 044	1 363	2 143	8 115
Staż pracy							
do 1 roku	8 662	361	823	855	949	1 622	4 052
1 - 5	11 547	495	1 139	1 327	1 621	2 034	4 931
5 - 10	7 974	361	684	845	1 134	1 340	3 610
10 - 20	10 152	455	811	941	1 284	1 592	5 069
20 - 30	4 569	301	517	508	796	825	1 622
30 lat i więcej	155	25	37	24	27	25	17
bez stażu	18 640	707	2 064	2 401	2 076	3 464	7 928
UDZIAŁ % KOBIET *	48,8	35,3	39,4	46,6	42,3	47,2	58,0
Wiek w latach							
15 - 17	100,0**	-	100,0**	100,0**	-	-	-
18 - 24	48,9	36,4	42,5	48,1	42,6	51,1	61,0
25 - 34	52,7	34,4	40,3	48,7	45,9	50,7	64,6
35 - 44	50,7	37,7	37,8	48,0	42,8	46,6	59,8
45 - 54	44,3	34,6	35,5	40,0	37,8	38,4	51,7
55 - 59	27,4	17,6	18,2	22,3	21,8	18,1	33,7
60 - 64 lata	x	x	x	x	x	x	x
Wykształcenie							
wyższe	66,2	60,4	64,9	65,3	64,4	69,5	71,3
policealne i średnie zawodowe	57,2	43,4	43,2	50,6	51,5	58,0	71,5
średnie ogólnokształcące	77,1	64,2	69,4	74,7	74,3	76,5	85,9
zasadnicze zawodowe	39,6	23,3	27,3	35,3	31,4	35,0	52,2
gimnazjalne i poniżej	42,3	26,8	29,8	37,9	32,1	38,7	51,3
Staż pracy							
do 1 roku	54,1	40,8	46,6	51,4	48,7	53,7	60,3
1 - 5	46,5	30,1	36,5	46,6	43,4	46,0	54,3
5 - 10	46,8	31,9	34,3	43,8	41,2	45,2	57,6
10 - 20	51,2	38,0	38,3	49,4	46,1	47,7	59,7
20 - 30	36,0	32,3	30,9	35,5	34,6	33,6	41,6
30 lat i więcej	12,9	19,1	16,1	13,0	11,0	10,9	9,6
bez stażu	53,4	40,6	45,9	49,5	42,4	52,0	64,5

* Udział kobiet w poszczególnych grupach (kobiety+mężczyźni=100%).

** W grupie wiekowej 15-17 lat nie zarejestrowano mężczyzn.

TABLICA 9. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG WIEKU W POWIATACH

Kategorie wiekowe	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY															
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWICKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI	
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM													
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826	
wiek w latach																	
15-17	5	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	
18-24	18 685	2 044	3 333	5 377	936	1 546	500	1 508	876	1 797	567	1 099	1 167	1 212	1 103	997	
25-34	20 022	2 563	3 606	6 169	702	1 263	308	1 938	818	2 098	490	1 199	1 492	1 528	1 142	875	
35-44	14 668	2 105	2 498	4 603	312	682	144	1 574	436	1 812	313	630	1 354	1 499	767	542	
45-54	10 699	1 961	1 391	3 352	227	568	109	1 274	271	1 333	195	380	1 059	1 188	364	379	
55-59	661	123	87	210	14	34	11	83	16	58	12	28	80	62	20	33	
								udział %									
15-17	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
18-24	28,9	23,2	30,5	27,3	42,7	37,8	46,7	23,6	36,3	25,3	36,0	33,0	22,6	22,1	32,5	35,3	
25-34	30,9	29,2	33,0	31,3	32,0	30,9	28,7	30,4	33,8	29,6	31,1	35,9	28,9	27,8	33,6	31,0	
35-44	22,7	23,9	22,9	23,3	14,3	16,6	13,4	24,7	18,0	25,5	19,8	18,9	26,3	27,3	22,6	19,2	
45-54	16,5	22,3	12,8	17,0	10,4	13,9	10,2	20,0	11,2	18,8	12,4	11,4	20,6	21,7	10,7	13,4	
55-59	1,0	1,4	0,8	1,1	0,6	0,8	1,0	1,3	0,7	0,8	0,7	0,8	1,6	1,1	0,6	1,1	
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823	
wiek w latach																	
15-17	3	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
18-24	16 519	1 922	2 969	4 891	807	1 303	463	1 325	818	1 582	539	1 027	1 038	973	900	853	
25-34	19 475	2 365	3 332	5 697	685	1 256	336	1 926	820	2 155	511	1 172	1 483	1 453	1 018	963	
35-44	13 887	1 912	2 397	4 309	289	652	150	1 494	412	1 767	290	617	1 349	1 296	681	581	
45-54	10 949	1 889	1 519	3 408	250	586	122	1 267	296	1 362	210	390	1 117	1 173	380	388	
55-59	866	182	100	282	16	46	14	113	21	84	11	37	100	85	19	38	
								udział %									
15-17	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
18-24	26,8	23,2	28,8	26,3	39,4	33,9	42,7	21,6	34,6	22,8	34,5	31,7	20,4	19,5	30,0	30,2	
25-34	31,6	28,6	32,3	30,7	33,5	32,7	30,9	31,5	34,6	31,0	32,7	36,1	29,1	29,2	34,0	34,1	
35-44	22,5	23,1	23,2	23,2	14,1	17,0	13,8	24,4	17,4	25,4	18,6	19,0	26,5	26,0	22,7	20,6	
45-54	17,7	22,9	14,7	18,3	12,2	15,2	11,2	20,7	12,5	19,6	13,5	12,0	22,0	23,6	12,7	13,8	
55-59	1,4	2,2	1,0	1,5	0,8	1,2	1,3	1,8	0,9	1,2	0,7	1,2	2,0	1,7	0,6	1,3	

TABLICA 10. BEZROBOTNE KOBIETY W WIEKU 18 - 24 LATA WEDŁUG POWIATÓW

Kategorie bezrobotnych kobiet	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWI- CKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.2002r.																
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
w tym w wieku 18 - 24 lata	18 685	2 044	3 333	5 377	936	1 546	500	1 508	876	1 797	567	1 099	1 167	1 212	1 103	997
%	28,9	23,2	30,5	27,3	42,7	37,8	46,7	23,6	36,3	25,3	36,0	33,0	22,6	22,1	32,5	35,3
31.12.2003r.																
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
w tym w wieku 18 - 24 lata	16 519	1 922	2 969	4 891	807	1 303	463	1 325	818	1 582	539	1 027	1 038	973	900	853
%	26,8	23,2	28,8	26,3	39,4	33,9	42,7	21,6	34,6	22,8	34,5	31,7	20,4	19,5	30,0	30,2
wzrost / spadek w odniesieniu do 31.12.2002r.																
Ogółem	-3 041	-527	-599	-1 126	-144	-250	14	-252	-49	-148	-16	-93	-65	-511	-398	-3
%	-4,7	-6,0	-5,5	-5,7	-6,6	-6,1	1,3	-4,0	-2,0	-2,1	-1,0	-2,8	-1,3	-9,3	-11,7	-0,1
w tym w wieku 18 - 24 lata	-2 166	-122	-364	-486	-129	-243	-37	-183	-58	-215	-28	-72	-129	-239	-203	-144
%	-11,6	-6,0	-10,9	-9,0	-13,8	-15,7	-7,4	-12,1	-6,6	-12,0	-4,9	-6,6	-11,1	-19,7	-18,4	-14,4

TABLICA 11. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W POWIATACH

WYKSZTAŁCENIE	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARZYŃSKI	STARACHOWICKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.2002r.																
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
wyższe	4 968	1 384	620	2 004	157	313	44	244	150	515	113	310	367	377	233	141
policealne i średnie zawodowe	18 729	2 866	2 920	5 786	808	1 397	461	1 469	505	1 855	573	1 038	1 539	1 478	923	897
średnie ogólnokształcące	6 961	1 107	862	1 969	147	402	83	761	328	904	178	346	610	638	386	209
zasadnicze zawodowe	19 271	1 784	3 523	5 307	637	1 165	275	1 921	892	2 166	449	1 076	1 614	1 705	1 225	839
gimnazjalne i poniżej	14 811	1 656	2 991	4 647	443	816	209	1 982	542	1 658	264	566	1 022	1 293	629	740
udział %																
wyższe	7,7	15,7	5,7	10,2	7,2	7,7	4,1	3,8	6,2	7,3	7,2	9,3	7,1	6,9	6,9	5,0
policealne i średnie zawodowe	28,9	32,6	26,7	29,3	36,8	34,1	43,0	23,1	20,9	26,1	36,3	31,1	29,9	26,9	27,2	31,7
średnie ogólnokształcące	10,7	12,6	7,9	10,0	6,7	9,8	7,7	11,9	13,6	12,7	11,3	10,4	11,9	11,6	11,3	7,4
zasadnicze zawodowe	29,8	20,3	32,3	26,9	29,1	28,5	25,7	30,1	36,9	30,5	28,5	32,2	31,3	31,1	36,1	29,7
gimnazjalne i poniżej	22,9	18,8	27,4	23,6	20,2	19,9	19,5	31,1	22,4	23,4	16,7	17,0	19,8	23,5	18,5	26,2
31.12.2003r.																
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
wyższe	5 212	1 349	668	2 017	204	353	54	296	133	560	139	309	374	361	228	184
policealne i średnie zawodowe	17 166	2 577	2 638	5 215	702	1 230	429	1 392	495	1 802	557	975	1 451	1 306	769	843
średnie ogólnokształcące	6 790	1 093	802	1 895	153	397	98	742	334	862	182	348	640	572	353	214
zasadnicze zawodowe	18 475	1 664	3 370	5 034	573	1 108	279	1 856	879	2 107	435	1 063	1 608	1 594	1 086	853
gimnazjalne i poniżej	14 056	1 587	2 839	4 426	416	755	226	1 839	527	1 619	248	548	1 014	1 147	562	729
udział %																
wyższe	8,5	16,3	6,5	10,9	10,0	9,2	5,0	4,8	5,6	8,1	8,9	9,5	7,4	7,2	7,6	6,5
policealne i średnie zawodowe	27,8	31,2	25,6	28,0	34,2	32,0	39,5	22,8	20,9	25,9	35,7	30,1	28,5	26,2	25,7	29,9
średnie ogólnokształcące	11,0	13,2	7,8	10,2	7,5	10,3	9,0	12,1	14,1	12,4	11,6	10,7	12,6	11,5	11,8	7,6
zasadnicze zawodowe	29,9	20,1	32,6	27,1	28,0	28,8	25,7	30,3	37,1	30,3	27,9	32,8	31,6	32,0	36,2	30,2
gimnazjalne i poniżej	22,8	19,2	27,5	23,8	20,3	19,7	20,8	30,0	22,3	23,3	15,9	16,9	19,9	23,1	18,7	25,8

TABLICA 12. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG STAŻU PRACY W POWIATACH

STAŻ PRACY	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOW- SKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIER- SKI	SKARŻYSKI	STARACHOWI- CKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOW- SKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.2002r.																
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
do 1 roku	9 685	983	1 389	2 372	325	604	150	778	410	1 475	199	472	674	1 146	569	511
1 - 5	11 848	1 553	1 976	3 529	427	812	160	1 353	503	1 105	251	637	884	888	775	524
5 - 10	7 881	1 162	1 480	2 642	208	428	77	872	242	752	153	319	700	719	447	322
10 - 20	10 445	1 573	1 758	3 331	254	544	97	1 126	264	1 244	212	370	1 027	1 142	504	330
20 - 30	4 600	994	538	1 532	81	221	31	451	85	652	75	100	583	565	118	106
30 lat i więcej	115	34	19	53	1	8	2	7	2	16	1	4	12	5	1	3
bez stażu	20 166	2 498	3 756	6 254	896	1 476	555	1 790	911	1 854	686	1 434	1 272	1 026	982	1 030
udział %																
do 1 roku	15,0	11,2	12,7	12,0	14,8	14,7	14,0	12,2	17,0	20,8	12,6	14,1	13,1	20,9	16,8	18,1
1 - 5	18,3	17,6	18,1	17,9	19,5	19,8	14,9	21,2	20,8	15,6	15,9	19,1	17,2	16,1	22,8	18,5
5 - 10	12,2	13,2	13,6	13,4	9,5	10,5	7,2	13,7	10,0	10,6	9,7	9,6	13,6	13,1	13,2	11,4
10 - 20	16,1	17,9	16,1	16,9	11,6	13,3	9,0	17,6	10,9	17,5	13,4	11,1	19,9	20,8	14,8	11,7
20 - 30	7,1	11,3	4,9	7,8	3,7	5,4	2,9	7,1	3,5	9,2	4,8	3,0	11,3	10,3	3,5	3,8
30 lat i więcej	0,2	0,4	0,2	0,3	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1
bez stażu	31,1	28,4	34,4	31,7	40,9	36,1	51,8	28,1	37,7	26,1	43,5	43,0	24,7	18,7	28,9	36,4
31.12.2003r.																
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
do 1 roku	8 662	889	1 280	2 169	310	552	140	705	389	1 285	219	476	582	830	515	490
1 - 5	11 547	1 485	1 865	3 350	407	771	161	1 305	476	1 173	264	589	875	931	693	552
5 - 10	7 974	1 162	1 424	2 586	193	415	76	942	240	794	163	323	710	761	400	371
10 - 20	10 152	1 520	1 683	3 203	251	518	94	1 088	258	1 253	205	349	1 061	1 062	458	352
20 - 30	4 569	1 012	569	1 581	79	210	36	413	77	663	67	109	601	532	97	104
30 lat i więcej	155	55	30	85	3	11	4	9	3	10	1	2	14	10	0	3
bez stażu	18 640	2 147	3 466	5 613	805	1 366	575	1 663	925	1 772	642	1 395	1 244	854	835	951
udział %																
do 1 roku	14,0	10,7	12,4	11,7	15,1	14,4	12,9	11,5	16,4	18,5	14,0	14,6	11,4	16,7	17,2	17,4
1 - 5	18,7	18,0	18,1	18,0	19,9	20,1	14,8	21,3	20,1	16,9	16,9	18,2	17,2	18,7	23,1	19,5
5 - 10	12,9	14,0	13,8	13,9	9,4	10,8	7,0	15,4	10,1	11,4	10,5	9,9	13,9	15,3	13,3	13,1
10 - 20	16,5	18,4	16,3	17,2	12,3	13,5	8,7	17,8	10,9	18,0	13,1	10,8	20,9	21,3	15,3	12,5
20 - 30	7,4	12,2	5,5	8,5	3,9	5,4	3,3	6,7	3,3	9,6	4,3	3,4	11,8	10,7	3,2	3,7
30 lat i więcej	0,3	0,7	0,3	0,5	0,1	0,3	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,0	0,1
bez stażu	30,2	26,0	33,6	30,2	39,3	35,5	52,9	27,2	39,1	25,5	41,1	43,0	24,5	17,1	27,9	33,7

TABLICA 13. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY W POWIATACH

CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWI- CKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOW- SKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.2002r.																
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
z tego:																
do 1 miesiąca	2 329	335	350	685	63	171	35	188	74	276	74	127	227	230	123	56
1 - 3	6 225	975	1 139	2 114	256	323	102	462	216	648	177	271	484	602	289	281
3 - 6	7 811	1 209	1 264	2 473	355	506	142	656	229	840	204	355	621	692	477	261
6 - 12	9 238	1 388	1 503	2 891	260	454	130	935	295	1 097	159	424	743	1 073	450	327
12 - 24	11 658	1 747	1 916	3 663	377	767	183	995	407	1 394	278	538	995	920	622	519
powyżej 24 miesięcy	27 479	3 143	4 744	7 887	881	1 872	480	3 141	1 196	2 843	685	1 621	2 082	1 974	1 435	1 382
udział %																
do 1 miesiąca	3,6	3,8	3,2	3,5	2,9	4,2	3,3	2,9	3,1	3,9	4,7	3,8	4,4	4,2	3,6	2,0
1 - 3	9,6	11,1	10,4	10,7	11,7	7,9	9,5	7,2	8,9	9,1	11,2	8,1	9,4	11,0	8,5	9,9
3 - 6	12,1	13,7	11,6	12,5	16,2	12,4	13,2	10,3	9,5	11,8	13,0	10,7	12,1	12,6	14,0	9,2
6 - 12	14,3	15,8	13,8	14,7	11,8	11,1	12,1	14,7	12,2	15,5	10,1	12,7	14,4	19,5	13,3	11,6
12 - 24	18,0	19,9	17,5	18,6	17,2	18,7	17,1	15,6	16,8	19,6	17,6	16,1	19,3	16,8	18,3	18,4
powyżej 24 miesięcy	42,4	35,7	43,5	40,0	40,2	45,7	44,8	49,3	49,5	40,1	43,4	48,6	40,4	35,9	42,3	48,9
31.12.2003r.																
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
z tego:																
do 1 miesiąca	2 705	474	393	867	85	101	49	246	94	336	86	122	259	229	136	95
1 - 3	6 075	905	993	1 898	230	343	72	509	207	730	159	334	390	625	326	252
3 - 6	6 901	1 024	1 105	2 129	275	432	92	607	247	825	148	345	514	671	405	211
6 - 12	7 887	1 249	1 336	2 585	240	357	130	690	265	907	194	360	737	755	371	296
12 - 24	10 902	1 511	1 841	3 352	353	659	220	1 071	352	1 274	271	509	928	944	473	496
powyżej 24 miesięcy	27 229	3 107	4 649	7 756	865	1 951	523	3 002	1 203	2 878	703	1 573	2 259	1 756	1 287	1 473
udział %																
do 1 miesiąca	4,4	5,7	3,8	4,7	4,2	2,6	4,5	4,0	4,0	4,8	5,5	3,8	5,1	4,6	4,5	3,4
1 - 3	9,8	10,9	9,6	10,2	11,2	8,9	6,6	8,3	8,7	10,5	10,2	10,3	7,7	12,5	10,9	8,9
3 - 6	11,2	12,4	10,7	11,5	13,4	11,3	8,5	9,9	10,4	11,9	9,5	10,6	10,1	13,5	13,5	7,5
6 - 12	12,8	15,1	13,0	13,9	11,7	9,3	12,0	11,3	11,2	13,1	12,4	11,1	14,5	15,2	12,4	10,5
12 - 24	17,7	18,3	17,8	18,0	17,3	17,1	20,2	17,5	14,9	18,3	17,4	15,7	18,2	18,9	15,8	17,5
powyżej 24 miesięcy	44,1	37,6	45,1	41,7	42,2	50,8	48,2	49,0	50,8	41,4	45,0	48,5	44,4	35,3	42,9	52,2

TABLICA 14. BEZROBOTNE KOBIETY ZWOLNIONE Z PRZYCZYŃ DOTYCZĄCYCH ZAKŁADU PRACY WEDŁUG POWIATÓW

Kategorie bezrobotnych kobiet	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWI- CKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.2002r.																
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	2 792	327	333	660	13	492	39	116	35	593	21	121	241	287	118	56
%	4,3	3,7	3,1	3,3	0,6	12,0	3,6	1,8	1,4	8,4	1,3	3,6	4,7	5,2	3,5	2,0
31.12.2003r.																
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	2 495	311	293	604	9	427	36	89	34	546	15	105	246	239	94	51
%	4,0	3,8	2,8	3,2	0,4	11,1	3,3	1,5	1,4	7,9	1,0	3,2	4,8	4,8	3,1	1,8
wzrost / spadek w odniesieniu do 31.12.2002r.																
Ogółem	-3 041	-527	-599	-1 126	-144	-250	14	-252	-49	-148	-16	-93	-65	-511	-398	-3
%	-4,7	-6,0	-5,5	-5,7	-6,6	-6,1	1,3	-4,0	-2,0	-2,1	-1,0	-2,8	-1,3	-9,3	-11,7	-0,1
w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	-297	-16	-40	-56	-4	-65	-3	-27	-1	-47	-6	-16	5	-48	-24	-5
%	-10,6	-4,9	-12,0	-8,5	-30,8	-13,2	-7,7	-23,3	-2,9	-7,9	-28,6	-13,2	2,1	-16,7	-20,3	-8,9

TABLICA 15. BEZROBOTNE KOBIETY ZAMIESZKAŁE NA WSI WEDŁUG POWIATÓW

Kategorie bezrobotnych kobiet	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWICKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.2002r.																
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
w tym zamieszkałe na wsi	34 295	0	10 223	10 223	1 583	2 468	759	4 423	1 841	1 889	916	2 068	1 568	2 263	2 150	2 144
%	53,0	0,0	93,7	51,9	72,2	60,3	70,8	69,4	76,2	26,6	58,1	62,0	30,4	41,2	63,3	75,9
31.12.2003r.																
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
w tym zamieszkałe na wsi	32 956	0	9 675	9 675	1 457	2 363	782	4 308	1 811	1 916	942	2 027	1 598	2 046	1 889	2 142
%	53,4	0,0	93,8	52,1	71,1	61,5	72,0	70,3	76,5	27,6	60,3	62,5	31,4	41,1	63,0	75,9
wzrost / spadek w odniesieniu do 31.12.2002r.																
Ogółem	-3 041	-527	-599	-1 126	-144	-250	14	-252	-49	-148	-16	-93	-65	-511	-398	-3
%	-4,7	-6,0	-5,5	-5,7	-6,6	-6,1	1,3	-4,0	-2,0	-2,1	-1,0	-2,8	-1,3	-9,3	-11,7	-0,1
w tym zamieszkałe na wsi	-1 339	0	-548	-548	-126	-105	23	-115	-30	27	26	-41	30	-217	-261	-2
%	-3,9	-	-5,4	-5,4	-8,0	-4,3	3,0	-2,6	-1,6	1,4	2,8	-2,0	1,9	-9,6	-12,1	-0,1

**TABLICA 16. BEZROBOTNI ZAMIESZKALI NA WSI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, STAŻU PRACY
I CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY W PODZIALE NA PŁEĆ - stan na 31.12.2003 roku**

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotne kobiety		Z tego według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach						Bezrobotni mężczyźni		Z tego według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach					
			w liczbach	% udział w ogółem bezrob. kobiet	do 1	1 - 3	3 - 6	6 - 12	12 - 24	pow. 24	w liczbach	% udział w ogółem bezrob. mężczyzn	do 1	1 - 3	3 - 6	6 - 12	12 - 24	pow. 24
Wiek w latach	15 - 17	3	3	0,0	0	1	2	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0
	18 - 24	20 496	10 093	30,6	489	1 308	1 510	1 419	2 422	2 945	10 403	28,8	887	1 770	1 610	1 951	2 297	1 888
	25 - 34	21 112	10 948	33,2	358	881	1 060	1 264	1 600	5 785	10 164	28,1	877	1 450	1 109	1 682	1 713	3 333
	35 - 44	14 481	7 002	21,3	261	489	591	690	1 024	3 947	7 479	20,7	515	903	673	1 077	1 349	2 962
	45 - 54	11 367	4 591	13,9	157	318	310	462	646	2 698	6 776	18,8	395	703	559	996	1 091	3 032
	55 - 59	1 402	319	1,0	5	9	12	27	32	234	1 083	3,0	57	98	72	131	158	567
	60 - 64 lata	225	x	x	x	x	x	x	x	x	225	0,6	10	11	17	15	30	142
Wyk - ształ - cenie	wyższe	2 726	1 986	6,0	154	418	420	317	364	313	740	2,0	95	171	139	137	103	95
	policealne i średnie zawodowe	14 139	8 443	25,6	366	805	1 035	1 184	1 838	3 215	5 696	15,8	506	1 014	867	1 042	1 149	1 118
	średnie ogólnokształcące	3 569	2 873	8,7	137	374	389	395	589	989	696	1,9	68	126	111	105	163	123
	zasadnicze zawodowe	28 260	11 294	34,3	376	881	1 069	1 219	1 698	6 051	16 966	47,0	1 285	2 334	1 931	2 783	3 161	5 472
	gimnazjalne i poniżej	20 392	8 360	25,4	237	528	572	747	1 235	5 041	12 032	33,3	787	1 290	992	1 785	2 062	5 116
Staż pracy	do 1 roku	8 772	4 901	14,8	193	441	477	511	877	2 402	3 871	10,7	282	490	395	503	690	1 511
	1 - 5	14 251	6 385	19,4	234	587	712	809	1 130	2 913	7 866	21,8	678	1 082	839	1 202	1 386	2 679
	5 - 10	9 292	4 052	12,3	165	321	396	519	662	1 989	5 240	14,5	446	761	570	910	899	1 654
	10 - 20	10 098	4 770	14,5	210	380	427	566	728	2 459	5 328	14,7	446	716	507	782	926	1 951
	20 - 30	5 167	1 478	4,5	82	164	153	259	265	555	3 689	10,2	281	519	371	696	715	1 107
	30 lat i więcej	436	57	0,2	14	11	7	4	12	9	379	1,1	35	65	58	86	71	64
	bez stażu	21 070	11 313	34,3	372	1 102	1 313	1 194	2 050	5 282	9 757	27,0	573	1 302	1 300	1 673	1 951	2 958
Ogółem		69 086	32 956	100,0	1 270	3 006	3 485	3 862	5 724	15 609	36 130	100,0	2 741	4 935	4 040	5 852	6 638	11 924
% udział bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy				100,0	3,8	9,1	10,6	11,7	17,4	47,4		100,0	7,6	13,6	11,2	16,2	18,4	33,0

TABLICA 17. BEZROBOTNE KOBIETY Z PRAWEM DO ZASIŁKU WEDŁUG POWIATÓW

Kategorie bezrobotnych kobiet	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWI- CKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.2002r.																
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
w tym z prawem do zasiłku	7 777	1 598	1 458	3 056	113	181	31	895	89	878	66	143	750	1 114	219	242
%	12,0	18,2	13,4	15,5	5,2	4,4	2,9	14,0	3,7	12,4	4,2	4,3	14,6	20,3	6,4	8,6
31.12.2003r.																
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
w tym z prawem do zasiłku	7 561	1 519	1 414	2 933	104	181	33	866	83	846	59	137	724	1 101	195	299
%	12,3	18,4	13,7	15,8	5,1	4,7	3,0	14,1	3,5	12,2	3,8	4,2	14,2	22,1	6,5	10,6
wzrost / spadek w odniesieniu do 31.12.2002r.																
Ogółem	-3 041	-527	-599	-1 126	-144	-250	14	-252	-49	-148	-16	-93	-65	-511	-398	-3
%	-4,7	-6,0	-5,5	-5,7	-6,6	-6,1	1,3	-4,0	-2,0	-2,1	-1,0	-2,8	-1,3	-9,3	-11,7	-0,1
w tym z prawem do zasiłku	-216	-79	-44	-123	-9	0	2	-29	-6	-32	-7	-6	-26	-13	-24	57
%	-2,8	-4,9	-3,0	-4,0	-8,0	0,0	6,5	-3,2	-6,7	-3,6	-10,6	-4,2	-3,5	-1,2	-11,0	23,6

TABLICA 18. BEZROBOTNE ABSOLWENTKI WEDŁUG POWIATÓW

Kategorie bezrobotnych kobiet	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWICKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.2002r.																
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
w tym absolwentki	4 447	858	706	1 564	249	305	97	269	155	398	144	250	212	349	242	213
%	6,9	9,8	6,5	7,9	11,4	7,5	9,0	4,2	6,4	5,6	9,1	7,5	4,1	6,4	7,1	7,5
31.12.2003r.																
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
w tym absolwentki	3 161	633	395	1 028	152	244	75	163	149	362	117	168	194	211	137	161
%	5,1	7,7	3,8	5,5	7,4	6,3	6,9	2,7	6,3	5,2	7,5	5,2	3,8	4,2	4,6	5,7
wzrost / spadek w odniesieniu do 31.12.2002r.																
Ogółem	-3 041	-527	-599	-1 126	-144	-250	14	-252	-49	-148	-16	-93	-65	-511	-398	-3
%	-4,7	-6,0	-5,5	-5,7	-6,6	-6,1	1,3	-4,0	-2,0	-2,1	-1,0	-2,8	-1,3	-9,3	-11,7	-0,1
w tym absolwentki	-1 286	-225	-311	-536	-97	-61	-22	-106	-6	-36	-27	-82	-18	-138	-105	-52
%	-28,9	-26,2	-44,1	-34,3	-39,0	-20,0	-22,7	-39,4	-3,9	-9,0	-18,8	-32,8	-8,5	-39,5	-43,4	-24,4

TABLICA 19. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI - stan na 31.12.2003 roku

Lp.	Sekcje PKD	Zarejestrowani bezrobotni				
		OGÓLEM	% udział sekcji PKD w ogółem bezrobotnych	Kobiety		
				ogółem	% udział w	
				ogółem kobiet	sekcji PKD	
1	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	2 148	1,7	1 017	1,6	47,3
2	Rybołówstwo i rybactwo	20	0,0	7	0,0	35,0
3	Górnictwo i kopalnictwo	601	0,5	98	0,1	16,3
4	Przetwórstwo przemysłowe	17 838	14,1	9 004	14,6	50,5
5	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	568	0,5	110	0,2	19,4
6	Budownictwo	10 227	8,1	1 027	1,7	10,0
7	Handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	12 597	10,0	8 179	13,3	64,9
8	Hotele i restauracje	1 306	1,0	1 069	1,7	81,9
9	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	2 105	1,7	806	1,3	38,3
10	Pośrednictwo finansowe	423	0,3	321	0,5	75,9
11	Obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	1 547	1,2	693	1,1	44,8
12	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	8 831	7,0	3 881	6,3	43,9
13	Edukacja	1 421	1,1	997	1,6	70,2
14	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	2 198	1,7	1 821	3,0	82,8
15	Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna, indywidualna	11 050	8,7	5 238	8,5	47,4
16	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	722	0,6	589	1,0	81,6
17	Organizacje i zespoły eksterytorialne	17	0,0	10	0,0	58,8
18	Działalność niezidentyfikowana	17 987	14,2	8 192	13,3	45,5
19	Poprzednio pracujący (suma wierszy od 1 do 18)	91 606	72,4	43 059	69,8	47,0
20	Dotychczas nie pracujący	34 932	27,6	18 640	30,2	53,4
21	OGÓLEM (w. 19 + w. 20)	126 538	100,0	61 699	100,0	48,8

TABLICA 20. BEZROBOTNE KOBIETY WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW W POWIATACH - stan na 31.12.2003 roku

Symbol grupy	GRUPY ZAWODÓW o - ogółem k - kobiety	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY															
			KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOW- SKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIER- SKI	SKARŻYSKI	STARACHOWI- CKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZO- WSKI	
			POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM													
RAZEM		o	126 538	16 566	21 574	38 140	4 488	6 962	2 290	12 553	5 500	14 075	3 167	6 772	10 394	10 455	6 089	5 653
		k	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
Bez zawodu		o	27 786	4 645	7 358	12 003	665	927	216	3 151	1 408	2 628	507	1 394	1 751	1 351	1 104	681
		k	14 584	2 546	3 609	6 155	323	528	106	1 645	698	1 445	296	661	993	739	584	411
Bezrobotni posiadający zawód		o	98 752	11 921	14 216	26 137	3 823	6 035	2 074	9 402	4 092	11 447	2 660	5 378	8 643	9 104	4 985	4 972
		k	47 115	5 724	6 708	12 432	1 725	3 315	980	4 480	1 670	5 505	1 265	2 582	4 094	4 241	2 414	2 412
1	Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	o	106	5	1	6	4	4	2	6	4	8	3	4	4	19	21	21
		k	51	1	1	2	2	2	1	2	1	4	1	2	1	12	14	7
2	Specjaliści	o	7 181	1 768	640	2 408	307	507	89	557	343	781	222	484	615	367	288	213
		k	4 954	1 148	464	1 612	227	372	59	408	251	517	165	332	389	256	214	152
3	Technicy i inny średni personel	o	22 607	3 900	3 407	7 307	1 019	1 344	530	1 924	670	2 345	545	1 235	2 213	1 620	921	934
		k	12 714	2 100	2 070	4 170	542	812	291	1 081	305	1 360	298	682	1 080	926	529	638
4	Pracownicy biurowi	o	3 097	381	290	671	96	240	151	173	38	327	136	198	328	406	164	169
		k	2 478	325	253	578	78	195	121	141	24	257	115	171	263	276	130	129
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	o	12 467	1 284	1 894	3 178	506	991	279	1 107	440	1 511	355	637	979	1 218	695	571
		k	11 310	1 145	1 797	2 942	466	894	256	1 010	401	1 339	326	560	882	1 044	658	532
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	o	2 239	69	306	375	84	169	110	250	139	210	93	163	80	230	110	226
		k	1 345	54	200	254	56	129	70	146	71	122	71	79	50	123	49	125
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	o	41 369	4 067	7 031	11 098	1 536	2 079	609	4 528	1 947	4 833	1 064	1 830	3 584	4 084	2 115	2 062
		k	10 472	791	1 680	2 471	273	600	71	1 318	480	1 359	165	430	1 080	1 103	617	505
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	o	3 721	269	377	646	112	255	69	337	161	522	120	306	328	331	268	266
		k	1 067	69	132	201	21	50	6	71	43	84	79	157	99	83	56	117
9	Pracownicy przy pracach prostych	o	5 965	178	270	448	159	446	235	520	350	910	122	521	512	829	403	510
		k	2 724	91	111	202	60	261	105	303	94	463	45	169	250	418	147	207

TABLICA 21. RANKING ZAWODÓW BEZROBOTNYCH KOBIET NA KONIEC 2003 ROKU

Lp.	Kod zawodu	GRUPY ZAWODÓW	Ogółem bezrobotni	Bezrobotne kobiety	Absolwentki	Poprzednio pracujące kobiety, pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy
0			1	2	3	4
1	5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	6 442	6 013	204	3 225
2	3419	Pracownicy ds. finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	5 709	5 077	136	2 038
3	7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	3 467	3 430	48	1 567
4	5122	Kucharze	2 905	2 527	118	1 141
5	7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1 492	1 485	1	1 009
6	5141	Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	1 491	1 448	145	539
7	4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	1 584	1 382	37	647
8	7412	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2 369	1 361	72	720
9	3212	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	1 948	1 283	59	535
10	2411	Ekonomiści	1 492	1 149	206	226
11	9132	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne	1 249	1 088	0	724
12	3213	Technicy technologii żywności	1 184	938	54	315
13	3119	Technicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1 218	933	51	294
14	5123	Kelnerzy i pokrewni	937	863	16	465
15	7223	Ustawiacze - operatorzy obrabiarek skrawających do metali	2 581	700	0	462
16	2419	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej	904	653	128	99
17	3112	Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni	1 896	637	49	229
18	9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1 083	617	0	395
19	7443	Obuwnicy	684	571	0	386
20	2321	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	816	554	78	139
21	3231	Pielęgniarki	560	551	5	240
22	3115	Technicy mechanicy	4 468	508	16	247
23	3214	Dietetycy i żywieniowcy	570	477	40	144
24	6111	Rolnicy produkcji roślinnej	742	442	6	196
25	7233	Mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń	4 254	393	10	215
26	4121	Pracownicy do spraw finansowo -statystycznych	429	387	4	219
27	2359	Specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani	394	338	39	91
28	2331	Nauczyciele szkół podstawowych	354	334	17	160
29	9141	Gospodarze budynków	880	330	0	219
30	7432	Tkacze, dziewiarze i pokrewni	331	327	0	184
31	6211	Ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni	429	325	3	146

TABLICA 21. RANKING ZAWODÓW BEZROBOTNYCH KOBIET NA KONIEC 2003 ROKU

c.d.

Lp.	Kod zawodu	GRUPY ZAWODÓW	Ogółem bezrobotni	Bezrobotne kobiety	Absolwentki	Poprzednio pracujące kobiety, pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy
0			1	2	3	4
32	6131	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	487	297	4	141
33	8275	Operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców, warzyw, nasion oleistych i pokrewni	298	273	1	130
34	4131	Magazynierzy i pokrewni	560	271	0	166
35	2412	Specjaliści do spraw finansowych	329	260	42	43
36	2332	Nauczyciele przedszkoli	248	238	2	158
37	3415	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	301	230	39	40
38	7321	Formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni	275	220	0	126
39	5133	Pracownicy domowej opieki osobistej	225	215	0	159
40	3116	Technicy technologii chemicznej i pokrewni	247	205	2	100
41	7311	Mechanicy precyzyjni	348	198	1	132
42	2441	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni	243	192	92	6
43	3431	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	230	186	7	37
44	7411	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	598	182	4	115
45	9162	Zamiatacze i pokrewni	541	177	0	122
46	3461	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	191	171	16	79
47	7222	Ślusarze i pokrewni	4 196	167	1	112
48	7442	Kaletnicy, rymarze i pokrewni	179	165	0	78
49	7141	Malarze budowlani i pokrewni	1 120	159	0	102
50	3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	211	156	8	80
51	3432	Księgowi	156	155	1	91
52	7324	Zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni	171	154	1	86
53	2142	Inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska	306	152	18	33
54	7422	Stolarze i pokrewni	1 070	147	1	96
55	2442	Filozofowie, historycy i politolodzy	244	142	43	10
56	2479	Specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani	208	140	40	11
57	7242	Elektromonterzy	1 738	137	1	84
58	9131	Pomoce domowe i sprzątaczk	130	129	0	91
59	5131	Opiekunki dziecięce	130	125	6	57
60	3121	Technicy informatycy	237	111	26	21
61	8272	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów mleczarskich	136	110	3	62
62	8211	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki metali	477	109	1	54
63	4221	Informatorzy, pracownicy biur podróży i pokrewni	119	100	13	25

Uwaga: W rankingu uwzględniono grupy bezrobotnych kobiet liczące 100 i więcej osób.

**TABLICA 22. RANKING ZAWODÓW BEZROBOTNYCH KOBIE
REJESTRUJĄCYCH SIĘ W 2003 ROKU**

Lp.	Kod zawodu	GRUPY ZAWODÓW	Ogółem bezrobotni rejestrujący się w 2003 roku	Bezrobotne kobiety rejestrujące się w 2003 roku	w tym absolwentki
0			1	2	3
1	5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	3 924	3 531	635
2	3419	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	2 445	2 074	339
3	2411	Ekonomiści	2 127	1 602	778
4	7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	1 628	1 596	155
5	5122	Kucharze	1 766	1 292	330
6	4132	Planiści produkcyjni	1 465	1 202	326
7	2419	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	1 389	999	557
8	5141	Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	1 004	954	347
9	4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	1 084	860	137
10	2321	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	1 219	802	337
11	3212	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	1 405	733	159
12	3119	Technicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1 030	704	178
13	7412	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1 711	698	172
14	3213	Technicy technologii żywności	983	678	182
15	7436	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	619	611	8
16	3231	Pielęgniarki	547	534	15
17	3112	Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni	1 942	489	165
18	5123	Kelnerzy i pokrewni	568	477	58
19	2441	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni	519	424	316
20	2412	Specjaliści do spraw finansowych	542	413	218
21	9132	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	576	410	0
22	2359	Specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani	453	387	173
23	3214	Dietetycy i żywieniowcy	483	368	129
24	3115	Technicy mechanicy	4 696	310	43
25	7223	Ustawiacze - operatorzy obrabiarek skrawających do metali	1 677	280	1
26	7443	Obuwnicy	351	278	0
27	9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	563	276	0
28	2331	Nauczyciele szkół podstawowych	288	270	45
29	2442	Filozofowie, historycy i politolodzy	454	253	151
30	3415	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	349	244	95
31	2479	Specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani	394	242	164

**TABLICA 22. RANKING ZAWODÓW BEZROBOTNYCH KOBIE
REJESTRUJĄCYCH SIĘ W 2003 ROKU**

c.d.

Lp.	Kod zawodu	GRUPY ZAWODÓW	Ogółem bezrobotni rejestrujący się w 2003 roku	Bezrobotne kobiety rejestrujące się w 2003 roku	w tym absolwentki
0			1	2	3
32	2142	Inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska	553	233	101
33	3431	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	262	201	34
34	7233	Mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń	3 405	190	24
35	4121	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	214	184	24
36	6111	Rolnicy produkcji roślinnej	380	174	18
37	9141	Gospodarze budynków	565	162	0
38	2429	Prawnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	297	156	92
39	2443	Filolodzy i tłumacze	174	151	73
40	3224	Fizjoterapeuci i pokrewni	182	142	74
41	4131	Magazynierzy i pokrewni	390	134	4
42	3461	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	158	131	49
43	7432	Tkacze, dziewiarze i pokrewni	130	128	0
44	6131	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	251	124	16
45	2332	Nauczyciele przedszkoli	126	118	4
46	6211	Ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni	182	113	10
47	3121	Technicy informatycy	255	112	67
48	7321	Formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni	146	111	1

Uwaga: W rankingu uwzględniono grupy bezrobotnych kobiet liczące 100 i więcej osób.

TABLICA 23. NAJBARDZIEJ SFEMINIZOWANE ZAWODY WŚRÓD BEZROBOTNYCH

Lp.	Kod zawodu	GRUPY ZAWODÓW	Ogółem bezrobotni	Bezrobotne kobiety	% udział kobiet w ogółem bezrobotnych	Poprzednio pracujące kobiety, pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy
0			1	2	3	4
1	7436	Szwaczkarki, hafciarki i pokrewni	1 492	1 485	99,5	1 009
2	3432	Księgowi	156	155	99,4	91
3	9131	Pomoce domowe i sprzątaczkarki	130	129	99,2	91
4	7433	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	3 467	3 430	98,9	1 567
5	7432	Tkacze, dziewiarze i pokrewni	331	327	98,8	184
6	3231	Pielęgniarki	560	551	98,4	240
7	5141	Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	1 491	1 448	97,1	539
8	5131	Opiekunki dziecięce	130	125	96,2	57
9	2332	Nauczyciele przedszkoli	248	238	96,0	158
10	5133	Pracownicy domowej opieki osobistej	225	215	95,6	159
11	2331	Nauczyciele szkół podstawowych	354	334	94,4	160
12	5221	Sprzedawcy i demonstratorzy	6 442	6 013	93,3	3 225
13	7442	Kaletnicy, rymarze i pokrewni	179	165	92,2	78
14	5123	Kelnerzy i pokrewni	937	863	92,1	465
15	8275	Operatorzy maszyn i urządzeń do przetw. owoców, warzyw, nasion oleistych i pokrewni	298	273	91,6	130
16	4121	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	429	387	90,2	219
17	7324	Zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni	171	154	90,1	86
18	3461	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	191	171	89,5	79
19	3419	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	5 709	5 077	88,9	2 038
20	4191	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	1 584	1 382	87,2	647
21	9132	Pomoce i sprzątaczkarki biurowe, hotelowe i podobne	1 249	1 088	87,1	724
22	5122	Kucharze	2 905	2 527	87,0	1 141
23	2359	Specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani	394	338	85,8	91
24	4221	Informatorzy, pracownicy biur podróży i pokrewni	119	100	84,0	25
25	3214	Dietetycy i żywieniowcy	570	477	83,7	144
26	7443	Obuwnicy	684	571	83,5	386
27	3116	Technicy technologii chemicznej i pokrewni	247	205	83,0	100
28	8272	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów mleczarskich	136	110	80,9	62
29	3431	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	230	186	80,9	37
30	7321	Formowacze wyrobów ceramicznych i pokrewni	275	220	80,0	126

TABLICA 23. NAJBARDZIEJ SFEMINIZOWANE ZAWODY WŚRÓD BEZROBOTNYCH

c.d.

Lp.	Kod zawodu	GRUPY ZAWODÓW	Ogółem bezrobotni	Bezrobotne kobiety	% udział kobiet w ogółem bezrobotnych	Poprzednio pracujące kobiety, pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy
0			1	2	3	4
31	3213	Technicy technologii żywności	1 184	938	79,2	315
32	2412	Specjaliści do spraw finansowych	329	260	79,0	43
33	2441	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni	243	192	79,0	6
34	2411	Ekonomiści	1 492	1 149	77,0	226
35	3119	Technicy gdzie indziej niesklasyfikowani	1 218	933	76,6	294
36	3415	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	301	230	76,4	40
37	6211	Ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni	429	325	75,8	146
38	3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	211	156	73,9	80
39	2419	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	904	653	72,2	99
40	2321	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	816	554	67,9	139
41	2479	Specjaliści administracji publicznej gdzie indziej niesklasyfikowani	208	140	67,3	11
42	3212	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	1 948	1 283	65,9	535
43	6131	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	487	297	61,0	141
44	6111	Rolnicy produkcji roślinnej	742	442	59,6	196
45	2442	Filozofowie, historycy i politolodzy	244	142	58,2	10
46	7412	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2 369	1 361	57,5	720
47	9321	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	1 083	617	57,0	395
48	7311	Mechanicy precyzyjni	348	198	56,9	132

Uwaga: W zestawieniu uwzględniono grupy bezrobotnych kobiet liczące 100 i więcej osób, w których więcej było zarejestrowanych kobiet niż mężczyzn.

TABLICA 24. BEZROBOTNE KOBIETY NIEPEŁNOSPRAWNE WEDŁUG POWIATÓW

Kategorie bezrobotnych kobiet	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYŃSKI	STARACHOWICKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
31.12.2002r.																
Ogółem	64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826
w tym niepełnosprawne	829	184	81	265	21	31	0	39	16	224	2	30	48	106	29	18
%	1,3	2,1	0,7	1,3	1,0	0,8	0,0	0,6	0,7	3,2	0,1	0,9	0,9	1,9	0,9	0,6
31.12.2003r.																
Ogółem	61 699	8 270	10 317	18 587	2 048	3 843	1 086	6 125	2 368	6 950	1 561	3 243	5 087	4 980	2 998	2 823
w tym niepełnosprawne	1 016	271	115	386	28	24	2	33	32	275	7	16	48	103	39	23
%	1,6	3,3	1,1	2,1	1,4	0,6	0,2	0,5	1,4	4,0	0,4	0,5	0,9	2,1	1,3	0,8
wzrost / spadek w odniesieniu do 31.12.2002r.																
Ogółem	-3 041	-527	-599	-1 126	-144	-250	14	-252	-49	-148	-16	-93	-65	-511	-398	-3
%	-4,7	-6,0	-5,5	-5,7	-6,6	-6,1	1,3	-4,0	-2,0	-2,1	-1,0	-2,8	-1,3	-9,3	-11,7	-0,1
w tym niepełnosprawne	187	87	34	121	7	-7	2	-6	16	51	5	-14	0	-3	10	5
%	22,6	47,3	42,0	45,7	33,3	-22,6	-	-15,4	100,0	22,8	250,0	-46,7	0,0	-2,8	34,5	27,8

TABLICA 25. BILANS BEZROBOTNYCH KOBIEŃ W 2003 ROKU WEDŁUG POWIATÓW

Kategorie bezrobotnych kobiet		WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY															
			KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOW- SKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIER- SKI	SKARŻYSKI	STARACHOWI- CKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOW- SKI	
			POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM													
Bezrobotne kobiety według stanu na dzień 31.12.2002r.		64 740	8 797	10 916	19 713	2 192	4 093	1 072	6 377	2 417	7 098	1 577	3 336	5 152	5 491	3 396	2 826	
Bezrobotne kobiety zarejestrowane w 2003 roku		39 340	6 190	5 727	11 917	1 520	2 017	561	3 406	1 539	4 601	960	2 021	3 304	3 855	2 291	1 348	
z tego:	po raz pierwszy	11 282	2 404	1 886	4 290	377	602	203	756	442	1 055	279	582	810	854	591	441	
	po raz kolejny /od 1999/	28 058	3 786	3 841	7 627	1 143	1 415	358	2 650	1 097	3 546	681	1 439	2 494	3 001	1 700	907	
	po pracach interwencyjnych	495	8	15	23	12	9	4	60	95	103	29	21	12	75	45	7	
	po robotach publicznych	724	5	126	131	13	41	7	17	50	163	19	31	175	38	18	21	
	po szkoleniu	1 169	348	173	521	6	13	5	50	6	298	2	149	42	21	29	27	
	absolwenci	10 437	1 510	1 484	2 994	480	607	188	887	555	1 089	298	584	879	785	604	487	
Bezrobotne kobiety wyłączone z ewidencji bezrobotnych w 2003 roku		42 381	6 717	6 326	13 043	1 664	2 267	547	3 658	1 588	4 749	976	2 114	3 369	4 366	2 689	1 351	
z tego:	podjęcia pracy	19 113	2 728	3 001	5 729	676	994	212	1 647	649	1 986	372	739	1 770	2 626	1 048	665	
	niesubsydiowanej	14 520	2 453	2 482	4 935	549	750	154	1 112	368	1 343	211	537	1 363	1 993	675	530	
	w tym pracy sezonowej	774	23	36	59	126	0	2	43	37	62	0	83	68	232	62	0	
	subsydiowanej	4 593	275	519	794	127	244	58	535	281	643	161	202	407	633	373	135	
	prac interwencyjnych	2 175	129	135	264	91	94	32	316	154	332	106	85	123	278	226	74	
	robót publicznych	1 798	75	346	421	21	142	14	200	99	253	34	67	267	116	116	48	
	z tytułu udzielonej pożyczki	129	12	18	30	3	3	6	19	2	10	2	9	13	12	12	8	
	z tego:																	
	na uruchomienie działalności gospodarczej lub rolniczej	95	12	18	30	3	2	6	8	2	10	2	9	10	5	6	2	
	w ramach utworzonego przez pracodawcę dodatkowego miejsca pracy	34	0	0	0	0	1	0	11	0	0	0	0	3	7	6	6	
	inne	491	59	20	79	12	5	6	0	26	48	19	41	4	227	19	5	
	rozpoczęcie szkolenia lub stażu	6 489	1 115	1 096	2 211	245	301	89	603	275	726	146	432	501	351	353	256	
	niepotwierdzenie gotowości do pracy	10 120	1 282	1 248	2 530	522	593	132	619	483	1 311	273	729	650	969	1 076	233	
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	2 425	172	264	436	117	227	36	359	29	403	108	51	202	281	102	74	
	podjęcie nauki	339	32	35	67	4	13	3	44	29	30	0	28	54	34	14	19	
ukończenie 60/65 lat	23	1	2	3	1	2	1	3	0	3	0	2	6	1	1	0		
nabycie praw emerytalnych lub rentowych	384	42	36	78	8	25	19	54	13	22	0	27	50	40	22	26		
nabycie uprawnień do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego	45	3	0	3	0	0	18	1	0	22	0	0	0	1	0	0		
innych	3 443	1 342	644	1 986	91	112	37	328	110	246	77	106	136	63	73	78		

TABLICA 26. PODJĘCIA PRACY PRZEZ BEZROBOTNE KOBIETY W 2002 i 2003 ROKU

WYSZCZEGÓLNIENIE		12 miesięcy 2002r.		Udział kobiet w %	12 miesięcy 2003r.		Udział kobiet w %	Wzrost/ spadek liczby kobiet podejmujących pracę w porównaniu do 2002r.		
		ogółem	kobiety		ogółem	kobiety		w liczbach bezwzględnych	w %	
0		1	2	3	4	5	6	7	8	
PODJĘCIA PRACY		46 606	20 041	43,0	48 724	19 113	39,2	-928	-4,6	
z tego:	praca niesubsydiowana	40 760	17 505	42,9	37 221	14 520	39,0	-2 985	-17,1	
	w tym praca sezonowa	2 538	1 247	49,1	1 709	774	45,3	-473	-37,9	
	praca subsydiowana	5 846	2 536	43,4	11 503	4 593	39,9	2 057	81,1	
	z tego:	prace interwencyjne	2 757	1 296	47,0	5 012	2 175	43,4	879	67,8
		roboty publiczne	2 088	786	37,6	5 230	1 798	34,4	1 012	128,8
		udzielone pożyczki	151	60	39,7	300	129	43,0	69	115,0
		inne	850	394	46,4	961	491	51,1	97	24,6

TABLICA 27. PODJĘCIA PRACY PRZEZ BEZROBOTNE KOBIETY W 2003 ROKU WEDŁUG POWIATÓW

Wyszczególnienie	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWI- CKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
Ogółem podjęcia pracy	48 724	6 048	7 843	13 891	1 777	2 669	552	4 510	1 723	5 406	979	2 021	4 048	6 315	2 848	1 985
w tym kobiety	19 113	2 728	3 001	5 729	676	994	212	1 647	649	1 986	372	739	1 770	2 626	1 048	665
%	39,2	45,1	38,3	41,2	38,0	37,2	38,4	36,5	37,7	36,7	38,0	36,6	43,7	41,6	36,8	33,5
Praca niesubsydiowana	37 221	5 511	6 401	11 912	1 507	1 994	410	3 142	1 118	3 717	624	1 428	3 003	4 893	1 967	1 506
w tym kobiety	14 520	2 453	2 482	4 935	549	750	154	1 112	368	1 343	211	537	1 363	1 993	675	530
%	39,0	44,5	38,8	41,4	36,4	37,6	37,6	35,4	32,9	36,1	33,8	37,6	45,4	40,7	34,3	35,2
Praca sezonowa	1 709	42	69	111	306	0	27	89	107	88	0	193	132	513	139	4
w tym kobiety	774	23	36	59	126	0	2	43	37	62	0	83	68	232	62	0
%	45,3	54,8	52,2	53,2	41,2	-	7,4	48,3	34,6	70,5	-	43,0	51,5	45,2	44,6	0,0
Prace interwencyjne	5 012	297	315	612	168	177	65	791	356	798	200	217	283	701	423	221
w tym kobiety	2 175	129	135	264	91	94	32	316	154	332	106	85	123	278	226	74
%	43,4	43,4	42,9	43,1	54,2	53,1	49,2	39,9	43,3	41,6	53,0	39,2	43,5	39,7	53,4	33,5
w tym uprzednio pozostający bez pracy pow. 12 m-cy	1 392	93	116	209	46	55	18	283	101	241	57	67	102	8	146	59
w tym kobiety	707	47	56	103	28	24	9	129	41	141	33	25	51	4	93	26
%	50,8	50,5	48,3	49,3	60,9	43,6	50,0	45,6	40,6	58,5	57,9	37,3	50,0	50,0	63,7	44,1
Roboty publiczne	5 230	118	1 060	1 178	76	481	55	522	197	702	98	291	720	305	394	211
w tym kobiety	1 798	75	346	421	21	142	14	200	99	253	34	67	267	116	116	48
%	34,4	63,6	32,6	35,7	27,6	29,5	25,5	38,3	50,3	36,0	34,7	23,0	37,1	38,0	29,4	22,7
w tym uprzednio pozostający bez pracy pow. 12 m-cy	1 929	20	444	464	23	272	25	212	37	285	35	121	225	1	145	84
w tym kobiety	606	5	131	136	2	62	7	96	19	106	11	19	93	1	42	12
%	31,4	25,0	29,5	29,3	8,7	22,8	28,0	45,3	51,4	37,2	31,4	15,7	41,3	100,0	29,0	14,3
Otrzymane pożyczki na działalność gospodarczą	215	28	29	57	7	5	8	30	6	20	4	17	19	15	24	3
w tym kobiety	95	12	18	30	3	2	6	8	2	10	2	9	10	5	6	2
%	44,2	42,9	62,1	52,6	42,9	40,0	75,0	26,7	33,3	50,0	50,0	52,9	52,6	33,3	25,0	66,7
Podjęcia pracy w ramach pożyczki na utworzenie przez pracodawcę dodatkowego miejsca pracy	85	0	0	0	1	4	0	24	0	2	0	0	8	20	9	17
w tym kobiety	34	0	0	0	0	1	0	11	0	0	0	0	3	7	6	6
%	40,0	-	-	-	0,0	25,0	-	45,8	-	0,0	-	-	37,5	35,0	66,7	35,3
Inne podjęcia pracy	961	94	38	132	18	8	14	1	46	167	53	68	15	381	31	27
w tym kobiety	491	59	20	79	12	5	6	0	26	48	19	41	4	227	19	5
%	51,1	62,8	52,6	59,8	66,7	62,5	42,9	0,0	56,5	28,7	35,8	60,3	26,7	59,6	61,3	18,5

TABLICA 28. PODJĘCIA PRACY PRZEZ WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH KOBIET W 2003 ROKU WEDŁUG POWIATÓW

Kategorie bezrobotnych	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JEDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWI- CKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
Poprzednio pracujący	39 461	4 680	6 251	10 931	1 370	2 061	390	3 826	1 365	4 549	722	1 498	3 353	5 565	2 263	1 568
w tym kobiety	14 745	2 035	2 211	4 246	462	725	139	1 304	506	1 596	252	522	1 452	2 279	789	473
%	37,4	43,5	35,4	38,8	33,7	35,2	35,6	34,1	37,1	35,1	34,9	34,8	43,3	41,0	34,9	30,2
w tym zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	1 953	226	281	507	9	131	18	57	31	427	6	65	243	315	114	30
w tym kobiety	747	94	107	201	4	54	8	20	10	156	5	25	102	126	26	10
%	38,2	41,6	38,1	39,6	44,4	41,2	44,4	35,1	32,3	36,5	83,3	38,5	42,0	40,0	22,8	33,3
Dotychczas nie pracujący	9 263	1 368	1 592	2 960	407	608	162	684	358	857	257	523	695	750	585	417
w tym kobiety	4 368	693	790	1 483	214	269	73	343	143	390	120	217	318	347	259	192
%	47,2	50,7	49,6	50,1	52,6	44,2	45,1	50,1	39,9	45,5	46,7	41,5	45,8	46,3	44,3	46,0
Nipelnosprawni	1 328	222	121	343	34	46	4	36	30	353	5	38	125	211	61	42
w tym kobiety	544	116	61	177	17	16	2	13	8	139	1	17	34	87	18	15
%	41,0	52,3	50,4	51,6	50,0	34,8	50,0	36,1	26,7	39,4	20,0	44,7	27,2	41,2	29,5	35,7
Zamieszkali na wsi	25 013	0	7 200	7 200	1 202	1 520	343	2 933	1 197	1 652	520	1 221	1 384	2 593	1 780	1 468
w tym kobiety	9 002	0	2 731	2 731	418	505	123	1 028	455	534	182	400	521	1 038	588	479
%	36,0	-	37,9	37,9	34,8	33,2	35,9	35,0	38,0	32,3	35,0	32,8	37,6	40,0	33,0	32,6
w tym posiadający gospodarstwo rolne	3 047	0	884	884	129	214	16	408	74	70	55	232	79	327	476	83
w tym kobiety	907	0	241	241	32	46	3	122	15	18	14	86	36	140	132	22
%	29,8	-	27,3	27,3	24,8	21,5	18,8	29,9	20,3	25,7	25,5	37,1	45,6	42,8	27,7	26,5
Absolwenci	3 319	545	398	943	161	196	43	171	128	357	69	176	184	491	201	199
w tym kobiety	1 668	291	216	507	95	103	27	80	68	175	33	92	82	236	91	79
%	50,3	53,4	54,3	53,8	59,0	52,6	62,8	46,8	53,1	49,0	47,8	52,3	44,6	48,1	45,3	39,7
Bezrobotni w wieku 18 - 24 lata	13 499	1 561	2 106	3 667	712	873	227	1 081	550	1 287	323	620	893	1 633	937	696
w tym kobiety	5 679	717	913	1 630	314	364	106	442	223	512	141	233	387	685	381	261
%	42,1	45,9	43,4	44,5	44,1	41,7	46,7	40,9	40,5	39,8	43,7	37,6	43,3	41,9	40,7	37,5

TABLICA 29. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH KOBIET W PODJĘCIACH PRACY NA SKUTEK DZIAŁANIA PORADNICTWA ZAWODOWEGO W 2003 ROKU
WEDŁUG POWIATÓW

Kategorie bezrobotnych o - ogółem k - kobiety % - udział kobiet		WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY																
			KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWICKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI		
			POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM														
Bezrobotni	o	883	28	25	53	73	37	22	43	16	176	39	50	18	81	236	39		
	k	395	11	10	21	42	25	13	17	3	74	20	12	12	65	83	8		
	%	44,7	39,3	40,0	39,6	57,5	67,6	59,1	39,5	18,8	42,0	51,3	24,0	66,7	80,2	35,2	20,5		
z tego:	wg poziomu wykształcenia	wyższe	o	224	12	5	17	17	17	7	5	5	39	17	14	8	13	63	2
			k	122	6	3	9	8	14	4	2	2	31	8	8	5	8	23	0
			%	54,5	50,0	60,0	52,9	47,1	82,4	57,1	40,0	40,0	79,5	47,1	57,1	62,5	61,5	36,5	0,0
		policealne i średnie zawodowe	o	277	6	10	16	24	12	7	14	7	51	11	15	5	33	72	10
			k	131	3	5	8	14	6	4	7	0	18	5	3	4	27	30	5
			%	47,3	50,0	50,0	50,0	58,3	50,0	57,1	50,0	0,0	35,3	45,5	20,0	80,0	81,8	41,7	50,0
		średnie ogólnokształcące	o	70	1	1	2	5	6	1	5	0	16	0	1	1	11	22	0
			k	41	0	0	0	4	5	1	5	0	8	0	0	1	8	9	0
			%	58,6	0,0	0,0	0,0	80,0	83,3	100,0	100,0	-	50,0	-	0,0	100,0	72,7	40,9	-
	zasadnicze zawodowe	o	241	9	9	18	25	2	6	13	3	50	9	18	4	16	59	18	
		k	82	2	2	4	15	0	4	2	1	15	5	1	2	14	18	1	
		%	34,0	22,2	22,2	22,2	60,0	0,0	66,7	15,4	33,3	30,0	55,6	5,6	50,0	87,5	30,5	5,6	
	gimnazjalne i poniżej	o	71	0	0	0	2	0	1	6	1	20	2	2	0	8	20	9	
		k	19	0	0	0	1	0	0	1	0	2	2	0	0	8	3	2	
		%	26,8	-	-	-	50,0	-	0,0	16,7	0,0	10,0	100,0	0,0	-	100,0	15,0	22,2	
	wg czasu pozostawania bez pracy	do 6 miesięcy	o	556	14	13	27	54	32	18	20	13	109	28	40	17	39	138	21
			k	258	6	10	16	32	23	11	8	3	47	15	12	11	26	50	4
			%	46,4	42,9	76,9	59,3	59,3	71,9	61,1	40,0	23,1	43,1	53,6	30,0	64,7	66,7	36,2	19,0
		6 - 12 miesięcy	o	166	11	3	14	6	3	2	13	1	24	3	3	0	18	73	6
			k	74	4	0	4	4	1	1	5	0	12	2	0	0	18	27	0
			%	44,6	36,4	0,0	28,6	66,7	33,3	50,0	38,5	0,0	50,0	66,7	0,0	-	100,0	37,0	0,0
		powyżej 12 miesięcy	o	161	3	9	12	13	2	2	10	2	43	8	7	1	24	25	12
			k	63	1	0	1	6	1	1	4	0	15	3	0	1	21	6	4
			%	39,1	33,3	0,0	8,3	46,2	50,0	50,0	40,0	0,0	34,9	37,5	0,0	100,0	87,5	24,0	33,3

TABLICA 30. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH KOBIET W SZKOLENIACH W 2003 ROKU WEDŁUG POWIATÓW

Wyszczególnienie	WOJEWÓDZTWO RAZEM	POWIATY														
		KIELCE			BUSKI	JĘDRZEJOWSKI	KAZIMIERSKI	KONECKI	OPATOWSKI	OSTROWIECKI	PIŃCZOWSKI	SANDOMIERSKI	SKARŻYSKI	STARACHOWICKI	STASZOWSKI	WŁOSZCZOWSKI
		POWIAT GRODZKI	POWIAT ZIEMSKI	RAZEM												
Osoby, które rozpoczęły szkolenie w okresie sprawozdawczym	2 973	706	426	1 132	58	50	18	126	58	681	40	318	103	116	169	104
w tym kobiety	1 250	346	177	523	5	13	5	48	6	359	2	148	42	39	34	26
%	42,0	49,0	41,5	46,2	8,6	26,0	27,8	38,1	10,3	52,7	5,0	46,5	40,8	33,6	20,1	25,0
Osoby, które ukończyły szkolenie w okresie sprawozdawczym	2 215	294	225	519	57	42	22	124	59	593	40	317	95	88	156	103
w tym kobiety	881	136	89	225	5	10	5	49	10	307	2	148	37	25	33	25
%	39,8	46,3	39,6	43,4	8,8	23,8	22,7	39,5	16,9	51,8	5,0	46,7	38,9	28,4	21,2	24,3
Osoby, odbywające szkolenie w końcu miesiąca sprawozdawczego	217	86	39	125	1	9	1	3	2	22	0	1	7	28	18	0
w tym kobiety	128	58	25	83	0	4	0	0	1	19	0	0	4	14	3	0
%	59,0	67,4	64,1	66,4	0,0	44,4	0,0	0,0	50,0	86,4	-	0,0	57,1	50,0	16,7	-
Osoby, które podjęły pracę po ukończeniu szkolenia	907	72	127	199	34	29	8	41	23	236	15	94	37	48	99	44
w tym kobiety	237	25	24	49	3	5	3	16	2	88	1	24	18	4	14	10
%	26,1	34,7	18,9	24,6	8,8	17,2	37,5	39,0	8,7	37,3	6,7	25,5	48,6	8,3	14,1	22,7